

922-1-6

5.1.69
א.א.א. - 36

7341-6

מוכרזת הממשלה

תיקון מוכרזת הממשלה
1968 ינואר - ינואר 1968
שם: כותל מערבי תכנית האדריכל מ. ספ

מזהה פנימי: 77.0/16 - 1034
מזהה לוגי: 03-312-01-08-05
כתובת: 04/08/2005

7341/2 - א

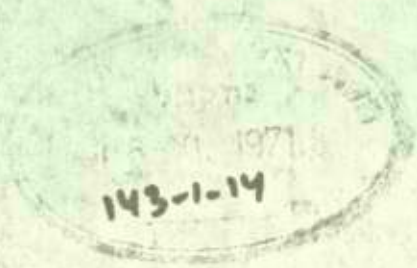
7341

א

מחלקת המכירות
מחלקת המכירות

המחלקה
המכירות

מחלקת המכירות
מחלקת המכירות

ירושלים, 11.11.71

458/20

אל : שר הדתות

מאה : שר המידות

אייק
יכ
הי
היכל

המלונות של חיירים נגד הצלמים והקבצנים ומוטטי היד
על יד הכוחל-המערבי חולכות ורבות. כותבים אלי חיירים יהודים
ולא-יהודים : "כאנו למקום הקדוש ביותר לעם היהודי והנח
מטרידים אותנו שנצטלם ומבקשים מאתנו סף,
ומפריעים להתייחדות לה ציפינו".

האפנים יימשך חמצב הזה ללא תקנה?

בברכה,

משה קלי

התקן ראש הממשלה
שר המסחר
ראש העיר ירושלים

אויך

אז די זאך איז

אויסגעלאזט

און נישט געקוקט

די זאך איז געווען

אין די זאך קעגן

אזוי אז די זאך איז

פיראקא אפאמא

פיראקא
אפאמא

אפאמא

דגירה

3 ימים למול

למ מילוי מול / דגירה מילוי

למ דגירה דגירה / 3 ימים

14/10/20

יצי מילוי למול
דגירה מילוי / 2

458/20

למשרד המשפטים - מכתב חוקי
13.10.71

ירושלים, 13.10.71

ח ל : שר המשפטים
מאח : שר החינוך

ביום 14.7 כנבחי למזכיר הממשלה וביקשתי לקיים דיון בממשלה ובועדה השדים לירושלים על הסרת המחיצה ליד הכותל-המערבי, שהיא לדעתי בלתי חוקית, כי מעולם לא הייתה מחיצה על-יד הכותל בין גברים ונשים.

ביום 23.7 ענה שר החינוך בחזקת קנטרני להצמתי, והביע את התנגדותו להסרת המחיצה. הוזכרו של שר החינוך נמסר לאחר מכן לפרסום בעתונות. בפנייה שקיימנו בנשיא זה שאלה אחת האם אני עומד על הצמתי, ומאז אני מוכן לטענה שהמחיצה הוסרה, ומאידך ייקבע מקום לגישה ולתחילה במסלול עבור גברים ונשים. כמסמכות שבאות ביהוד עם ילדיהם אל הכותל, לא יצטרכו להימנע ממקום הקדוש. ענייני מאני מוכן מחוץ רצון טוב ומחוך הכנה לרגשותיהם של יהודים חרופים להתחלל כפי ש מחיצה בין גברים ונשים, לקבל את הצעת המסלול באם ייקבע מקום בו יוכלו גברים ונשים לגשת במסלול לכותל. לאחר מכן שאלה אחת בשלפון האם לא סיגנתי את דעתי בדיון, וזה לאור הארסומים שהיו בעתונות על חריכות בין שר החינוך וביני, וענייני שלם סיגנתי את דעתי. הזכרתי שבעדה השדים למקומות הקדושים בממשלה הקודמת הציע שר החינוך עצמו ליד הכותל-המערבי במקום שתתחלל עכשיו, ייקבע מקום כזה עבור גישה מיוחדת של גברים ונשים לכותל. כנראה ששר החינוך נסוג לאחר מכן מעמדתו, לאור הלחצים של חוגים קיצוניים ודתיים.

הנני לחזור עוד פעם על עמדותי העקרוניות: לא הייתה מחיצה על-יד הכותל ואין מקום למחיצה. הסגב שנוצר לאחר מלחמת ששת הימים, הוא בלתי חוקי ולא אושר מעולם על ידי הממשלה. הכותל-המערבי איננו של המפד"ל ולא של אגודת-ישראל, ואיננו בית-כנסת אורתודוקסי. הכותל-המערבי שייך לכל עם ישראל לדורותיו וכל היהודים רשאים לבוא אל הכותל לפי פנהגיהם ולתחלל בו לפי המקובל אצלם. לכן אני מבקש בירור במקדם עם שר החינוך האם הוא מוכן לשוב להצעתו הראשונה על קביעת מקום לגישה מיוחדת של נשים וגברים.

66/822

1966. 11.11.11

1966. 11.11.11

1966. 11.11.11

1966. 11.11.11

1966. 11.11.11

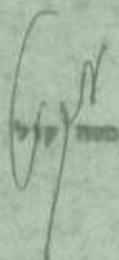
1966. 11.11.11

המקום ליד קפה-וילסון איננו עונה על הצרכי מכיון שזאת היא גישה בחסד מצד הממונים של משרד הדתות, ואין זו גישה חמשה אל הכותל כמו לכל היהודים. אני מדגיש שאינני מתכוון לפתור את בעיית ביקורי המיירים בשעות מסוימות. גישתי אל הכותל היא של יהודי מסורתי המאמין בשמירת עם ישראל, והרצון לאפשר לכל חלקי העם היהודי לגשת אל הכותל ולהתפלל, והמתנגד למגופולין שדורות שקבעו לעצמם תדבולים במחיצה וזאת בחסות משרד הדתות.

אשכח אם חוכל להביא לידי-הגשמה הבנה כגדון, כי אינני מחפש לי ריכוזים או מחלוקה בגדון במי שהוסד בי לשוא שר הדתות, מרוב אהבה ישראל. אולם אינני מסכים לסחבת נוספת ואם אי אפשר להגיע להסכם, אבקש להביא את השאלה לדיון בממשלה.

ב ב ר כ ה,

משה קוהן

העוקב ראש הממשלה
מוכיר הממשלה

ב"ה ירושלים, א' אב תשל"א
23 ביולי 1971

✓

שר הרתות

אל: מזכיר הממשלה

הנדון: הצעה בדבר המחיצה ברחבת הכותל המערבי

בחשובה למכתבך מיום כ"א בחמוז תשל"א 14 ביולי 1971, בנדון,
הריני מגיש בזה את חוות דעתי על הצעת שר החיירות כפי שמפורטת
במכתבו מן התאריך הנ"ל.

ב ב ר כ ה
ז. ורהפטיג

למח' התכנון והבנייה
22.7.71

אני שולל עקרונות את הצעתו של שר החירות מר משה קול מהטעמים דלהלן:

א. הסדרים במקומות הקדושים היהודיים ובכוחל המערבי בראשם, נקבעים על ידי הרבנים הראשיים. הסדר זה היה קיים מאז ומתמיד, נקבע גם על פי דבר המלך במועצה 1931 בענין הכותל, אושר מחדש על ידי ראש הממשלה לוי אשכול ע"ה ביום שחרור ירושלים בפגישתו עם ראשי הדתות בירושלים, בה נקבעו העקרונות לשמירת מקומות הקדושים.

ב. ההפרדה בין גברים לנשים היא ענין הלכתי. מחיצה נקבעה בכוחל בכמה תקופות הן בשלטון העות'מני והן בתקופת המנדט. אלא שהוסרו בעקבות התנגדות המועצה המוסלמית.

ג. שאלת המחיצה עמדה על הפרק בדיוניה של ועדת הכותל המנדטורית, וברצוני לצטט מעדותו של הרב בן-ציון מאיר חי עוזיאל זצ"ל בפני הועדה. בתזכיר שהגיש הרב לממשלה עמד על הנחיצות של מחיצה ליד הכותל. היו"ר הציג בפני הרב שאלה:

האין זה מטפיק שהנשים העסודנה מרוחקות מן הגברים האם באמת הכרחית המחיצה? אם תאמרו לחקות את כל מנהגי בית הכנסת למה לא תבקשו לבנות יציע מיוחד לנשים?

תשובת הרב: "איננו מציעים יציע, כיוון שהתאמנו כבר את עצמנו לחיי גלות. כאן מרכז דמעותינו ואיננו מבקשים אלא מה שהגלות עצמה יכולה לתת לנו".

ד. גם עדים אחרים נחקרו על שאלת המחיצה:

גב' ח.פ. לנדוי, מי שהייתה טיסדת ומנהלת בית הספר "אולינה דה-רוסשילד" בירושלים אמרה בעדותה לפני ועדת הכותל "הואיל והיהודים האדוקים התנגדו בכל הוקף, בעבר כמו בהווה, להתחלל ביחד עם נשים, מעולם לא עורר מישהו שום התנגדות לשמוש בחצר הסמוכה לכותל עבור הנשים, או שהעמידו מחיצה".

ריצ'ארד יוז (נוצרי ונחין בריטי) שהעיד בפני הועדה אישר: כי הייתה מחיצה בד שהפרידה בין גברים ונשים.

עד אחר, הרב אברהם שור אפר : כי היה מו"ס עם הממשלה שחקים את המחיצה, אך זו השיבה, כי הענין מסור לראות עיניה של הרבנות הראשית לעשות את הדרוש.

עד אחר בשם אריה מרדכי גולדברג סיפר, שהיה במקום שומר אשר דאג להפנות את הנשים אל מאחורי המחיצה.

(מחוך "משפט הכותל 1931")

ה. המחיצה העסיקה בזמנו (תרפ"ט-1929) את דעת הקהל ובי"א תשרי תרפ"ט, למחרת יום הכפורים

היום בו הסירו קצינים בריטים בכוח הזרוע מחיצה שהועמדה ליד הכותל, פרסמו הסודות
הלאומיים הודעות פתחה, במאמר מערכת של עתון "דבר" מצאה בין השאר את המשפט הבא:
"כמה המריעה מחיצת הבד הקלה הזאת שהיתה תקופה ברחבת הכותל תחת השלטון התורכי וגם תחת
השלטון האנגלי עוד לפני ימים מספר?" מאמר ברוח זו פורסם גם בעתון "הארץ" מאותו תאריך.

ו. בספר של מחבר נוצרי שהופיע בשנת 1907 מופיעה תמונה בו רואים בבירור את המחיצה
המפרידה בין גברים לנשים.

ז. אינני מאמין ששר התיירות רוצה לחייב אותנו לחזור אל האיסורים והגזירות שבזרו שלטונות
זרים על מדרי התפלה ליד הכותל, כי לפי הגיון זה של שר התיירות, צריכים היינו למנוע קראת-
התורה, העמדה ארוגה קודש, תקיעה בשופר וכן לכבות את האורות ליד הכותל ולהוציא את הספטלים.

ח. ביטול המחיצה ליד הכותל בתנאים של היום, יתפרש על ידי רבים כחטלה איסור על תפלה ליד
הכותל. כיון שלפי ההלכה אסורה התפלה ללא הפרדה ועל אחת כמה בתנאי הלבוש היום שאיבו הולם
את קדושת המקום. האם יעלה מישהו על דעתו, שיהודים יפסיקו להתפלל ליד הכותל דוקא בתקופת
שלטון ישראל? אין כל אפשרות פיסית לשמור על הפרדה זו ללא מחיצה.

ט. ועדה הפנים של הכנסת קבלה בראשית יולי 1968 תחלטה שיש לקיים הפרדה בין גברים ונשים.
"כיון שדמוסי התפילות ליד הכותל המערבי קבועים ועומדים זה לדרות, לפיהם מקובל היה בעבר
ונהוג גם היום לקיים הפרדה בין הגברים והנשים. זאת גם אם לא היתה מחיצה ברחבה, הועדה
קבעה שלא נראה שהיתה קיימת תפלה אחרת מאשר זאת שנערכה במשך דורי דורות".

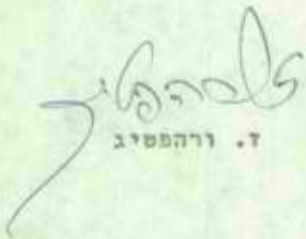
י. הסרת המחיצה, לאחר שהיא עומדת מזה יותר מארבע שנים תגרום לסערה צבורית מאבקים והתכתשויות
בלתי פוסקות מסביב למקום המקודש ביותר אצל עם ישראל. יהודים מכל הארץ ומכל העולם באים
אל הכותל לתפילה והתיחדות עם שריד בית מקדשנו, אל נפגע ברגשותיהם המקודשים על ידי הפיכת מקום
זה לסלע של מחלוקת רוחנית חברתית ומוסרית מיותרת בהחלט.

יא. כוח משיכתו של הכותל המערבי הוא מכוח היותו מקום תפלה, תפילות הרבים נותנות למקום
משמעות, צורה ותוכן שאינם דומה לשום אחר היסטורי אחר.

יב. לגופו של דבר עלי לציין, שבהתאם לסידורים שהנהגנו במקום, יש שעות ביקורים שבהם ישנה
גישה בלתי מוגבלת לחלק של הכותל הנמצא במרחפי בנין המזחכמה ובקשה וילסון באותן שעות

יכולות משמחות לבקר ללא הפרדה. המחיצה קיימת רק בחלק של הכותל הפתוח מתחת לכיפת
השמים. שעות הביקור הן בין 12.00 - 9.00 בבוקר ובין 8.00 - 6.00 בערב, כך שאין גם
עילה מעשית להצעות שר התיירות.

מכל הסעמים הללו, אני מבקש לדחות את הצעתו של שר התיירות, אשר קבלתה עלולה לגרום
שנאה חנם שהיתה, כידוע, הגורם לחורבן הבית ולגלות ישראל מארצו.

ד. ורהפשיג

(להכתיבה סוגיות במשרדי הממשלה)

מזכר

אל:	התאריך
מאת:	9.8.71
הנדון:	תיק מס.
העניין בל	

כפולת בין אל העלמס ול הילמס
ל יממס העלמס להקמס ביש 9.8.71 סלמס
למלמס זה להקמס אל הענין

ל העלמס - בלמס רמס - ימס למל
למלמס עם אל רמס - למלמס ימלמס
הקמס למלמס למלמס למלמס למלמס
למלמס למלמס
למלמס למלמס למלמס למלמס למלמס
למלמס למלמס למלמס למלמס למלמס
למלמס למלמס למלמס למלמס למלמס

(-)
למלמס למלמס

ירושלים, ג' באב תשל"א
25 ביולי 1971

אל : שר המשפטים

הנדון: הצעה בדבר הסרת המחיצה

בדרכת הכותל המערבי

בהספך למכתבי מיום כ"א בתמוז
תשל"א (14.7.71)

קיבלתי עתה את תגובתו של שר הדתות להצעתו
של שר המידות בדיון ראני סצור כאן את העתקה.

אודה לך מאד אם תוכל בסובך להגותני כיצד
להתקדם בנושא.

ב ב ר כ ה

סיכאל ארנון

27/4
ירושלים, כ"א בתמוז תשל"א
14 ביולי 1971

אל : סר הדמות

**הנדון: הצעת בריב הסרת המחיצה
ברחבת הכותל המערבי**

מצורפת בזה הצעה בריב הסרת המחיצה ברחבת
הכותל המערבי אשר שר התיירות מבקש להביאה
להחלטה.

על-פי סעיף 5(ב) בחקנון לעבודת הטמטלה,
אודה לך על חרות דעתך.

ב ב ר כ ה

מיכאל ארנון

העתק: סר המטמטים
שר התיירות

143-1-1

מוכירות הממשלה

ס ו ד י

ט ד ר ה י ו ם

לישיבה ועדת השרים לענין המקומות הקדושים
יום א', ז' בשבט תשכ"ט (26.1.69)
(בשעה 8.30 בבוקר, במסדר ראש הממשלה)

- א. דו"ח על פעולות לבטיחות הכותל
- ב. חשיפת הכותל
- ג. סיפוף בית ישראל וספירת הכותל
- ד. שונות: (1) מפעל המזכרות מאבני הכותל
(2) סדרי תפילה וביקור לכל אורך הכותל
- ה. פגיעות במוסר במזרח ירושלים

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

BRITISH MUSEUM

BRITISH MUSEUM

BRITISH MUSEUM

BRITISH MUSEUM

BRITISH MUSEUM

BRITISH MUSEUM

מזכירות הממשלה

סודי

סדר היום

לישיבה ועדת השרים לענין המקומות הקדושים
יום א', ט"ו בסבת חשכ"ט (5.1.69)
(בשעה 8.30 בבוקר, במשרד ראש הממשלה)

- א. דו"ח על פעולות לבטיחות הכותל
- ב. חשיפת הכותל
- ג. סיפוח בית שטראוס וספרות הכותל
- ד. חנוכה: 1) מפעל המזכרות מאבני הכותל
2) טורי הפילה וביקור לכל אורך הכותל
- ה. פגיעות במסגרת במזרח ירושלים

THE [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

✓

שר התיירות
MINISTER OF TOURISM

14.7.1971

אל : מזכיר הממשלה

הנדון : הצעה לסדר היום - הסרת המהיצה ברחבת הכותל המערבי

אבקש להעמיד על סדר היום של הממשלה את הצעתו להחליט על הסרת המהיצה הניצבת ברחבת הכותל המערבי לצורך הפרדה בין גברים ונשים.

הנושא נדון בשעתו - אך לא הגיע לכלל סיכום - בועדת השרים לענייני המקומות הקדושים, שנתבטלה בינתיים.

יצוין כי במשך שורות שבהם התפללו יהודים ליד הכותל המערבי לא היתה קיימת ברחבתו מהיצה כזו; יש להסיר מהיצה זו - שהוקמה לאחרונה באורח בלתי חוקי - כדי לאפשר ליהודים להתפלל לידה כפי שנהגו דורות רבים בעבר.

משה קול
שר התיירות

העתק: שר הדתות

MINISTRY OF DEFENSE

1944.1.1

1. 1944.1.1

1. 1944.1.1

1. 1944.1.1

1. 1944.1.1

1. 1944.1.1

1. 1944.1.1

1. 1944.1.1

ירושלים, כ"א בתמוז תשל"א
14 ביולי 1971

אל : שר המשפטים

הודון: רחבת הכותל המערבי - הצעת שר התיירות

על-פי הודעת ראש הממשלה בדבר סדר עבודתה של ועדת
השרים לענין ירושלים בישיבת הממשלה ביום י"ח בתמוז תשל"א
(11.7.71), אני מעביר לך מצורף כזה העתק הצעה לסדר היום
של שר התיירות בדבר הסרת המחיצה ברחבת הכותל המערבי.

כפי שמציין שר התיירות בנושא גידון לאהרונה בועז
השרים לשמירה על המקומות הקדושים בשנת 1969. ברצוני להפנות
את תשומת לבך לקטע כולקמן מתוך חילופי הדברים בישיבת ועדת
השרים ביום ה' באב תשכ"ט (23.7.69):

הצמתי השלישית אומרת כי מאותו תחום
של קצה הגבעה, ישאר איזה שהוא שטח,
אפילו המצומצם ביותר, אפילו שטח של
10 מטר או 5 מטר, שיהיה בבחינת גבול
שבו לא יחפרו. בשטח זה יוכלו להתפלל
אפילו תפילה סמלית. אני סבור שיש
לכך חשיבות גם מבחינת מדיניות. הרסנו
את המבנים בגלל קדושת המקום למען יוכלו
להתפלל גם שם.

"היו"ר השר ז. ורהפטיג:

אתה מציב שם תפילה משותפת?

השר מ. קול:

איבני מציב להציב שם מחיצות."

"היו"ר השר ז. ורהפטיג:

ביום ד' באדר ב' תשל"ל (12.3.70) ביקש שר התיירות להעלות
את הנושא מחדש בוועדת השרים לענין ירושלים, אולם דבר זה לא בעשה.

בדאי תודיעני כיצד לנהוג בהצעה.

ב ב ר כ ה

מיכאל ארנון

העתק: ראש הממשלה

✓

לשכת סר המשפטים

ירושלים, כס" שבט תשל"א
24 פברואר 1971

16143

אל: מזכיר הממשלה

הנדון: מינוי ועדת מומחים בקשר להכנון שטח
הכוחל המערבי

בהמשך לשיחה שקיימנו בנדון, ראה את התוצאות
המצ"ב.

ב ב ר כ ה,

עוזי סיון
מנהל לשכת הסדר

ה ע ת ק

ירושלים, כ"ח שבט תשל"א
23 פבר' 1971

אל: שר הדתות

אדוני בשר,

הנדון: מינוי ועדת מומחים בקשר לתכנון
שטח הכותל המערבי

לוטת הנני מעביר לידך אח כחב המינוי של ועדת המומחים
אשר מנויה טוכס בדיוניה של ועדת השרים לענין רחבת הכותל.
אודה לך אם תחתום על כתב המינוי ותורה על הפצתו לחברי
הועדה.

ב ב ר כ ה,

(-)

מאיר שמגר
היועץ המשפטי לממשלה

העמק: שר המשפטים

ירושלים, בשבט תשל"א
בפברואר 1971

אל: מר י. ינון
מר מ. בנבנישתי
תא"ל ש. גזית
מר צ. טרלו
מר ע. יפה
מר ח. קוברסקי
ניצב ש. רוזוליו
מר י. שיינברגר

מ י נ ו י

בהתאם להחלטת ועדת השרים העליזנה לענין ירושלים בישיבתה מיום
22 ביולי 1970, אני ממנה אחכם להיות ועדה לעיבור פרטי ההצעות לקביעת
עקרונות התכנון והפעולות בשטח שגבולותיו מסומנים בתשרים המצורף לכתב
מינוי זה, ולהגדרת תחומי האחריות של הגורמים השונים המועלים בו.

על הועדה להגיש את המלצותיה תוך שלושה חדשים מתאריך כתב מינוי

זה.

מר י. ינון יהיה יושב-ראש הועדה.

זרח ורהפטיג
שר הדתות
יו"ר ועדת השרים לענין החבת הכותל

1944-1945
1946-1947

Dr. J. H. ...
Dr. H. ...
Dr. ...
Dr. ...
Dr. ...
Dr. ...
Dr. ...
Dr. ...

U. S. A.

...
...
...
...
...

...
...

...
...

...
...
...

תת
ירושלים, כ"ב באב תש"ל
24 באוגוסט 1970

ד ב י

אל : מר י. שיינבוים, יו"ר ועדת המדענים
לבדיקת בטיחות על-יד הכותל

טאטא מזכיר ועדת המדענים לפנין עקרונות התכנון
והפעילות באזור רחבת הכותל

הנבי מתכוון להביא לעשותם-לכך טעין ב' של
החלטת ועדת המדענים לפנין עקרונות התכנון והפעילות
באזור רחבת הכותל, בישיבתה מהירות

"תכנון ופעילות באזור רחבת הכותל"

ס ס ל י ס י ס :

(ב) להטיל על האדריכל י. שיינבוים לכנס
בהקדם את ועדת המדענים לבדיקת בטיחות
על-יד הכותל, להמשיך הדיון בפנין הקטע
שבין שני המבנים ושטח האסירות
הנדרשות כיום על-ידי השטלות הארכיאול-
וגיות.

נ ב ר כ ה

סיכאל ביר

ירושלים, כ"ב באב תש"ל
24 באוגוסט 1970

ס ו ד י

אל : **מר י. שיינברג**, יו"ר ועדת המו"מ
לבדיקה בסיחות על-יד הכותל

מאת: **מזכיר ועדת המו"מ** לענין עקרונות התכנון
והפעילות באזור רחבת הכותל

הצבי **מזכיר** להביא לתמונת-לבן סעיף ב' של
החלטת ועדת המו"מ לענין עקרונות התכנון והפעילות
באזור רחבת הכותל, בישיבתה מהיום:

"תכנון והפעילות באזור רחבת הכותל"

מ ח ל י ט י ס :

ב) להטיל על **המזכיר** י. שיינברג לכנס
בהקדם את ועדת המו"מ לבדיקה בסיחות
על-יד הכותל, להטפח הידיון בענין הקטע
שכיון שכל המדגרים ושטח התעירות
הנערכות כיום על-ידי השטלה וארכיאול-
וגיה.

ב ב ר כ ה

סיכאל גיר

ירושלים, כ"ב באב תש"ל
14 באוגוסט 1970

ס ד ר

אל : שר התיירות

מאת: מזכיר ועדת השו"מ לענין עקרונות התכנון
והפעילות באזור רחבת הכותל

הבני מתכנן להביא לתשומת-לבך החלטת ועדת השו"מ לענין עקרונות
התכנון והפעילות באזור רחבת הכותל, בישיבתה מהיום:

"תכנון והפעילות באזור רחבת הכותל"

ס ה ל י ט י מ :

(א) להטיל על יושב-ראש ועדת השו"מ להכין לקראת הישיבה הבאה של
הועדה מכביית אשר תכלול הצעות לדרכי העבודה ושדרי-העדיפויות
באזור רחבת הכותל.

(ב) להטיל על האדריכל י. שיינברגר לבסס בזהירות את ועדת המומחים
לביקורת בטיחות על-יד הכותל, להמשיך הדיון בענין הכותל שנין
שני המוגרבים וסמך ההפירות הנערכות כיום על-ידי המשלחת
הארכיאולוגית.

ב ב ד כ ב

מיכאל ניר

מזכירות הממשלה

ס ו ו י

העתק מס. 21 מתור 37

פ ר ו ס ו ק ו ל

ישיבת ועדת השרים לענין עקרונות התכנון
והפעילות באזור רחבת הכותל אשר הוקמה
על-פי החלטת ועדת השרים לענין ירושלים
מיום י"ח בתמוז תש"ל - 22.7.70

כ"ב באב תש"ל - 24.8.70

בכחו השרים : ז. ורהפטיג - יו"ר, ש. הלל, י.ש. שפירא.

בעדרו השרים: י. אלון, מ. דיין, מ. קול.

י. גולדשמידט	-	סגן שר הפנים
א. בירן	-	משרד החינוך והתרבות
מ. בנבנישתי	-	עיריית ירושלים
ד. בן-דב	-	המסלחת הארכיאולוגית
תא"ל ס. בזית	-	משרד הבטחון
ס. קולק	-	ראש עיריית ירושלים
ע. סיון	-	לשכת שר המשפטים
הרב ז. פריא	-	משרד הדתות
ביצב ש. רוזוליו	-	מסמרת ישראל
י. שיינברגר	-	אדריכל
מ. ביר	-	מזכיר הועדה

סדר היום : תכנון הפעולות באזור רחבת הכותל

./תכנון

בפרוטוקול זה 2 דפים.

תכנון הפעולות באזור רחבת הכותל

שר הדתות פותח.

האדריכל י. שיינברגר סוקר את הפגודות שנעשו באזור רחבת הכותל על-ידי משרד הדתות, ומר בן-דב, חבר המשלחת הארכיאולוגית, מדווח על עבודת המשלחת.

מ ח ל י ט י ס :

(א) להטיל על יושב-ראש ועדת השרים להכין לקראת הישיבה הבאה של הועדה תכנית אשר תכלול הצעות לדרכי העבודה וסדרי-העדיפויות באזור רחבת הכותל.

(ב) להטיל על האדריכל י. שיינברגר לכנס בהקדם את ועדת המומחים לבדיקת בטיחות על-יד הכותל, להמשיך הדיון בענין הקטע שבין שער המוגרבים ושטח החפירות הצפופות כיום על-ידי המשלחת הארכיאולוגית.

ה י ש י ב ה ב ב ע ל ת

החלטת ועדת השרים לענין ירושלים בישיבתה
מיום י"ח בתמוז תש"ל (22.7.70):

"המצב ברחבת הכותל - המשך הדיון

מ ח ל י ט י ס להטיל על ועדת שרים, אותה תרכיב ראש הממשלה, לדון ולהחליט בדבר עקרונות התכנון והפעולות באיזור רחבת הכותל ועל הגדרת תחומי האחריות של הגורמים השונים הפועלים בשטח. תחליט הועדה פה אחד, תהיינה מסקנותיה על דעת הממשלה; יתגלעו חילוקי דעות - תובאנה להכרעת הממשלה.

ועדת השרים תטיל על ועדת המומחים לעבד את פרטי ההצעות.

ועדת השרים תגיש מסקנותיה עד י"ג באב תש"ל (15.8.70). "

סיוסא

אל : שר הבטחון
שר הדתות
שר המשטרה
שר המשפטים
שר הפנים
שר התיירות
השר מ. בגין

מאת: ראש הממשלה

הנדון: המצב ברחבת הכתל

בהמשך להחלטת ועדת השרים לעניין ירושלים המצורפת בזה,
מהיום י"ח בתמוז תש"ל (22.7.70) הנכם מתמנים בזאת להיות
חברי ועדת השרים עליה הוטל "לדון ולהחליט בדבר עקרונות
התכנון והפעולות באזור רחבת הכתל ועל הגדרת תחומי האחריות
של הגורמים השונים הפועלים בשטח".

שר הדתות ישמש יושב-ראש הוועדה וראש עיריית ירושלים
יוזמן קבע לישיבותיה.

ב ב ר כ ה

(-)

העתק: ראש עיריית ירושלים

ירושלים, י"ח בתמוז תש"ל
22 ביולי 1970

אל: שר הבטחון
שר הדתות
שר התינוך והתרכות
שר המשטרה
שר המשפטים
שר הפנים
שר החירות
השר מ. בגין

הנדון: המצב ברחבת הכתל

בהמשך להחלטת ועדת השרים לעניין ירושלים המצורפת בזה,
מהיום י"ח בתמוז תש"ל (22.7.70), הנכם מתמנים בזאת להיות חברי ועדת
השרים עליה הוטל "לדון ולהחליט בדבר עקרונות התכנון והפעולות באזור
רחבת הכתל ועל הגדרת תחומי האחריות של הגורמים השונים הפועלים בשטח".

שר הדתות ישמש יושב-ראש הועדה וראש עיריית ירושלים יוזמן
קבע לישיבותיה.

ב ב ר כ ה ,

גולדה מאיר

העתק: ראש עיריית ירושלים.

ירושלים, י"ח בתמוז תש"ל
22 ביולי 1970

אל: שר הבטחון
שר הדתות
שר החינוך והתרבות
שר המשטרה
שר המשפטים
שר הפנים
שר החירות
השר מ. בגין

הנרון: המצב ברחבת הכהל

בהמשך להחלטת ועדת השרים לענין ירושלים המצורפת בזה,
מהיום י"ח בתמוז תש"ל (22.7.70), הנכם מתמנים כזאת להיות חברי ועדת
השרים עליה הוטל "לרון ולהחליט בדבר עקרונות התכנון והפעולות באזור
רחבת הכהל ועל הגדרת תחומי האחיות של הגורמים השונים הפועלים בשטח".

שר הדתות ישמש יושב-ראש הועדה וראש עיריית ירושלים יוזמן
קבע לישיבותיה.

ב ב ר כ ה ,

בולדה מאיר

העתק: ראש עיריית ירושלים.

הצעת החלטה

מחליטים להקים ועדה בין-משרדית שתבדוק את מכלול
הבעיות הקשורות ברחבת הכותל, אשר חתומיה מסומנים במפה
המצ"ב, וחביא, חוץ חודש ימים, בפני ועדת חשרים לעניני
ירושלים נושאים המעונים החלטה.

הרכב הועדה: מזכיר הממשלה - יו"ר

נציגים: משרד הדתות

משרד המשפטים

משרד הבטחון

משרד המשטרה

עיריית ירושלים

משרד התיירות

משרד החינוך (אגף העתיקות)

השר בגין

1 2 3

h

12/11/21

12/11/21

12/11/21
12/11/21
12/11/21
12/11/21

12/11/21

12/11/21
12/11/21
12/11/21
12/11/21
12/11/21
12/11/21
12/11/21
12/11/21

12/11/21

מזכירות הממשלה

סודי

העק מס. 21 מחור 37

פרוטוקול
ישיבת ועדה הסרים לענין ירושלים
י"ח בתמוז תש"ל - 22.7.70

נכחו הסרים: ג. מאיר - יו"ר, מ. בגין, א.ל. דולצין, מ. דיין, ס. הלל, ז. ורהפטיג, מ. קול, א. רימלט (עד אמצע הסעיף), י.ש. שפירא.

נעדרו הסרים: א. אבן, י. גלילי, ה. לנדאו, ט. פרס, ו. סס-טוב, ז. שרף.

י. גולדסמידט	-	סגן שר הפנים
מ. ארנון	-	מזכיר הממשלה
מ. בנבנישתי	-	עיריית ירושלים
סא"ל א. בראון	-	לשכת שר הבטחון
סא"ל ט. גזית	-	משרד הבטחון
ט. דיניץ	-	לשכת ראש הממשלה (מאמצע הסעיף)
י. הרצוג	-	המנהל הכללי, משרד ראש הממשלה
סא"ל י. ליאור	-	מזכיר צבאי לראש הממשלה
ע. סיון	-	לשכת שר המשפטים
הרב ד. פריד	-	משרד הדתות
ט. קולק	-	ראש עיריית ירושלים
פ. קופל	-	המפקח הכללי של המטרה
ניצב ט. רוזוליו	-	מטרת ישראל
צ. רפיוח	-	לשכת שר המטרה
י. סיינברגר	-	אדריכל
מ. שמגר	-	היועץ המשפטי לממשלה
מ. טרון	-	משרד החוץ
י. תמיר	-	משרד ראש הממשלה

סדר היום: המצב ברוחבה הכותל - המסך החיון

המצב / .

בפרוטוקול זה 2 דפים.

המצב ברחבת הכותל - תשס"ח הדיון

ראש הממשלה פותחת.

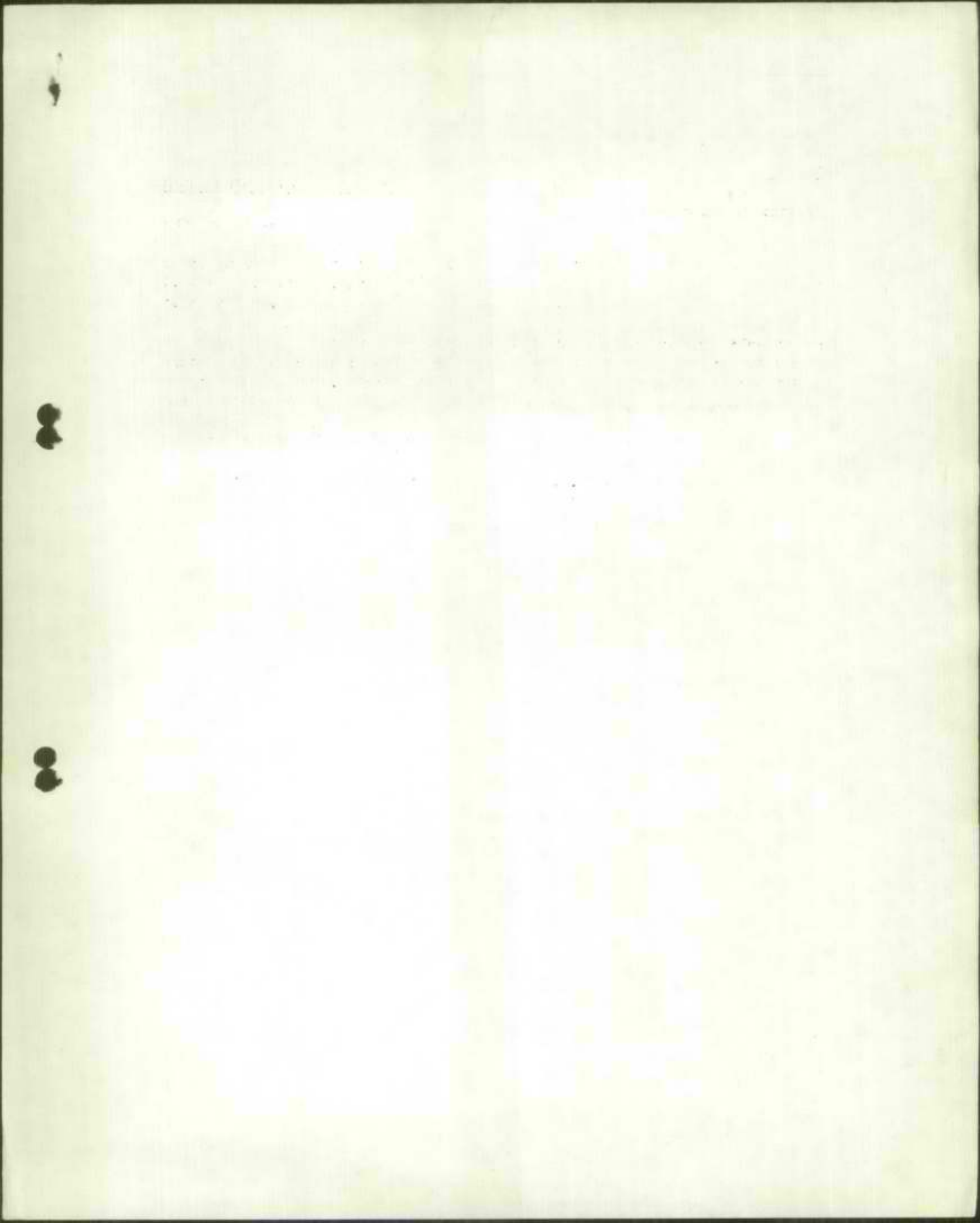
בדיון משתתפים: הסרים ז. ורהפטיג, מ. קול, מ. דיין, י.ש. שפירא, ס. הלל, ג. מאיר, מ. בגין, א. רימלט וה"ה י. טיינברגר, י. חסיר, תא"ל ס. גזית וסגן הסר י. גולדשמידט.

מ ח ל י ס י מ להטיל על ועדת סרים, אותה תרכיב ראש הממשלה, לדון ולהחליט בדבר עקרונות התכנון והפעולה באיזור רחבת הכותל ועל הגדרת החומי האחריות של הגורמים השונים הפועלים בשטח. תחליט הועדה פה אחד, תהיינה מסקנותיה על דעת הממשלה; יתגלעו חילוקי דעות - תובאנה להכרעה הממשלית.

ועדה הסרים תטיל על ועדת מומחים לעבד את פרטי ההצעות.

ועדת הסרים תגיש מסקנותיה עד י"ג באב תש"ל (15.8.70).

ה י ס י ב ה נ נ ע ל ת

על הריסת בית דאב אבו - סעוד

- א. ועדת השרים לשמירה המקומות הקדושים החליטה לחשוף את הכותל המערבי בצדו הדרומי מן הבתים שהיו צמודים אליו, כיניהם בחי שימוש ובורח שוטכין שזרמו על הכותל. הביצוע הוחנה במיאום העיתוי עם שר החוץ.
- ב. ההחלטה הוחנה את הפיגוי בחשלוס פיצויים לדיירים שהתגוררו בבתים.
- ג. משרד הדתות ניהל מו"ס סמוך עם הדיירים באיזור המופקע ורובם פינו את דירותיהם, לאחר קבלת פיצויים ברכי שלום, חלק מן הבתים נהרסו לאחר שמונו הדיירים.
- ד. שני דיירים, הגב' אבו-סעוד ובעל חנות למימכר מזכרות ליד שער המוגרבים טרבו כעקשנות לענות את הבתים, מטעמים לאומיים ובהשפעת אנשי הווקף. האחרון הגיש תביעות כספיות מותרות.
- ה. הו"כ כדי המו"ס נתגלו על ידי ועדת הבטיחות הממשלתית, סדקים רציניים בביתה של הגב' אבו-סעוד. הדבר הובא לידיעתו של מהנדס העיר שכך את הבית ומסך שיש מכנה לשלום הצבור.
- ו. ראש עיריית ירושלים בחוקף סמכויותיו לפי חוקי עזר לירושלים "הריסת בנינים מסוכנים 1940" תיק מס. 78/67 בנ"מ הודיע ליו"ר ועדת הבטיחות העליונה לאיזור הכותל הדרומי והמערבי, שהכנין הנו במצב מסוכן, ונדרש לפנות את הדיירים מן המבנה ומכיבתו, להרוס את 2 השכנים (רצ"ב העתק האו). המשרד נצטוו לבצע את ההריסה הו"כ חודש ימים. רצ"ב העתק צו ראש עיריית ירושלים, לאדריכל שמברגר לבצע צו ההריסה.
- ז. לאחר מתן צו ההריסה באנו שוב בדברים עם הדיירת הגב' אבו-סעוד, שבינתיים לא התגוררה בבית מחשש מפולח, הוצע לפנות את דירתה בדרכי שלום ולאחר חשלוס פיצויים, אולם זו טרבה לעשות זאת.
- ח. מכיון שהיה חשש לשלום הצבור ובחוקף האחריות שתוטלה על המשרד, נאלצנו לפנות את הבית.
- ט. הפעולה הוטלה עם משרד החוץ בקשר לעיתוי מועד ההריסה בהתאם למטאלת שר החוץ בועדת השרים, וכן עם המשרדה בדברי סדרי הבטחון. רצ"ב העתק מכתב שר החוץ בדבר הסרת התנגדותו.
- י. כדי למנוע תקנות על אבדן רכוש בוצע הפיגוי בנוכחות נוסריון העו"ר דניאל ינובסקי ובנוכחות היועץ המשפטי למשרד הדתות עו"ד חיים חפץ שרשמו את המטלטלין אלה הועברו למסמרת במחסנים טבורים, פרס לחפצים שהגב' אבו סעוד הסכימה ברגע האחרון לקבל לרשותה.
- יא. משרד הדתות לא נתן שום הוראות למנוע כניסתם של העמונאים הזרים. ההוראה נתנה על ידי אדם שהציג את עצמו כאיש בשחון, שזוהה גם על ידי המשרדה. איש זה רק הפריע לעבודות הפיגוי וההריסה.
- יב. שום עובד של משרד הדתות לא היה מעורב בתקרית עם העמונאים הזרים. עדים לכך היו: עמונאים ישראלים שמוכנים להעיד על כך. בשעה שהתקריח הגיעה לידיעתו של מנהל המחלקה המקומות קדושים הרב דב פרלה ניתנה הוראה לאפשר להם גישה למקום.

THE ...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

1931

ירושלים, י"ג באייר תש"ל
19 במאי 1970

אל : ראש הממשלה

מאת: מזכיר הממשלה

הנדון: הפאב ברעכט חכונתל

בעקבות הצעה של המשפחה לדרוש כספי כרמלה הכותל כועדת השורים לעניין ירושלים, ובעקבות סיורם במקום, מצאחי לבכון לרכז את התחלואה הגופנית לבושא, מי שנתקבלו בממשלה ובועדות השורים השונות, החל ספנה 1967.

א. תביעות הכרוכות בהסדרים ליד הכותל, שאלת המחיצה בין גברים ונשים וכו', עלו למחלוקת עוד בקיץ 1967.

ביום ז' באב תשכ"ז (13.8.67), התליטה המשפלה למנוח ועדת שרים לשמירה על המקומות הקדושים אשר התקידה איה, בין השאר, לשלל גם בשאלת הקבורה הכותל.

לאחר שהן מסדר הדתות והן פורס' מזר הרצו בפני הועדה את העבודות לבני
 "תומניה לשיפורים ברחבה הכותל" ו"עריכת חפירות ארכיאולוגיות ליד הכותל
 וחשיפת קטעים גוספים של חלקו הדרומי", נמקלו בזערה במשך השנים מספר
 החלטות הנוגעות להריסת מבנים ברחבה, פיגורין של ערימות עפר, מציאת

אשר כאלו אלף נפשות - שיש להם חלק גדול מן המצות
העליונה והתחתונה.

על הדמות אומנם הודיע בועדה כי יפעל למציאת הסדר אשר יאפשר הפילה של
בברים ונשים בצומת, לאחר שייחזק הבנין הידוע כ"דאר אבו-סעוד" וייווצר

מקום נוסף לחתירות, "הנה אנו מקו"ח חזית-עם" אולם השיפור בנושא לא יגלוץ מזה.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

OF THE

UNIVERSITY OF CHICAGO

2. לגבי הסדרים ברחבה עצמה, ~~הבטיחות~~ הבטיחות וכו', קיימות ההחלטות
המאות אשר לפחות במלון לא בוצעו:

החלטה מס' 655 של הממשלה מיום י"א באב תשכ"ח (5.8.68)

655. פתיחת בית כנסת בבנין ה"מחכמה" ליד הכותל המערבי

מ ח ל י ט י ה : בית הכנסת שנפתח בקומת הקרקע של בנין ה"מחכמה" ליד הכותל המערבי, ייסגר עד אשר ועדה השרים לענין השמירה על מקומות קדושים תחליט בדבר.

ועדת השמירה
החלטה מיום ח' באלול תשכ"ח (1.9.68)

א. פינוי השטח מתחת למחכמה

1. להמשיך בניקוי השטח מתחת לבית שטראוס בכוון לקשת וילסון, חוף הבטחה מלאה של בטיחות המבנים מעל למקום הניקוי.
2. הבטחת בטיחות במבנים תיעשה ע"י ועדה מומחים, אשר בנוסף לאמור בסעיף 1 דלעיל, תציע לוועדה השרים חכנית להבטחת בטיחות המבנים והחומה, במידה ויוחלט על שימוציט או פתק ארכיאולוגי נוסף.
- הרכב הוועדה: נציג משרד הדתות - יו"ר, נציג משרד הבטחון - חבר, נציג מחלקת עבודות ציבוריות - חבר, נציג עיריית ירושלים - חבר, נציג המשלחת הארכיאולוגית - חבר.
3. שר המשפטים יברוק את הצד המשפטי הקשור בביצוע עבודות המחקר והשיפוץ.

ב. חשיפת השטח מדרום לרחבת הכותל

בהמשך להחלטה מיום ו' באב תשכ"ח (31.7.68):

1. להדוץ את כל הבתים מדרום לרחבת הכותל, לאחר פינוי ומתן פיצויים נאותים לדייריהם.
2. להבטיח, גם לאחר הריסת בנין אבן סעוד, כניסה להר הבית דרך שער הסוגריים.
3. שר הדתות יחאם עם שר החוץ קביעה העיוותי לגבי הריסת בנין אבן סעוד, וכן עיתוי הצעדים המשפטיים אשר ינקטו אם יהיה צורך בהם, לגבי הפקעת השטח שמתחת למחכמה.

ועדת השמירה
החלטה מיום כ"ח בתשרי תשכ"ח (20.10.68)

חשיפת הכותל

שר הדתות מוסר על פעולות החשיפה צפונות לרחבת הכותל ועל פינוי המבנים דרומית לרחבה. מ ח ל י ט י ה , בהמשך להחלטה מיום ח' באלול תשכ"ח (1.9.68), לא לבצע פעולות הריסה נוספות דרומית לרחבת הכותל עד לקבלת הוות דעה סופית של המכון הסטטי.

התלפת מיום כ' בחשוון תשכ"ט (11.11.68)

בטיחות הכותל המערבי והדרומי

הועדה רושמת למניה את הודעתו של פרופסור ב. מזר כי החפירות ליד הכותל המערבי והדרומי נפסקו וכל בקשה לחדוש חפירות במקומות אלה תובא תחילה לאישור ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים.

שר הדתות מודיע כי הוא הורה להפסיק את עבודות החפירה והפינוי מחצת לבנין "המחכמה" עד לקבלת חוות דעת מסכמת של ועדת המומחים בענין בטיחות המבנה.

מ ה ל י ט י ט :

א. להטיל על ועדת המומחים אשר הוקמה ע"י ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים בתחילתה מיום ה' באלול תשכ"ח (1.9.68), לחנן ולפקח על עבודות הבטיחות בכותל המערבי והדרומי.

הועדה תעזר בביצוע הפקידה במומחי המכון הסטטי של הטכניון.

ב. לא לבצע קידוחי נסיון לבדיקה עובי הכותל.

ג. קביעת הגוף אשר יבצע את עבודות הבטיחות ליד הכותלים תעשה ע"י יו"ר הועדה, בהתייעצות עם הפרופסור ב. מזר וועדת המומחים, כאמור בסעיף א' דלעיל.

ד. לא לבצע הריסות נוספות בכותל המערבי ללא חוות דעת של ועדת המומחים אשר תקבע את עמדה כנדרש לאחר ההתייעצות עם מומחי המכון הסטטי של הטכניון.

REPORT OF THE BOARD OF DIRECTORS

FOR THE YEAR 1911

The Board of Directors of the American Red Cross has the honor to submit to the General Assembly the following report for the year 1911.

The year 1911 has been a year of unusual activity for the American Red Cross. It has been a year of growth and expansion, and of increasing public interest in the work of the organization.

The following are the principal features of the work of the organization during the year:

1. The American Red Cross has been successful in securing the passage of the National Red Cross Act, which provides for the establishment of a National Red Cross Council, and for the appointment of a National Red Cross Director.

2. The American Red Cross has been successful in securing the passage of the National Red Cross Act, which provides for the establishment of a National Red Cross Council, and for the appointment of a National Red Cross Director.

3. The American Red Cross has been successful in securing the passage of the National Red Cross Act, which provides for the establishment of a National Red Cross Council, and for the appointment of a National Red Cross Director.

4. The American Red Cross has been successful in securing the passage of the National Red Cross Act, which provides for the establishment of a National Red Cross Council, and for the appointment of a National Red Cross Director.

5. The American Red Cross has been successful in securing the passage of the National Red Cross Act, which provides for the establishment of a National Red Cross Council, and for the appointment of a National Red Cross Director.

ספריה הכותל

מ ח ל י ס י מ :

- א. שר הדתות לא יתקשר עם כל אגודה לטיפול בספריה הכותל עד להחלטת הועדה בנדון זה.
- ב. הועדה חרדון מחדש **בענין** ספריה הכותל באחת מישיבותיה הקרובות, **ועד** אז לא יקבעו כל עובדות חדשות.
- ג. שר הדתות יבדוק למי **שייכים** הבתים בין בנין המתכננת ולבין בית שמראום ואם אפשר להגיע להסדר עם בעליהם **לבגי** פתיחה מעבר לרחוב השלשלת.

החלטת מיום מ"ו בחשוון תש"ל (27.10.69)

6

עבודות על-יד הכותל המערבי והתפירות הארכיאולוגיות

שר הדתות סוקר את העבודות אשר כוזעו בסביבת הכותל המערבי.

פרופסור ב. מזר מוסר פרטים על התגליות הארכיאולוגיות האחרונות.

מ ה ל י ט י ס :

א. שר הדתות יעביר לחברי ועדת השרים, באמצעות מזכירה, דו"ח ועדת הבטיחות בעניין סידורי החפילה והתפירות דרומית לשער המוגרבים, בשטח שנחשפה בעקבות הריסת הסיבנים, מכתבו של יו"ר ועדת הבטיחות בגדון זה ומכתבה של מועצת הרבנות הראשית בעניין התפירות ליד הכותל המערבי.

ב. לקיים סיור ליד הכותל ובתפירות הארכיאולוגיות.

~~המשרד הדין גילה~~

- ד. הישיבה ביום ט"ו בחשוון תש"ל (27.10.69) קויימה יום לפני הבחירות ובעקבותיה אומנם הופץ החומר המובטח לחברי הועדה אך לא ביהן היה לקיים את הסיור בחקירה שבין הבחירות ובחול הועדה עם הקמתה של הממשלה החדשה.
- ה. עם הקמת הממשלה החדשה ביום ז' בטבת תש"ל (15.12.69) הוחלט, כזכור, לבטל את ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים ולהטיל את הטיפול בעניני הכותל על ועדת השרים לענין ירושלים. ²מן הראוי להוסיף, כי למרות שועדת השרים הקודמת כונתה "ועדת שרים לשמירה על המקומות הקדושים", היא עסקה בעיקר בהר הבית וברחבת הכותל. ²הדיון הראשון בנושא זה בוועדת השרים לענין ירושלים נחקים ביום ד' באדר ב' תש"ל (12.3.70) כאשר השאלה נחקורה ע"י שר המטרה. בעקבות אותו דיון נחקים סיור במקום.

ב ב ר כ ה

מיכאל ארנון

ירושלים, י"ג באייר תש"ל
19 במאי 1970

אל : ראש הממשלה

מאת: מזכיר הממשלה

הנדון: הצבא ברחבת הכותל

בעקבות הצעה שר המטותה לרדן במצב ברחבת הכותל בועדה השרים לענין ירושלים, ובעקבות סיורך במקום, מצאתי לנכון לרכז את ההחלטות הנוגעות לנושא, כפי שנחקבלו בממשלה ובועדות השרים השונות, החל משנת 1967.

א. הבעיות הכרוכות בהסדרים ליד הכותל, שאלת המחיצה בין גברים ונשים וכו', עלו בממשלה עוד בקיץ 1967.

ביום ז' באב תשכ"ז (13.8.67), החליטה הממשלה למנות ועדה שרים לשמירה על המקומות הקדושים אשר מחמקידה היה, בין השאר, לטפל גם בשאלת רחבת הכותל.

ב. לאחר שהן משרד הדתות והן מרומ' מזר הרצו במני הועדה את הסגותיהם לגבי "הוכנית לשיפוץ כרחבת הכותל" ו"עריכת הסירות ארכיאולוגיות ליד הכותל וחשיפת קטעים בזהמים של חלקו הדרומי", נתקבלו בועדה במשך השנים מספר החלטות הנוגעות להריסת מבנים ברחבה, פינויין של עריסות עמר, מציאת סיכון אלטרנטיבי למתננים מהרחבה וכו'.

אתה הטאות אשר נתקדדו מיד עם החילת השיפול בנושא היהח ענין המחיצה המפרידה בין המחללים ברחבה. שר הדתות אנסנס הודיע בועדה כי יפעל למציאת הסדר אשר יאפשר הפילה של גברים ונשים בצוותא, לאחר שיהרס הבנין הירוע כ"דאר אבו-סעוד" ויווצר מקום נוסף לחפילות, אולם השיפול לא הגיע לידי סיכום.

ג. לגבי הסדרים ברחבת עמסה, הבטיחות וכו', קיימות ההחלטות הבאות אשר למחות בחלקן לא בוצעו:

1. החלטה מס' 655 על הממשלה מיום י"א באב תשכ"ח (5.8.68)

655. פתירת בית כנסת בבנין ה"מחמקה" ליד הכותל הצערי

מ ה ל י מ : בית הכנסת שנפתח בקומת הקרקע של בנין ה"מחמקה" ליד הכותל המערבי, ייסגר עד אשר ועדה השרים לענין השמירה על מקומות קדושים תחליט בדבר.

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

2. תחלטה ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים מיום ח' באלול תשכ"ח (1.9.68)

א. פינוי השטח מתחת למחכמה

מ ח ל י ט י מ :

1. להמשיך בניקוי השטח מתחת לבית שטראוס בכיוון לקשת זילסון, תוך הבטחה מלאה של בטיחות המבנים מעל למקום הניקוי.
2. הבטחה בטיחות במבנים היעשה ע"י ועדה מומחים, אשר בנוסף לאמור בסעיף 1 דלעיל, תציע לוועדת השרים חוכמה להבטחת בטיחות המבנים והחוכמה, במידה ויוחלט על שימושים או מחקר ארכיאולוגי נוסף.
- הרכב הוועדה: נציג משרד הדתות - יו"ר, נציג משרד הבטחון - חבר, נציג מחלקת עבודות ציבוריות - חבר, נציג עיריית ירושלים - חבר, נציג המשלוח הארכיאולוגית - חבר.
3. שר המשפטים יבדוק את הצד המשפטי הקשור בביצוע עבודות המחקר והשיפוץ.

ב. חשיפת מדרום לרחבה הכותל

מ ח ל י ט י מ , בהמשך להחלטה מיום ו' באב תשכ"ח (31.7.68):

1. להרוס את כל הבתים מדרום לרחבה הכותל, לאחר פינוי ומחן פיצויים נאותים לדייריהם.
2. להאמין, גם לאחר הריסת בניין אבן סעוד, כניסה לתר הבית ודרך שער הטורביים.
3. שר הדתות יתאם עם שר החוץ קביעת העיתוי לגבי הריסת בניין אבן סעוד, וכך עיתוי הצעדים המשפטיים אשר ינקטו אם יהיה צורך בהם, לגבי חקיקת חשט שמתח למחכמה.

3. תחלטה ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים מיום כ"ח בתשרי תשכ"ח (20.10.68)

חשיפת הכותל

שר הדתות מוסר על פעולות החשיפה צפונות לרחבה הכותל ועל פינוי המבנים דרומים לרחבה.

מ ח ל י ט י מ , בהמשך להחלטה מיום ח' באלול תשכ"ח (1.9.68), לא לבצע פעולות הריסה נוספות דרומית לרחבה הכותל עד לקבלת חוות דעת סופית של המכון הטכני.

4. החלטת ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים מיום כ" בחשוון תשכ"ט
(11.11.68)

בטיחות הכותל המערבי והדרומי

הועדה רשומה לפנייה את הודעתו של פרופסור ב. מזר כי החפירות ליד הכותל המערבי והדרומי נמסרו וכל בקשה להיכנס חפירות במקומות אלה תובא תחילה לאישור ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים.

שר הדתות מודיע כי הוא הורה להפסיק את עבודות החפירה והפינוי מהחפצ לבנין "המחכמה" עד לקבלת חוות דעת מטכמה של ועדת המומחים בענין בטיחות המבנה.

מ ח ל י ט י ט

א. להכיל על ועדת המומחים אשר הוקמה ע"י ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים בהחלטתה מיום ה' באייר תשכ"ח (1.9.68), להכניס ולפקח על עבודות הבטיחות בכותל המערבי והדרומי.

הועדה העזר בביצוע המקדימה במומחי המכון הסטטי של הטכניון.

ב. לא לבצע קידוחי נסיון לבדיקת עובי הכותל.

ג. קביעת הגוף אשר יבצע את עבודות הבטיחות ליד הכתלים העשה ע"י יו"ר הועדה, בהתייעצות עם הפרופסור ב. מזר וועדת המומחים, כאמור בסעיף א' דלעיל.

ד. לא לבצע חריטות נוספות בשטח הכותל המערבי ללא חוות דעת של ועדת המומחים אשר תקבע את עמדתה בנדון לאחר התייעצות עם מומחי המכון הסטטי של הטכניון.

5. החלטת ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים מיום ט"ו באייר תשכ"ט
(4.5.69)

ספריה הכותל

מ ח ל י ט י ט

א. שר הדתות לא ימקשר עם כל אגודה לטיפול בספריה הכותל עד להחלטת הועדה בנדון זה.

ב. הועדה חרין מאשר בענין ספריה הכותל באחד משיבותיה הקרובות, וקד אז לא יקבעו כל עובדות חדשות.

ג. שר הדתות יבדוק למי שייכים הבאים בין בנין המחכמה ולבין בית שטראוס ואם אפשר להגיע להסדר עם בעליהם לגבי פתיחת מעבר לרחוב השלשלת.

6. החלטת ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים ביום ט"ו בחשוון תש"ל
(27.10.69)

עבודות על-יד הכותל המערבי והחפירות הארכיאולוגיות

שר הדתות פוקד את העבודות אשר בוצעו במבני הכותל המערבי.

מרוטסור ב. מזר מוסר פרטים על התגליות הארכיאולוגיות האחרונות.

מ ח ל י ט י מ

א. שר הדתות יעביר לחברי ועדת השרים, באמצעות מזכירה, דו"ח ועדת הבטיחות בענין סידורי החפירה והחפירות ידומית לשער המזרחי, בשטח שנחשף בעקבות הריסת המיבנים, מכתבו של יו"ר ועדת הבטיחות בגדרון זה ומכתבה של מועצת הרבנות הראשית בענין החפירות ליד הכותל המערבי.

ב. לקיים סיור ליד הכותל ובחפירות הארכיאולוגיות.

ד. הישיבה ביום ט"ו בחשוון תש"ל (27.10.69) קיימה יום למני הבחירות ובעקבותיה אומנם חופץ החומר המובטח לחברי הוועדה אך לא ניתן היה לקיים את הסיור בחקוטה שבין הבחירות וביטול הוועדה עם הקמתה של הממשלה החדשה.

ה. עם הקמת הממשלה החדשה ביום ו' בטבת תש"ל (15.12.69) הוחלט, מזכור, לבטל את ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים ולהסיל את הטיפול בעניני הכותל על ועדת השרים לענין ירושלים.

מן הראוי להוסיף, כי למרות שועדת השרים הקודמת כוננה "ועדה שרים לשמירה על המקומות הקדושים", היא עסקה בעיקר בהר הכיה וברחבת הכותל.

הדיון הראשון בנושא זה בוועדת השרים לענין ירושלים נחקים ביום ד' באדר ב' תש"ל (12.3.70) כאשר השאלה נחשורה ע"י שר המשטרה.

בעקבות אותו דיון נחקים סיור במקום.

ב ג ר כ ה

מיכאל הרנון

1. THE FIRST PART OF THE DOCUMENT IS THE
18th CENTURY

THE SECOND PART OF THE DOCUMENT IS THE

THE THIRD PART OF THE DOCUMENT IS THE

THE FOURTH PART OF THE DOCUMENT IS THE

THE FIFTH PART OF THE DOCUMENT IS THE

2. THE SIXTH PART OF THE DOCUMENT IS THE
THE SEVENTH PART OF THE DOCUMENT IS THE
THE EIGHTH PART OF THE DOCUMENT IS THE
THE NINTH PART OF THE DOCUMENT IS THE
THE TENTH PART OF THE DOCUMENT IS THE

3. THE ELEVENTH PART OF THE DOCUMENT IS THE

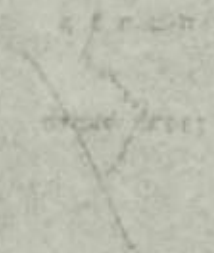
4. THE TWELFTH PART OF THE DOCUMENT IS THE
THE THIRTEENTH PART OF THE DOCUMENT IS THE
THE FOURTEENTH PART OF THE DOCUMENT IS THE

5. THE FIFTEENTH PART OF THE DOCUMENT IS THE
THE SIXTEENTH PART OF THE DOCUMENT IS THE
THE SEVENTEENTH PART OF THE DOCUMENT IS THE

6. THE EIGHTEENTH PART OF THE DOCUMENT IS THE
THE NINETEENTH PART OF THE DOCUMENT IS THE

7. THE TWENTIETH PART OF THE DOCUMENT IS THE
THE TWENTY-FIRST PART OF THE DOCUMENT IS THE

8. THE TWENTY-SECOND PART OF THE DOCUMENT IS THE

ירושלים, י"ג באייר תש"ל
19 במאי 1970

אל : ראש הממשלה

מאח: מזכיר הממשלה

הנדון: המצב ברחבת הכותל

בעקבות הצעה שר המטעמה לדון במצב ברחבת הכותל בועדה השמים לענין ירושלים, ובעקבות סיווך במקום, מצאחי לנכון לרכז אה החחלטה הנובעת לנשוא, כפי שנקבלו בממשלה ובעדוה השמים השונות, תחל משנת 1967.

א. הבעיות הכרוכות בהסדרים ליד הכותל, שאלה המהיצה בין גברים ונשים וכו', עלו בממשלה עוד בקיץ 1967.

ביום ז' באב תשכ"ז (13.8.67), החליטה הממשלה למנות ועדה שמים לשמירה על המקומות הקדושים אשר מחזקיה היה, בין השאר, למפל גם בשאלה רחבת הכותל.

ב. לאחר שהן מסדד היתות והן מרומ" מור הראו בעני הועדה אה השבותיהם לבבי "תוכנית לשיפורים ברחבת הכותל" ו"עריכת המירות ארכיאולוגיות ליד הכותל וחשיפת קמקים בוכמים על חלקו הדרומי", נתקבלו בועדה בכשך השנים מספר החלטות הנובעות להריסת מבנים ברחבה, סינויין של ערימות עפר, מציאת שיכון אלטרנטיבי למפגים מהרחבה וכו'.

אחת הטאלות אשר נועדויו סיד עם תחילת השימול בנושא היתה ענין המהיצה המפרידה בין המאכללים ברחבה. שר היתות אומנס הודיע בועדה כי יפעל למציאת הסוד אשר יאפשר הפילה של גברים ונשים בצוותא, לאחר שיהרס הבנין הידוע כ"דאר אבו-סעוד" וייוצר מקום נוסף לתפילות, אולם השיפול לא הגיע לידו טיכום.

ג. לבבי הסדרים ברחבה עצמה, הבטיחות וכו', קיימות החלטות הבאות אשר למחוז בחלקן לא הועדו:

1. החלטה מס' 655 של הממשלה מיום י"א באב תשכ"ח (5.8.68)

655. פחיתות בית כנסת בבנין ה"מחממה" ליד הכותל המערבי

ט ו ל י מ : בית הכנסת שנפתח בקומת הקרקע של בנין ה"מחממה" ליד הכותל המערבי, ייטגר עד אשר ועדה השמים לענין השכירה על מקומות קדושים תחליט בדבר.

2. החלטת ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים מיום ה' באלול תשכ"ח (1.9.68)

א. מינוי השטח מחמת למחצית

מ ח ל י ט י מ :

1. לאמשיך בניקוי השטח מחמת לבית שטראוס בכיוון לקשת וילסון, הוך הבטחה מלאה של בטיחות המבנים מעל למקום הניקוי.
2. הצטוו בטיחות במבנים היעשה ע"י ועדה מומחים, אשר בנוסף לאמור בסעיף 1 דלעיל, תציע לועדת השרים תוכנית להבטחת בטיחות המבנים והחומה, במידה ויוחלט על שיפוצים או מחקר ארכיאולוגי נוסף.
- הרכב הועדה: נציג משרד התיירות - יו"ר, נציג משרד המשטרה - חבר, נציג מחלקת עבודות ציבוריות - חבר, נציג עיריית ירושלים - חבר, נציג המסלחת הארכיאולוגית - חבר.
3. שר המסמכים יכרוך את הצד המסמטי הקשור בביצוע עבודות המתקר ונשיגור.

ב. השיטת השטח מדיום לרחבת הכותל

מ ח ל י ט י מ , בהמשך להחלטת מיום ו' באב תשכ"ח (31.7.68):

1. להרוס את כל הבתים מדיום לרחבת הכותל, לאחר מינוי ומתן מיצויים נאותים לדייריהם.
2. להבטיח, גם לאחר הריסת בנין אבן סעוד, כניסה לחדר הבית דרך שער המוגרבים.
3. שר התיירות יתאם עם שר החוץ קביעת העיתוי לגבי הריסת בנין אבן סעוד, וכן עיתוי הצעדים המסמטיים אשר ינקטו אם יהיה צורך בהם, לגבי הפקעת השטח שמחמת למחצית.

3. החלטת ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים מיום כ"ח בתשרי תשכ"ח (20.10.68)

השיטת הכותל

שר התיירות מוסר על פעולות החשיפה צמודה לרחבת הכותל ועל מינוי המבנים דרומית לרחבה.

מ ח ל י ט י מ , בהמשך להחלטת מיום ה' באלול תשכ"ח (1.9.68), לא לבצע פעולות הריסת נוספות דרומית לרחבת הכותל עד לקבלת חוות דעת סופית של המכון הסמטי.

4. החלטת ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים מיום כ' באשור תשכ"ח
(11.11.68)

בטיחות הכותל המערבי והדרומי

הועדה רשמה למגיה את הורעתו של פרופסור ב. מזר כי החמירות ליד הכותל המערבי והדרומי נמסרו וכל בקשה לחירום חמירות במקומות אלה תובא תחילה לאישור ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים.

שר הדתות פורסם כי הוא הורה להפסיק את עבודות החפירה והפינוי מתחת לבנין "המזכבה" עד לקבלת הוראת דעת מסכמת של ועדת המומחים בענין בטיחות המבנה.

ס ח ל י ט י ט :

א. לחסיל על ועדת המומחים אשר הוקמה ע"י ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים בהחלטתה מיום ה' באלול תשכ"ח (1.9.68), לתכנן ולפקח על עבודות הבטיחות בכותל המערבי והדרומי.

הועדה תעזר בביצוע הפקדיה במומחי המכון הסטטי של הטכניון.

ב. לא לבצע קידוחי נסיון לבדיקה עומי הכותל.

ג. קביעת הגוף אשר יבצע את עבודות הבטיחות ליד הכתלים העשה ע"י יו"ר הוועדה, בהתייעצות עם הפרופסור ב. מזר וועדת המומחים, כאמור בסעיף א' שלעיל.

ד. לא לבצע חריטות נוספות בשטח הכותל המערבי ללא הוראת דעת של ועדת המומחים אשר הקבע את עמדתה בנדון לאחר התייעצות עם מומחי המכון הסטטי של הטכניון.

5. החלטת ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים מיום ט"ז באייר תשכ"ט
(4.5.69)

ספריה הכותל

ס ח ל י ט י ט :

א. שר הדתות לא יתקשר עם כל אגודה לטיפול בספריה הכותל עד להחלטת הועדה בנדון זה.

ב. הועדה הדון מחדש בענין ספריה הכותל באחת מישיבותיה הקרובות, ועד אז לא יקבעו כל עובדות חדשות.

ג. שר הדתות יבדוק למי שייכים הבתים בין בנין המזכבה ולבין בית שטראוס ואם אפשר להגיע להסדר עם בעליהם לגבי פתיחת מעבר לרחוב השלמה.

6. החלטת ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים מיום ט"ו בתשנ"ז
(27.10.69)

עבודות על-יד הכוחל המערבי והחפירות הארכיאולוגיות

שר הדתות סוקר את העבודות אשר בוצעו בסביבת הכוחל המערבי.

פרוטסור ב. פזר מוסר פרטים על התגליות הארכיאולוגיות האחרונות.

מ ה ל י ט י ז

א. שר הדתות יעביר לחברי ועדת השרים, באמצעות מזכירה, דו"ח ועדת הבטיחות בענין סידורי התפילה והחפירות דרומית לשער המוגרבים, בשטח שנחננה בעקבות הריסת המיבנים, סכתבו של יו"ר ועדת הבטיחות בנדרון זה ומכתבה של מועצת הרבנות הראשית בענין החפירות ליד הכוחל המערבי.

ב. לקיים סיור ליד הכוחל ובחפירות הארכיאולוגיות.

ד. הישיבה ביום ט"ו בתשנ"ז (27.10.69) קודמה יום לפני הבחירות ובעקבותיה אומנם הומץ החומר המובטח לחברי הוועדה אך לא ניתן היה לקיים את הסיור בחקופה שבין הבחירות וביטול הוועדה עם הקמתה של הממשלה החדשה.

ה. עם הקמת הממשלה החדשה ביום ו' בטבת תש"ל (15.12.69) הוחלט, כזכור, לבטל את ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים ולהטיל את הטיפול בעניני הכוחל על ועדת השרים לענין ירושלים.

מן הראוי לחסיד, כי למרות שועדת השרים הקודמת כוננה "ועדת שרים לשמירה על המקומות הקדושים", היא עסקה בעיקר בהר הבית וברחבת הכוחל.

הדיון הראשון בנושא זה בוועדת השרים לענין ירושלים כחקיים ביום ד' באדר ב' תש"ל (12.3.70) באחד השאלה נחעוררה ע"י שר המשטרה.

בעקבות אותו דיון נחקיים סיור במקום.

ב ב ר כ ה

מיכאל ארנון

12.3.70

2. המצב ברחבת הכותל

שר המטרה פותח.

בדיון משתתפים: הסרים ו. סס-טוב, מ. דייך, מ. בגין, ז. ורהפטיג, ג. מאיר,
ז. סרף, י. אלון, ח. לנדאו, ט. הלל וה"ה מ. שמגר, ט. קולק וש. בזיה.

המשך הדיון נדחה.

ה י ס י ב ה נ ב ע ל ח

שר התיירות

ירושלים, 12.3.70

א ל : ראש הממשלה

מאת : שר התיירות

בשעתו העליתי הצעה בועדת השרים לענין ירושלים
(בממשלה הקודמת) לקבוע מקום תפילה על יד הכותל-המערבי
בו לא תצטרך המשפחה להיפרד. הענין בדון בהרחבה
בועדת השרים ולא בא לכלל סיכום. שר הדתות הציע פשרה
אולם גם זה לא התכצע. אני מבקש להעלות את הבושא
לדיון בועדת השרים לירושלים.

בברכה,
משה קול

שר התיירות

161-1-1

סודי ביותר
ד ח ו פ

שר המשטרה

ירושלים, ז' באדר א' תש"ל
13 בפברואר 1970

טא/0110-5791

אל : ראש הממשלה

מאת: שר המשטרה

הנדון: בסחון רחבת הכותל

הריבי מבקש להעלות לדיון דחוף בוועדת השרים לענייני ירושלים את בעית בסחון רחבת הכותל.

רחבת הכותל על אלפי המתפללים שבה, מהווה אחת מהבעיות הבטחוניות החמורות שלבן, ומהווה כמובן אחד היעדים של פיגוע על ידי הטרוריסטים. בשל כך בנקטו בעבר אמצעי בסחון רבים, לצורך זה אף בתפס בנין "המחכמה" לצורך הצבת שומרים שלבן - על אף האמפליקציות שהיו בתפיסתו של בנין זה שיש לו משמעות של אתר הסטורי ואף מקום מקודש למוסלמים.

מאידך, יחד עם אמצעי הבטחון שאנו מבטיים לבקום בהם, מתבהלות בעת ובעונה אחת עבודות שונות ברחבת הכותל ללא פקוח גורמי הבטחון, שיש בהם כדי לשים לאל את בסיונותינו להבטיח את רחבת הכותל על מתפלליה, ויש בהם כדי להוות פרצה בטחונית חמורה עד מאוד.

באם אנו מעוניינים לצמצם את מידת הסיכון שברחבת הכותל, עלינו להבטיח כי כל עבודה ברחבת הכותל, לרבות בגיה, או הריסה תעשה רק על ידי אישור ופקוח גורמי הבטחון.

בשל דחיפות הענין, הריבי מבקש כי תזומן ישיבה בענין זה בהקדם האפשרי.

בהזדמנות זאת ברצוני להפנות את תשומת לבך גם למכתבי טא/0110-4665 מיום 30 בדצמבר 1969 בדבר "ארגון ותפעול הבטחון בהר הבית ובקבר הקדוש" אשר בו בקשתי כי יתקיים דיון דחוף במסקנות וההמלצות של הוועדה שהוקמה לענין זה לאחר השריפה במסגד אל אקצה.

הנני חוזר ומבקש לקבוע מועד מוקדם ככל האפשר לדיון גם בנושא זה.

ב ב ר כ ה,

שלמה הלל

2
לפני
המקום
לפני
המקום
לפני
המקום

143-1-7

מזכירות הממשלה

ירושלים, כ"ד בחשוון תש"ל
5 בנובמבר 1969

אל : חברי ועדת השרים לשמירה על מקומות קדושים

מאת: מזכיר הועדה

אני מחבד להמציא לכט, מ"ב, דו"ח מהנדס העיר

...

כפי שהומצא לי ע"י ראש העיר.

ב ב ר כ ה

מיכאל ניצן

קירית ירושלים

אל: כב" ראש העיר

מאת: מהנדס העיר

35/69 גנ

מס

3703

ירושלים ד" חשון תש"ל
16.10.69

הנדון: כדיקה בטיחות בית הדין העליון ברחבת הכותל

בהתאם לדו"ח הועדה לבנינים מסוכנים, מיום 23.7.69, יצאו מהנדסי הועדה אל המקום שניה.

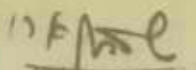
הועדה מצאה כי מעבר העפר, הגובל עם חדרו השירותים (קיר 1-2 בשרטוט), זו מזדחלה. מאחר ונוצר שינוי לרעה, כה ניכר, בתקופה של חדשים בלבד, יש חשש שעם בא הגשמים ילך המצב ויחמיר.

בדיקה קירות 3-4-5, מצאה הועדה, לאחר שנחגלו חלק מהיסודות, כי חלקו של הבניין, הנשען על קירות אלה, מסוכן.

לאור-כך, ממליצה הועדה לנקוט בפעולות המידיות הבאות:

1. ✓ גדור מקומה הסכנה.
 2. ✓ סגירת המעבר העילי בין נקודות 1-2.
 3. ✓ לפנות את חלקי המבנה הנשענים על קירות 3-4-5 וכן בנקודות 1-2.
- רצ"כ 4 עוזקים מדו"ח הועדה.

ב ב ר כ ה,

ש. בנארי

מהנדס לבנינים מסוכנים
ב/מהנדס העיר

דו"ח בקרת בנין בית הדין הרבני ליד הכותל הדרומי מיום 10.10.69

השתתפו: - אינג' ש. בנארי, אינג' י. חידקל, אינג' ש. שנק

תאור מצב קיים (ראה גם סקיצה מצורפת)

1. ליד הבנין הנ"ל בוצעו חפירות. במקומות מסוימים התקרבה החפירה עד למרחק 2' - 1.5 מ' מהבנין. עומק החפירה כ- 3.5 מ' מתחת לשביל מעבר סביב המבנה. במינה צפונית החפירה היא בקו אחד עם קו בנין.
2. נחפרו על ידנו במקום מספר טוחות כדי לגלות את צורה הבסוס והסמך כי המבנה מבוסס על יסוד עובר במעומק כ- 1.0 מ' ממזר השביל ועליו קירות נוטאים. שכבת הקרקע עליו מתבסס המבנה הנה ברובה מלוי עתיק וחורבות ולא נמצא כל סמן למציאות מלע.
3. בקיר מזרחי בין נק' 1 + 2 סקיצה נכרת גלישה של הקרקע כלפי מטה, נפרים סדקים רחבים בקרקע.
4. על יד נקודה 6 (ומערכה סמנה) נכר התחלה תהליך גלישה הקרקע.
5. בקירות 3-4-5 החפירה יורדת אנכית מתחת למפלס היסודות ובמקומות מסוימים יש החדרדות קרקע מתחת ליסוד.

מסקנות

1. חלק המבנה הקרוב לקירות 3-4-5 מסוכן.
2. בקירות 1-2 ו- 6 עם בוא החרף תהיה מסולת של קרקע ויש להניח שבם תזוזה ביסודות. אי לכך חלקים אלה מסוכנים במיוחד במיוחד המבנה.

לפעולה מידית:

1. בדור מקומות בהם יכולה להוצא מסולת לפי הסומן בסקיצה.
2. סבירת מעבר עילי ע"י נק' 1 ו- 2 סמכת כנ"ל.
3. ענוי מידוי של חלקי המבנה מסוכנים המסוכנים במעוף 1 ו- 2 כדור "מסקנות" או טפול מידוי בחסיכת חלקי מבנה אלה.

אינג' ש. שנק

אינג' י. חידקל

אינג' ש. בנארי

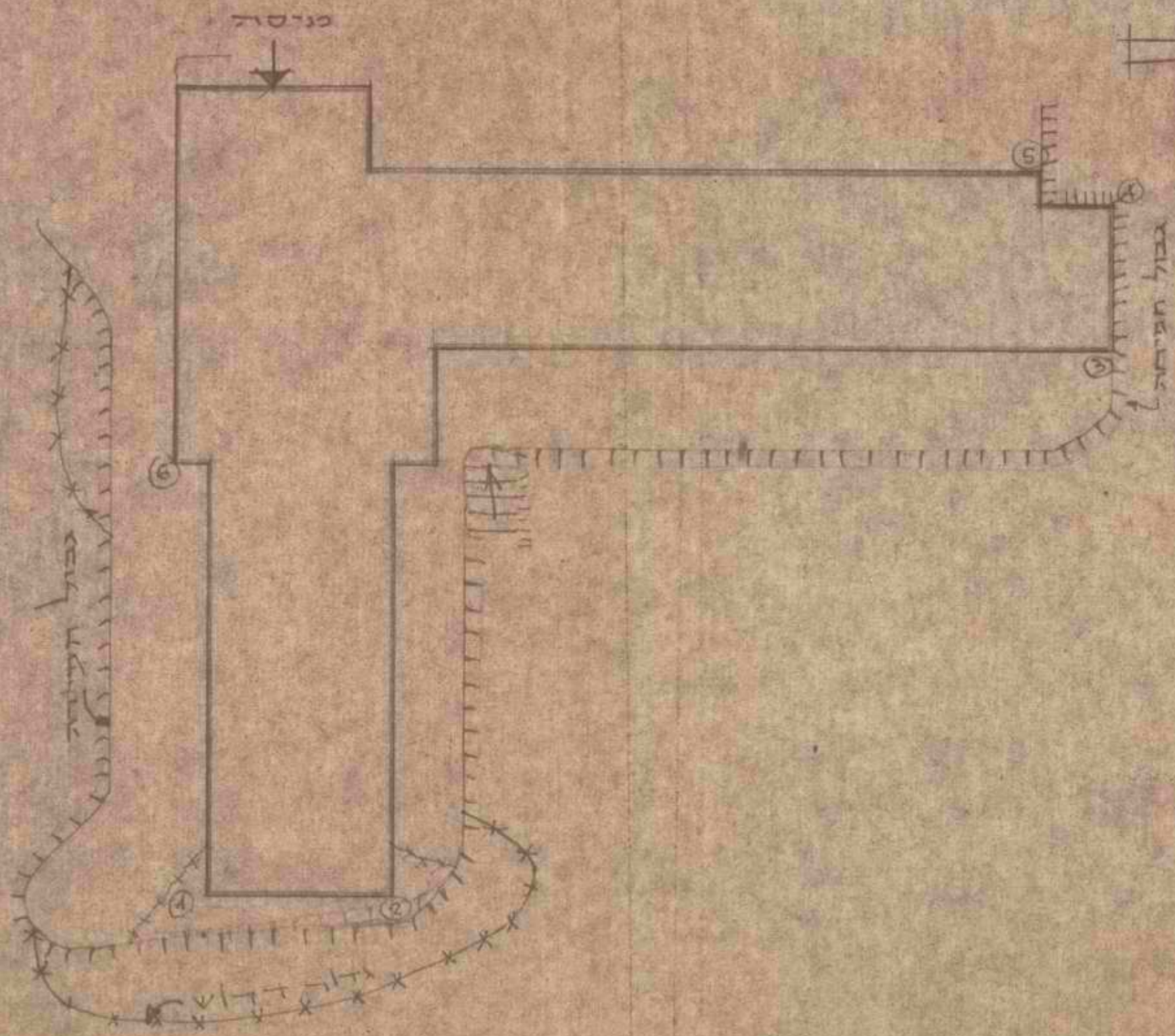
נרשם ב- 12.10.69

בנין בית הדין הרבני

ליד הכותל הדומי

לוח ליד אגף בנינים מסופנים
מיום 10/10/69

5

12/10/69

143-1-9

143-1-9

מוכירות הממשלה

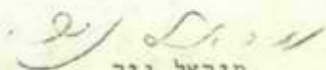
ירושלים, יט' בחשוון תש"ל
31 באוקטובר 1969

אל: חברי ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים

מאח: מזכיר הועדה

בהתאם להחלטת הועדה מיום ט"ו בחשוון תש"ל - 27.10.69, אני
מתכבד להמציא לכט מ"ב דוחו"ת ועדת הבטיחות בענין טידורי התפילה והחפירות
דרומים לטער המוגרביט, בטטח שנתפנה בעקבות הריסת המיבנים, מכתבו של
יו"ר ועדת הבטיחות בנדון זה ומכתבה של מועצת הרבנות הראשית בענין
החפירות ליד הכותל המערבי.

ב ב ר כ ה,

מיכאל נורי

P-1-284

UNITED STATES DEPARTMENT OF JUSTICE

WASHINGTON, D. C. 20535
TELEPHONE: 204-4600

ALL INFORMATION CONTAINED HEREIN IS UNCLASSIFIED

DATE 08/01/01 BY 60322

AND SHOULD BE RELEASED TO THE PUBLIC. THE INFORMATION CONTAINED HEREIN IS UNCLASSIFIED EXCEPT WHERE SHOWN OTHERWISE. THE INFORMATION CONTAINED HEREIN IS UNCLASSIFIED EXCEPT WHERE SHOWN OTHERWISE. THE INFORMATION CONTAINED HEREIN IS UNCLASSIFIED EXCEPT WHERE SHOWN OTHERWISE.

U.S. DEPT. OF JUSTICE

WASHINGTON, D. C. 20535

מזכירות הממשלה

143-1-7

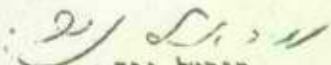
ירושלים, יט' בחשוון תש"ל
31 באוקטובר 1969

אל: חברי ועדת הטריט לשמירה על המקומות הקדושים

מאח: מזכיר הועדה

בהתאם להחלטת הועדה מיום ט"ו בחשוון תש"ל - 27.10.69, אני
מחברד להמציא לכט מ"ב דוחו"ת ועדת הבטיחות בענין סידורי התפילה והחפירות
דרומים לטער המוגרביט, בטח שנחפנה בעקבות הריסת המיבנים, מכחבו של
יו"ר ועדת הבטיחות בנדון זה ומכחבה של מועצת הרבנות הראשית בענין
החפירות ליד הכותל המערבי.

ב ב ר כ ה,

מיכאל ניר

הנוכחים: אריכל יוסף שנברגר יו"ר

- מר יניב - משרד הבטחון
- המהנדסים קיסין-לב
- מר מירון בנבנישתי עיריית ירושלים
- הרב דוב מרלא משרד הדתות
- מר מאיר בן דוב המשלחת הארכיאולוגית
- מהנדס יהודה שמירא
- מהנדס מאיר קוזניץ

44.

1. לפני התחלת הישיבה הומיו 4 רבנים אשר בקשו להשמיע את דבריהם בענין הכותל המערבי במני הועדה. היו"ר הודיע לרבנים שהועדה היא ועדה טכנית של מומחים בלבד, ואין בגדר סמכויותיה ~~ל~~ לקבל נציגות צבורית איזה שהיא.

2. לאור הרחבת מעולת הועדה וחשיבות פעולותיה מבקשת הועדה:
א. ששר העבודה ימנה את נציגו לועדה על יסוד ההחלטה המקורית להרכב הועדה
ב. שראש העיר ישגר נוסף על נציגו מר בנבנישתי את מהנדס העיר או בא כחו לועדה
ג. המשכרה לשיקום הרובע היהודי - משרד ראש הממשלה חיוצג בוועדה

3. כתוצאה מהסתייבות בענין שטח לתפילה ומעולת המשלחת הארכיאולוגית במקום בראשית חדש אב תשכ"ט החליטה ועד השרים הממשלתיים למקומות הקדושים בישיבתה מיום 13.8.69

1. להבטיח את סוללת הגישה לשער המוגרבים ושיפועה
2. לאפשר קיום חסירות ארכיאולוגיות וגישה למתפללים בשטח מקצה השיפוע של הסוללה, המובילה לשער המוגרבים דרומה לפי הקו שהיקבע על ידי ועדת הבטיחות
3. ליצור גישה משער האשפות למקום התפילה, כאמור בסעיף (2)
- וכן להבטיח בצורה נאותה את הדרך משער האשפות לרחבת הכותל
4. להקים גידור נאות של שטח החסירות
5. עד לאשור הצעות ועדת הבטיחות על ידי ועדת השרים

תשאר בחוקמה ההחלטה הקודמת.

לאור דחיפות החליטה הועדה לטפל בעדיפות ראשונה בנושא

סיכום דיוני הועדה

1. הועדה מקבלת על עצמה להציע דרכים למחרון הבעיות שנקבעו בהחלטת ועדת השרים, לאור המצב שנוצר באחרי הריסת בנייני אבו סעוד, הדורש מתרון לקיום חסירות ארכיאולוגיות כהמשך החסירות הסתבצות, וגישה למתפללים באותו איזור.

2. אין מתקיד הועדה- כועדת מומחים טכניים- לקבוע עקרונות לגבי סדרי תפילה וחפירה באזור.

3. כל הכניח שחוצע היא זמנית בלבד לחקופה בו כחנהלו חפירות במקום (נמסר ע"י מרופ"סזרז חקופה של וכל זמן שיהי צורך בגישה בצורה הנוכחית דמל שער המוגרבים כפי החלאת הממשלה.

4. ההכטחת הגישה לשער המוגרבים

אוסרת התכנית שהוכנה ע"י מהנדס דוד לב (תאריך 5.7.69) בהתאם להחלטת הועדה בישיבתה מיום 7.7.69 מתחת לשער המוגרבים תשאר האפשרות לבצוע חשיפת החומה המערבית (מתחת לגשר)

יש לשמור על חומת הפרדה לגבי שטח התפילה הקיים, או במקרה וחחערור בעיה קונסטרוקטיבית להחליטה קיר חדש אחר.

אח חקיד-הקיים יתא צורך לחקן בפרטים שונים ולהתאימה למקום התכנון: מהנדס דוד לב בהתיעצות עם מהנדס קיסין

4. לאפשר קיום חפירות ארכיאולוגיות וגישה למתפללים

החקיים דיון על אפשרות הפרדה על ידי חלוקת השטח לתפילה וחפירה זה על יד זה או זה מאחורי וכן חילופי שטח. מתרונות כאלו, ידרשו גדרות ודרכי גישה מוגנות ושמיירה חפידית על קיום הסדר

על כן לא נראה אחת מההצעות כמעשי או בר בצוע. - יון אריכל שנברגר הציע מתרון לחלוקה לשני מפלסים, דבר שיאפשר

היו"ר אריכל שנברגר (בערך) של שטח התפילה הקיים בכותל המערבי

א. משטח לתפילה במפלס (בערך) של שטח התפילה הקיים בכותל המערבי

האורך המוצע לצד רחבת התפילה הנוכחית לעוד 20 עד 30 מטר

הרוחב (נציב לכותל) 15 עד 20

המשטח יוקם על עמודים ב2 שלבים: שלב א' מקצה השיפוע הקיים דרומה

שלב ב' סגירת המשטח לצד שער המוגרבים

היסודות לעמודים יהיו בעומק הנדרש מלינה קונסטרוקטיבית ובתיאור עם הנחיות המשלחת הארכיאולוגית. ובצוע היסודות יבוצע במקום ארכיאולוגי

ב) מעולת המשלחת והמשך חשיפת הכותל תימשך מתחת למשטח התפילה הנ

ג) דהכי חגישה טסומנות בחכנית

ד. טכנית גדרות חזקות מתאימות יוצעו לועדה ע"י אריכל שנברגר

הודעה קבלה באופן עקרוני את התכנית, ודרשה:

1. למדור ע"י מודר. מוטמן את המפלסים הקיימים של שטח החפירה הארכיאולוגית באיזור המדובר בהתייחס לשער המוגרבים

2. הצעת פתרון קונסטרוקטיבי של המשטח המוצע לחפילה

מר בנבנישתי הציע לצמצם את ההצעה מבחינת השטח וההוצאות לבצוע מינימום.

נקבעה ישיבה נוספת של הועדה ליום א' 24.8.69 בשעה 8 בבקר לשם בדיקת הפרטים הטכניים אשר נדרשו לפי (1) ו(2) הנ"ל - ולצרכי סיכום המלצות הועדה בפני ועדת השרים.

5. התקיים סיור בבניין המחכמה

העבודות מבוצעות בהתאם לתכנית הפעולה שנקבעה על ידי הועדה בנקודה... (קצה המנהרה לצד מזרח) נחבקש מהנדס קיסין להציע את הצעותיו בהתאם לחלטת הועדה בישיבתה מיום 9.7.69

בנקודה (9) (הקמר חשיפת הכותל לצפון) ניתנה הוראה להמסכת הפעולה עד לחזוק הפגומים. מהנדס קיסין נחבקש להחיעץ עם מומחים לבניה מנהרות. לפי הצעתו של מר מריא בן דוב דרוש פקוח ארכיאולוגי במקום.

6. מר בן דוב הודיע שיש צורך בעבודות נקוז ומבטחת שוכות בשטח מעולות המשלחת. הוג נחבקש לפרט את הבעיות ובסדה וקיימות הצעות לפתרון למביא אותם בפני ישיבת הועדה הבאה.

101
דו"ח ישיבת ועדת הבטיחות מס' (8)
המסר

24.8.69

ועדת המימון באיגוד הביתל ישיבת חס"ר

נוכחים: אדריכל יוסף שגורבר יו"ר

מהנדס יגיה - כשרד הבסחון

מר כרונ בנבניסתי - פעירית ירושלים

מר מאיר בן דב - המשלחת הארכיאולוגית

מהנדסים: לב, קיסין, מאיר קוזניץ

(יו"ר ז"ל) - משרד - משרד

1. לפני החלטה הישיבה הצהיר מר בן דב שיש למסול את מהנדס מאיר קוזניץ מהקידו כמפקח וכו' לבצוע בודות באיגוד לאור הצהרותיו והתחבנותו באיגוד ביום 21.8.69 במשרד המשלחת הארכיאולוגית.

מר קוזניץ אבהיר את התקרים שבדו האיש פרטי ולא בהוקף שום חקיד (מר קוזניץ הוא מהנדס המפקח מטעם חברת הסתב לעבודות הנקוי במבנה ולעבודות הספון בבית שדרים בהחלטה פעולה ועדת הבטיחות של המחיר הועדה) מר בנבניסתי הצטרף לדעת מר בן דב. היו"ר יעביר את הענין לסמונים על מהנדס קוזניץ.

2. הצעות לקיים חצירות ארכיאולוגיות וגישה לסתללים.

הסדן הישיבה מספ' 8 בשלס 18.8.69

א. בהתאם להחלטה ההוקדה בישיבה מספ' 8 בשלס המודר למדידת נחשת, היו"ר הגיש את הכנית המדידה שהוכנה ע"י המודר. המודר חוריע ורשם בהכנית שבחלק מהשטח לא ניתן לפתחמדידה ע"י נציג המשלחת הארכיאולוגית על כן המדידה נותנה מצע רק חלק של השטח בלבד. המפלס הממוצע של האיגוד השטח בניני אבו סעוד הוא כ-5.000 מטר יוחר נסוך מטפלט שטח המפילה הקיים על יד הכותל המערבי, דבר המאפשר הקרה מלמדידה אשר רצפחה שזה למפלס המפילה הקיים וגובה החלל על משלס החצירה הארכיאולוגית במקום הוא כ-500 מטר.

ב. בהתאם להחלטה הועדה הוצע פתרון קונסטרוקטיבי למלמפורמה. 2. בלטרנסיונות.

1. הצעת מהנדס לבו על יסוד החכניות העקרוניות שהוגשה לוועדה בישיבה מספ' 8. שני משטחי צמודים בגודל 14/14 מטר כל אחד 4 צמודים לכל משטח, החומר בסון, הערכת החוצאות כ 100,000 ל"י.

2. הצעת מהנדס קיסין משטח בגודל כנ"ל אולם ספץ על קונסטרוקציה מבנית (ב).

מברזל אם אפשרות סרוך והעברה הערכת החוצאות מהצעת לב. החקיקה דאגה להצעת החקיקה דיון מפורט על 2 ההצעות, רוב חברי הועדה הונלץ על פתרון "קיסין" יתרון ההצעה אפשרות סרוך והעברה הקצוב מצומצם יוחר שחון הדגשה זמניים המדרון.

הרבנות הראשית לישראל THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

כתובת נא להזכיר :
No. 15/1/מס

Jerusalem ד' בחשוון תש"ל.
Tel. 38212 ביה ירושלים ת"ו
שלטון בוגר

הכתובת :
הרבנות הראשית לישראל, ירושלים
ת.ד. 179

Address :
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL, JERUSALEM
P. O. B. 179

Telegrams : סלגרמות :
CHIEF RABBINATE JERUSALEM ISRAEL

להשיב רק עם הכתובת דלעיל
Reply to the a/m Address only

מפליד אין כתובים

לכבוד
שר הדתות ד"ר ז. ורהפטיג
יו"ר ועדת השרים למקומות הקדושים
משרד הדתות
ירושלים.

שר נכבד,

הריני מתכבד בזה להעביר לכבודו החלטת מועצת הרבנות הראשית לישראל,

כדלהלן :

"מועצת הרבנות הראשית לישראל בישיבתה מיום ג' חשוון, דנה
בדבר החפירות ליד הכותל המערבי וקובעת, כי קותל המערבי
לכל אורכו טקודש ומיוחד להפילה, ביחידות ובהמונים הבאים
לשפוך שיש לפני הקב"ה, מאת בני ישראל עם קדושו, הנוהרים
למקום החזא בטמיהה גדולה בכל הדורות.
מועצת הרבנות הראשית מתנגדת בכל תוקף להרשות הפירות
ארכיאולוגיות ליד כל אורך הכותל המערבי.
הרבנות הראשית דורשת שלא תעשינה שום חפירות בחזית הקותל,
אלא כשירחקו לפחות עשרה מטר מחזית הכותל לתוך הרחבה
ולאפשר לצבור המתפללים לשפוך לבם בתפילה ללא הפרעה".

בכבוד רב,

הרב עקיבא משה שוואליב
המזכיר הראשי

הערה: כב' מרן הרב הראשי לישראל הראש"צ
הגר"י נסים שליט"א, לא ושתתף בישיבה זו.

כב' שר הרוח
יו"ר ועדת השרים
למקומות הקדושים

הנדון: החלטת ועדת השרים מיום 13.8.69

בהתאם להחלטת ועדת השרים קיימה ועדת הבטיחות 2 ישיבות בנדרון והגני מחבד לצרף את פרוטוקל המפורס מהדיונים ואת הסכום של המלצות הועדה.

הבטחת סוללת הגישה לשער המוגרבים ושמירה

- א. הועדה ממליצה על חכנית לגשר ברוחב של 5 מטר ואורך כ-10 מטר בחלק העליון של הסוללה בהתאם לחכנית שהוגשה ע"י מהנדס לב. הקמת הגשר תאפשר חשיפת הכותל מהחלל לשער המוגרבים.
- ב. יש לשמור על חומת ההפרדה לגבי שטח התפילה הקיים, במידה שתתעורר בעיה קונסטרוקטיבית לחומה ע"י הקמת הגשר יש להחליפה ע"י קיר חדש לאשור הועדה.
- ג. אין מסמכות הועדה לקבוע את עתוי המעולה.

אפשרות קיום חפירה ארכיאולוגית וגישה למתפללים

- בכדי לאפשר את שתי המעולות בעת ובעונה אחת ולחבטיה את רציפות השטח הארכיאולוגי ובכדי למנוע גדרות ושמירה חמירה למידית לקיום הסדרים, להקופה של כישגיים הגיע הועדה לירי הצעה שרצוי לפתור את הבעיה.
- ע"י 2 מפלסים העליון למתפללים והחתך לפעולה חשיפה נוספת, ולידי מסקנה שמבחינה טכנית ניתן הדבר לבצוע.
- חכנית (א) שטח פלטפורמה 500 מ' 2 חלקים מצטון על עמודי בטון חכנית (ב) כנ"ל או בשטח מצומצם יותר מברזל ועץ ניתן לפקוק והעברה.
- היות והמשלח הארכיאולוגית הודיע שהיא אינה מוכנה לקבל אף אחת מההצעות הוצע על ידה חכנית (ג) המחלק את השטח במפלס אחד כדלהלן:
- במרחק של 20 מטר מחמוצת החפירה של שער המוגרבים תוגדר רצועה ברחב של 7.00 מטר לחפילה, יסודו דרכי גישה

- פרטי הנדור והטיפול הארכיטקטוני יוכנו אחרי קבלת ההמלצה ע"י ועדת השרים.

- הועדה קבלה את ההצעה מה אחד.

3. הועדה לא קבעה את עתוי המעולות.

בכבוד רב,
דפנ. יונג, אדריכל
יוסף שינברגר

התחרון נתן לבצוע בתנאי של הגבלת מספר המבקרים במקום מסעכי בסחוק ושמירה על הסדר וקיום תנאי הבטיחות מלאים באחריות כשרד הדהות. היגיעו לידי הסכמה שקיימת אפשרות סכנית למלוי חוראות ועדה הסרים מיום 13.8.69 סעיף (2) על ידי הצבה פלספורכה ויציבת 2 מפלסים זה כעל זה התחרון לחפירה ארכיאולוגית.

4. מר בן דוב הודיע בשם המסלחת הארכיאולוגית שאין המסלחת מסוגלת לעבוד מ מתחת לפלספורכה בכל צורה שהיא.

5. לאור זה הועלתה הצעה שהפלספורכה לפי הצעה "קיסין" תוקטן לכותב 10 מטר (אורך ע"י הכותל) תאפשר גישה כחתייה לשם השבתים הניתנים לפעולה ארכיאולוגית, הפלספורמה נהנת לתרוך והחזרה מקומה בשלב ראשון הוא כ-20 מטר דרוכה משער המוגרבים, המקום נתן לסנוי בעמוד מתוך התעבה במקום. מתחת לפלספורמה לא יתקיימו חפירות.

6. מר בן דוב הצהיר שנתן פתרון זה יתקבל ע"י המסלחת כבר בצוע.

7. רוב חברי הועדה הכיעו את דעתם שהבעיה נהנת לפתרון סכני לפי ההצעות הנ"ל ויש לסתור אותה ע"י ועדה הבטיחות בהתאם לסקיד החוטל עליה.

8. מר בן דוב הציע לקיים את החפירה הארכיאולוגית ותחפילה במפלס אחד והציע חלוקה איזורים כדלהלן (תכנית ג)

במרחק של 20 מטר מהמזוזה הצפונית של שער המוגרבים תוצע רצועה ברוחב 7.5 מטר להפילה, הרצועה תוגדר סגני הגדרים.

יסודרו 3 זוכן גיבה מקבילים מוגדרים זה מזה.

1. עליה לשער מוגרבים

2. ירודה לאיזור חפירה הצמוד לשער המוגרבים ובנית קירות תוסכין

3. ירודה לרצועה התפילה.

הרב פרלא הצטרף להצעה מר בן דוב, הועדה סכמה פה אחד לקבל את ההצעה.

9. פרטי הגדרות והספול הארכיאולוגי יעוברו אחרי קבלת המלצה זו ע"י ועדה הסרים.

10. הועדה אינה קובעת את עתוי הפעולות.

אדריכל יוסף הנברגר
יו"ר.

מוכירות הממשלה

העתק מס' 21 מתוך 26

ס ו ד ר

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים
ט"ו בחשוון תש"ל - 27.10.69

נכחו השרים: ז. ורהפטיג - יו"ר, י. ישעיהו, מ. קול, א. ששון.
נעדרו השרים: א. אבן, מ. בגין, מ. דיין, ח.מ. שפירא, י.ש. שפירא.

מ. בנבנישתי	-	עיריית ירושלים
מ. בן-דב	-	המסלחת הארכיאולוגית
תא"ל ש. גזית	-	משרד הבטחון
ש. הלל	-	משרד החוץ
פרופ' ב. מזר	-	המסלחת הארכיאולוגית
הרב ד. פרלא	-	משרד הדתות
ס. קולק	-	ראש עיריית ירושלים
מ. ניר	-	מזכיר הועדה

סדר היום: עבודות פל-יד הכותל המערבי והחפירות הארכיאולוגיות

/. עבודות

בפרוטוקול זה 2 דפים.

עבודות על-יד הכותל המערבי והחפירות הארכיאולוגיות

שר הדתות סוקר את העבודות אשר בוצעו בסביבת הכותל המערבי.
פרופסור ב. מזר מוסר פרטים על התגליות הארכיאולוגיות ואחריות.

מ ח ל י ס י מ :

א. שר הדתות יעביר לחברי ועדת השרים, כאמצעות מזכירה, דו"ח ועדת הבטיחות בענין סידורי התפילה והחפירות דיומית לשער המוגרבים, בשטח שבתפנה בעקבות הריסת המיבנים, מכתבו של יו"ר ועדת הבטיחות בדיון זה וטכונה של מועצת הרבנות הראשית בענין החפירות ליד הכותל המערבי.

ב. לקיים סיור ליד הכותל ובחפירות הארכיאולוגיות.

המשך הדיון נדחה.

ה י ש י ב ה נ ב ע ל ת

1947-1948

1949-1950

1951-1952

1953-1954

1955-1956

1957-1958

1959-1960

1961-1962

1963-1964

1965-1966

1967-1968

1969-1970

1971-1972

1973-1974

1975-1976

1977-1978

1979-1980

1981-1982

1983-1984

1985-1986

1987-1988

1989-1990

1991-1992

1993-1994

1995-1996

1997-1998

1999-2000

2001-2002

2003-2004

2005-2006

2007-2008

2009-2010

2011-2012

143-1-9

מזכירות הממשלה

ט ו ד י

ס ד ר ה י ו ם

לישיבת ועדת השרים לשמירה על

המקומות הקדושים

יום ב', ט"ו בחשוון תש"ל - 27.10.69
(בשעה 9:00 בבוקר במזכירות הממשלה)

א. המיבנים שנתפנו על-יד הכותל

ב. סקירה כללית

מזכירות הממשלה

ט ו ד י

143-1-9

ט ד ר ה י ו ם
לישיבת ועדת השרים לשמירה על
המקומות הקדושים
יום ב', י"ח באלול תשכ"ט - 1.9.69
(בשעה 9.00 בבוקר במסדר ראש הממשלה)

השטח שנתפנה אחרי הריסת מבנה דאר-אבו-סעוד
- המשך הדיון.

1-1-84

1-1-84

17.8.69

66/37

השטח הנחשפה להדרי הריסת מבנה דאר-אבו-סעוד

921.

143-1-9

מ ח ל י ס י ס : להסיל על ועדת הבטיחות, בראשות האדריכל סינברגר, להציע לוועדת השרים לסמירה על המקומות הקדושים, תוך 10 ימים, פתרונות בנקודות כדלתון:

- א. הבטחת סוללת הגישה לשער המוגרבים וסיפועה.
- ב. אפשרות קיום חפירות ארכיאולוגיות וגישה למחפלים בסטח מקצה הסיפוע דרומה לפי הקו שיקבע ע"י ועדת הבטיחות.
- ג. יצירת גישה מסער האספות למקום החפילה, כאמור בסעיף ב', וכן הבטחת צורה נאותה לדרך מסער האספות לרחבת הכותל.
- ד. הקמת גידור נאות של סטח החפירות.
- ה. עד לאישור הצעות ועדת הבטיחות ע"י ועדת השרים לסמירה על המקומות הקדושים, נשארה בחוקפה החלטת ועדת השרים בנדון זה מיום ח' באב תשכ"ט (23.7.69).

החלטת / .

THE JOURNAL OF THE AMERICAN MEDICAL ASSOCIATION

Published weekly, except on Sundays, and on the last day of the month of December, by the American Medical Association, 535 North Dearborn Street, Chicago, Ill., U.S.A.

Subscription price, \$5.00 per annum in advance.

Single copies, 15 cents. Entered as second-class matter, June 26, 1907, under post office number 383, at Chicago, Ill., under special agreement of post office and postmaster.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Act of October 3, 1917, authorized on July 2, 1918.

Postage paid at Chicago, Ill.

Copyright, 1914, by American Medical Association. Printed and published by the American Medical Association, 535 North Dearborn Street, Chicago, Ill., U.S.A.

Vol. 11, No. 1

כב' שר הרווח
יו"ר ועדת השרים
למקומות הקדושים

הנדון: החלטת ועדת השרים מיום 13.8.69

בהתאם להחלטת ועדת השרים קיימה ועדת הבטיחות 2 ישיבות בנדרון והגני מחבד לצרף את פרטיכל המפורס מהדיונים ואת הסכום של המלצות הועדה.

הבטחת סוללת תגישת לשעז המוגרבים ושפועה

1.

- א. הועדה מפליצה על חכנית לגשר ברוחב של 5 מטר ואורך כ-10 מטר בחלק העליון של הסוללת בהתאם לחכנית שהוגשה ע"י מהנדס לב. הקמת הגשר האפשר חשיפת הכותל מתחת לשער המוגרבים.
- ב. יש לשמור על חומת ההפרדה לגבי שטח החפילה הקיים, במידה שתתעורר בעיה קונסטרוקטיבית לחומה ע"י הקמת הגשר יש להחליפה ע"י קיר חדש לאשור הועדה.
- ג. אין מסמכות הועדה לקבוע את עתוי הפעולה.

אפשרות קיום חפירה ארכיאולוגית וגישת למתפללים

2.

בכדי לאפשר את שתי הפעולות בעת ובקונה אחת ולהבטיח את רציפות השטח הארכיאולוגי ובכדי למנוע גדרות ושמירה תמידית לקיום הסדרים, לחקופה של כשנתיים הגיע הועדה לידי הצעה שרצוי לפתור את הבעיה. ע"י 2 מפלסים העליון למתפללים והתחתון לפעולה חשיפה נוספת, ולידי מסקנה שמבחינה טכנית נחן הדבר לבצוע.

חכנית (א) שטח פלטפורמה 500 מ' 2 חלקים מצטון על עמודי בסון חכנית (ב) כנ"ל או בשטח מצומצם יותר מברזל ועץ נחן לפקוק והעברה. היות והמשלחת הארכיאולוגית הודיע שהיא אינה מוכנה לקבל אף אחת מההצעות הוצע על ידה חכנית (ג) המחלק את השטח במפלס אחד כדלהלן: במרחק של 20 מטר מהמזוזה הצפונית של שער המוגרבים תוגדר רצועה ברוחב של 7.00 מטר לחפילה, יסודרו דרכי גישה

- פרטי הגדרור והטיפול הארכיטקטוני יוכנו אחרי קבלת ההמלצה ע"י ועדת השרים.

- הועדה קבלה את ההצעה מה אחר.

3. הועדה לא קבעה את עתוי הפעולות.

בכבוד רב
ד"ר יוסף שיכבד
יוסף שיכבד

הפתרון נתן לבצוע בהנאי של הגבלת מספר המבקרים במקום מספיק
בסחוק ובמירה על הסדר וקיום תנאי הבטיחות בלאים באחריות
בשרד הדתות.
היגיעו לידי הסכמה שקיימת אפשרות סבירה למלוי הוראות ועדה השרים
מיום 13.8.69 סעיף (2) על ידי הצבה שלטפורטת ויציבת 2 מפלסים
זה בעל זה התחנן לחפירה ארכיאולוגית.

4. מר בן דוב הודיע בשם המשלחת הארכיאולוגית שאין המשלחת מסוגלת לעבוד
טחנה לפלטפורמה בכל צורה שהיא.

5. לאור זה הועלתה הצעה שהמלטפורמה לפי הצעה "קיסין" תוקטן לכותב 10
מטר (אורך ע"י הכוחל) תאפשר גישה מתחתית לשם השתחים הניתנים
לפעולה ארכיאולוגית, המלטפורמה נחנה לחרוך וההזזה מקומה בשלב
ראשון הוא כ-20 מטר דרומה ממער המוגרבים, ובקום נתן לשנוי בעמוד
מחוק התאמת במקום. טחנה למלטפורמה לא יבקיימו חפירות.

6. מר בן דב הצהיר ש~~מ~~ פתרון זה יתקבל ע"י המשלחת כבר בצוע.

7. רוכ הברי הועדה הכיעו את דעתם שהבעיה נחנה לפתרון סכני לפי
ההצעות הנ"ל ויש לסתור אותה ע"י ועדה הבטיחות בהתאם לפקיד החושל
עליה.

8. מר בן דב הציע לקיים את החפירה הארכיאולוגית והתפילה במפלס אחד
והציע חלוקה איזורים כדלהלן (הכניה ג)
בסרח של 20 מטר מהמזוזה הצפונית של צער המוגרבים תופשר רצועה
ברוחב 7.5 מטר לתפילה, הרצועה הוגדר סכני הצדדים.
יסודרו 3 מרכי גישה מקבילים מוגדרים זה מזה.

1. עליה למער מוגרבים
2. ירודה לאיזור חפירה הצמוד למער המוגרבים ובנית חירות תומכין
3. ירודה לרצועה התפילה.

הרב מרלא הצטרף להצעה מר בן דב, הועדה סכמה מה אחד לקבל את
ההצעה.

9. פרטי הצדדות והטיפול הארכיאולוגי יעובדו אחרי קבלת התלצה זו ע"י
ועדה השרים.

10. הועדה אינה קובעת את עתוי הפעולה.

אדוניכל יוסף סגברגר
יו"ר.

הרבנות הראשית לישראל THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

בתשובה נא לתזכיר :
No. 15/1/מס

הכתובת :
הרבנות הראשית לישראל, ירושלים
ת.ד. 179

Address :
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL, JERUSALEM
P. O. B. 179

Telegrams :
CHIEF RABBINATE JERUSALEM ISRAEL

לחסיב רק עם הכתובת ולעיל
Reply to the a/m Address only

מעביר אין כחבים

Jerusalem ר"ב בחשון תש"ל.
Tel. 35212 בית ירושלים חי' טלפון 35212

לכבוד
שר הדתות ד"ר ז. ורהפטיג
יו"ר ועדת הערים למקומות הקדושים
משרד הדתות
ירושלים.

שר נכבד,

הריני מתכבד בזה להעביר לכבודו החלטת מועצת הרבנות הראשית לישראל,

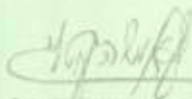
כדלהלן : -

"מועצת הרבנות הראשית לישראל בישיבתה מיום ג' חשוון, רנה בדבר החפירות ליד הכותל המערבי וקובעת, כי הכותל המערבי לכל אורכו מקודש ומיוחד לתפילה, ביחירות ובהמונים הבאים לשמוך שיה לפני הקב"ה, מאת בני ישראל עם קדושו, חנוהרים למקדס ההוא בכסיתה גדולה בכל הדורות.

מועצת הרבנות הראשית מתנגדת בכל חוקף להרשות חפירות ארכיאולוגיות ליד כל אורך הכותל המערבי.

הרבנות הראשית דורשת שלא תעשינה טום חפירות בחזית הכותל, אלא כסירחיקו לפחות עשרה מטר מחזית הכותל לתוך הרחבה ולאפשר לצבור המתפללים לשמוך לבם בתפילה ללא הפרעה".

בכבוד רב,

הרב עקיבא משה שוואליב
המזכיר הראשי

הערות: כב' מרן הרב הראשי לישראל הראש"צ הגר"י נסים שליט"א, לא השתתף בישיבת זו.

הנוכחים: אדריכל יוסף שנברגר יו"ר

- מר יניב - משרד הבטחון
- המהנדסים קיסין-לב
- מר מירון בננשישתי עיריית ירושלים
- הרב דוב פרלא משרד הדתות
- מר מאיר בן דוב המשלחת הארכיאולוגית
- מהנדס יהודה שפירא
- מהנדס מאיר קוזניץ

1. לפני התחלת הישיבה הופיעו 4 רבנים אשר בקשו להשמיש את דבריהם בענין הכותל המערבי בפני הועדה. היו"ר הודיע לרבנים שהועדה היא ועדה טכנית של מומחים בלבד, ואין בגדר סמכויותיה ~~ל~~ לקבל נציגות צבורית איזה שהיא.

2. לאור הרחבת פעולת הועדה וחשיבות פעולותיה מבקשת הועדה:
א. ששר העבודה ימנה את נציגו לוועדה על יסוד ההחלטה המקורית להרכב הועדה
ב. שראש העיר ישגר נוסף על נציגו מר בננשישתי את מהנדס העיר או בא כחו לוועדה
ג. התעברה לשיקום הרובע היהודי - משרד ראש הממשלה תיוצג בוועדה

3. כתוצאה מהמריבות בענין שטח התפילה ומעולת המשלחת הארכיאולוגית במקום בראשית חודש אב תשכ"ט החליטה ועד השרים הממשלתיים למקומות הקדושים בישיבתה מיום 13.8.69:
1. להבטיח את סוללת הגישה לשער המוגרבים ושיפועה
2. לאפשר קיום חפירות ארכיאולוגיות וגישה למתפללים
בשטח מקצה השיפוע של הסוללה, המובילה לשער המוגרבים דרומה
לפי הקו שקיבע על ידי ועדת הבטיחות
3. ליצור גישה מסערת האשפות למקום התפילה, כאמור בסעיף (2)
וכן להבטיח בצורה נאותה את הדרך משער האשפות לרחבת הכותל
4. להקים גידור נאות של שטח החפירות
5. עד לאשור הצעות ועדת הבטיחות על ידי ועדת השרים
תשאר בחוקפה ההחלטה הקודמת.
לאור דחיפות החליטה הועדה למפל בעדיפות ראשונה בנושא

סיכום דיוני הועדה

1. הועדה מקבלת על עצמה להציע דרכים לפתרון הבעיות שנקבעו בהחלטת ועדת השרים, לאור המצב שנוצר במקום אחרי הריסת בניני אבו סעוד, הדורש פתרון לקיום חפירות ארכיאולוגיות כהמשך החפירות המתבצעות, וכן גישה למתפללים באותו איזור.
2. אין מתפקיד הועדה-כועדת מומחים טכניים-לקבוע עקרונות לגבי סדרי תפילה וחפירה באיזור.
3. כל חכנית שתוצע היא זמנית בלבד לתקופה בו תתנהלו חפירות במקום (נמטר ע"י שרופ"מזר: תקופה של שבוע וכל זמן שיהי צורך בגישה בצורה הנוכחית דל שער המוגרבים כפי החלטה הממשלה.
4. ההסכמה לגישה לשער המוגרבים
אוסרת התכנית שהוכנה ע"י מהנדס דוד לב (תאריך 5.7.69) בהתאם להחלטת הועדה בישיבתה מיום 9.7.69 מתחה לשער המוגרבים תשאר האפשרות לבצוע חשיפת החומה המערבית (מתחת לגשר) יש לשמור על חומת הפרדה לגבי שטח התפילה הקיים, או במקרה וחצורר בעיה קונסטרוקטיבית להחליטה ע"י קיר חדש אחר.
אח הקיד הקיים יתא צורך לתקן בפרטים שונים ולהתאימה למקום התכנון: מהנדס דוד לב בהתייעצות עם מהנדס קיסין

4. לאפשר קיום חפירות ארכיאולוגיות וגישה למתפללים
התקיים דיון על אפשרות הפרדה על ידי חלוקה השטח לתפילה וחפירה זה על ידי זה או זה מאחורי זה, וכן חילופי שמוש. פתרונות כאלו, ידרשו גדרות ודרכי גישה מוגנות ושמירה חפידית על קיום הסדרים, על כן לא נראה אחת מההצעות כמעשי או בר בצוע. - הקיד הקיים שנברגר הציע פתרון לחלוקה לשני מפלסים, דבר שיאפשר היו"ר אדריכל שנברגר (בערך) על שטח התפילה הקיים בכותל המערבי (א) משטח התפילה במפלס (בערך) על שטח התפילה הקיים בכותל המערבי האורך המוצע לצד רחבת התפילה הנוכחית לעוד 20 עד 30 מטר הרוחב (נציב לכותל) 15 עד 20 מטר

המשטח יוקם על עמודים 22 שלבים: שלב א' מקצה השיפוע הקיים ודרומה

שלב ב' סגירת המשטח לצד שער המוגרבים

היסודות לעמודים יהיו בעומק הנדרש מבינה קונסטרוקטיבית ובתיאום עם הנחיות המשלחת הארכיאולוגית. ובצוע היסודות יבוצע במקום ארכיאולוגי

(ב) פעולת המשלחת והמשך חשיפת הכותל תימשך מחמת למשטח התפילה הנ"ל שיוקם מעל לעמודים.

(ג) דרכי הגישה מסומנות בחכנית

(ד) חכנית גדרות חזקות מתאימות יוצעו לוועדה ע"י אדריכל שנברגר

הודעה קבלה באופן עקרוני את התכנית, ודרשה:

1. למדור ע"י מודד מוסמך את המפלסים הקיימים של שטח החפירה הארכיאולוגית באיזור המדובר בהתייחס לשער המוגרבים

2. הצעת פתרון קונסטרוקטיבי של המשטח המוצע לתפילה

מר בננשיטחי הציע לצמצם את ההצעה מבחינת השטח וההוצאות לבצוע מינימום.

נקבעה ישיבה נוספת של הועדה ליום א' 24.8.69 בשעה 8 בבקר לשם בדיקת הפרטים הטכניים אשר נדרשו לפי (1) ו(2) הנ"ל - ולצרכי סיכום המלצות הועדה בפני ועדת השרים.

5. התקיים סיור בבנין המחכמת

העבודות מבוצעות בהתאם לתוכנית הפעולה שנקבעה על ידי הועדה בנקודה... (קצה המנהרה לצד מזרח) נתבקש מהנדס קיסין להציע את הצעותיו בהתאם להחלטת הועדה בישיבתה מיום 9.7.69

בנקודה (9) (השטח חשיפת הכותל לצפון) ניהנה הוראה להפסקת הפעולה עד לחזוק הפגומים. מהנדס קיסין נתבקש להתייעץ עם מומחים לבניה מנהרות. לפי הצעתו של מר מריא בן דוב ררוש פקוח ארכיאולוגי במקום.

6. מר בן דוב הודיע שיש צורך בעבודות נקוז ומבטחת שובות בשטח פעולות המסלחת. הוח נתבקש לפרט את הבעיות ובמדה וקיימות הצעות לפתרון לפביא אותם בפני ישיבת הועדה הבאה.

201' 201' 201'

דבר/אית: אודי/כר

24.8.69

1. דעת הטייתו באיזור הכותל ישיבה מס' 9

נוכחים: אריאל יוסף שגביר יו"ר

מנהל ימים - משרד הבטחון

מר מרדכי בנבנישתי - יעריה ירושלים

מר מרדכי בן דב - המשלח הארכיאולוגית

מנהלים: לב, קיסין, מאיר קוזניץ

100 28 294 N - 294 N

1. לפני החלטת הישיבה הבחיר מר בן דב שיש לפסול את מחנה סאיר קוזניץ מהסקידו כמפקח וכו' לבצע בודות באיזור לאור הערותיו והתנגדותו באיזור ביום 21.8.69 במשרד המשלח הארכיאולוגית.
מר קוזניץ הבחיר את התקריט מצדו האיש פרטי ולא כחוקף שום מפקיד (מר קוזניץ הוא המנהל המפקח מטעם הברית משתב לעבודות הנקוי במחנה ולעבודות השמור בביה שטחים בהחלטת פעולות ועדת הכפחות של המזכיר הועדה) מר בנבנישתי הצטרף לדעת מר בן דב. היו"ר יעביר את העניין לסמוכים על מחנה קוזניץ.
2. הצעות לקיים תפידות ארכיאולוגיות וגישה לסתפלים.

המשך הישיבה מס' 8 בשלם 18.8.69

- א. בהתאם להחלטתה הועדה כישיבתה מס' 8 בשלם המודד למדידת שטח, היו"ר הביט את הכנית המדידה שהוכנה ע"י המודד, המודד הודיע דרש בהכנית שבתק מהשטח לא ניתן לפתחמדידה ע"י נציג המשלח הארכיאולוגית על כן המדידה נוחה מצד רק חלק של השטח בלבד. המפלס המסומן של האיזור בשטח בניכוי אבו סקוד הוא כ-5.000 מטר יוחר נמוך מטפס שטח התפילה הקיים על יד הכותל המערבי, דבר המאפשר הקמה מלפפורמה אשר רצתה שיהיה למפלס התפילה הקיים וגובה החלל על מפלס התפילה הארכיאולוגית במקום הוא כ-500 מטר.
- ב. בהתאם להחלטת הועדה הוצע פתרון קונסטרוקטיבי לפלפורמה.
2. אלטרנטיבות.
1. הצעת מחנה לבן על יסוד התכנית העקרונית שהוגשה לוועדה כישיבת מס' 8.
2. שני משטחי צמודים בגודל 14/14 מטר כל אחד 4 עמודים לכל משטח, המוסר בסך, הערכת החוצאות ב 100,000 ל"י.
2. הצעת מהנדס קיסין שטח בגודל כנ"ל אולם מעץ על קונסטרוקציה מכנית (ב)
3. מברזל אם אפשרות פרוק והעברת הערכת החוצאות מהצעת לב. התקיים דיון פתוח.
4. התקיים דיון פתוח על 2 הצעות, דוב הכרי הועדה הוכלץ על פתרון "קיסין"
5. יתרון ההצעה אפשרות פרוק והעברת הקציב מצומצם יותר מתוך הדגשת זמנים הפתוח.

12.7
ירושלים, כ"ט באב תשכ"ט
13 באוגוסט 1969

143-1-9

לכבוד
אדריכל י. שינברגר
משרד הדתות
ירושלים

א. 2.

הנני מתכבד להביא להשומת לבך החלטות ועדה השרים לשמירה על
המקומות הקדושים, בישיבתה סיום כ"ט באב תשכ"ט (13.8.69):

"השטח שנתמנה אחרי הריסת מבנה דאר-אבן-סער"

מ ח ל י ט ט 4 להטיל על ועדה הבטיחות, בראשות האדריכל שינברגר,
להציע לוועדה השרים לשמירה על המקומות הקדושים, תוך 10 ימים,
פתרונות בנקודות כדלהלן:

- א. הבטחת סוללת הגישה לשער המוגרבים ושיפוצה.
- ב. אמטרוח קיוט המירות ארכיאולוגיות וגישה למחטללים בשטח מקצה
השיפוע וירוסה לפי הקו שיקבע ע"י ועדה הבטיחות.
- ג. יצירת גישה פטער האשמות למקוט המטילה, כאמור בסעיף ב', וכן
הבטחת צורה נאותה לדרך פטער האשמות לרחבת הכוהל.
- ד. הקמה בידוד נאות של שטח החמירות.
- ה. צד לאישור הצעות ועדה הבטיחות ע"י ועדה השרים לשמירה על
המקומות הקדושים, נשארה בהוקמה החלטת ועדה השרים בנדון זה
מיום ה' באב תשכ"ט (23.7.69).

בכבוד רב

מיכאל גיר
סגן מזכיר הממשלה

1914

TO THE HONORABLE
THE ATTORNEY GENERAL
STATE OF NEW YORK

SIR:

I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of the 10th inst.

in relation to the above matter.

I am sorry to hear that you are unable to attend to the matter at this time.

I am, however, glad to hear that you are well.

I am, Sir, very respectfully,
Yours truly,
J. B. CROSSLAND

Very truly,
J. B. CROSSLAND

Very truly,
J. B. CROSSLAND

I am, Sir, very respectfully,
Yours truly,
J. B. CROSSLAND

Very truly,
J. B. CROSSLAND

Very truly,
J. B. CROSSLAND

ס ו ד י

מזכירות הממשלה

פ ר ו ט ו ק ו ל

ישיבת ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים
כ"ט באב תשכ"ט - 13.8.69

143-1-9

נכחו השרים: ז. ורהפטיג - יו"ר, מ. בגין, מ. קול, ח.מ. שפירא, א. ששון.

נעדרו השרים: א. אבן, מ. דיין, י. ישעיהו, י.ש. שפירא (חולה).

מ. בנבנישתי	- עיריית ירושלים
מ. בן-דוב	- המסלחת הארכיאולוגית
ש. הלל	- משרד החוץ
פרופ" ב. מזר	- המסלחת הארכיאולוגית
הרב ד. פריא	- משרד הדתות
ט. קולק	- ראש עיריית ירושלים
אדריכל י. שינברגר	- משרד הדתות
מ. שמגר	- היועץ המשפטי לממשלה
מ. ניר	- מזכיר הועדה

השטח שנחפנה אחרי הריסת מבנה דאר-אבו-סעוד

שר הדתות פותח.

מ ח ל י ט י ט : להטיל על ועדת הבטיחות, בראשות האדריכל שינברגר, להציע לוועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים, תוך 10 ימים, פתרונות בנקודות כדלהלן:

- א. הבטחת סוללת הגישה לשער המוגרבים וטיפוזה.
- ב. אפשרות קיום חפירות ארכיאולוגיות וגישה למחפלים בטח מקצה הטיפוזה דרומה לפי הקו היקבע ע"י ועדת הבטיחות.
- ג. יצירת גישה מסערת האספות למקום התפילה, כאמור בסעיף ב', וכן הבטחת צורה נאותה לדרך מסערת האספות לרחבת הכותל.
- ד. הקמת גידור נאות של סטת החפירות.
- ה. עד לאיחוד הצעות ועדת הבטיחות ע"י ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים, נשארת בתוקפה החלטת ועדת השרים בנדון זה מיום ח' באב תשכ"ט (23.7.69).

ה י ש י ב ה ג נ ע ל ח

1997 年 12 月 25 日 星期五

ס ו ד י

מוכירות הממשלה

פרוטוקול

ישיבת ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים
כ"ט באב תשכ"ט - 13.8.69

143-1-9

נכחו השרים: ז. ורהפטיג - יו"ר, מ. בגין, מ. קול, ח.מ. שפירא, א. ששון.

נעדרו השרים: א. אבן, מ. דיין, י. ישעיהו, י.ש. שפירא (חולה).

מ. בנבנישתי	- עיריית ירושלים
מ. בן-דוב	- המסלחת הארכיאולוגית
ש. הלל	- משרד החוץ
פרופ' ב. מזר	- המסלחת הארכיאולוגית
הרב ד. פרלא	- משרד הדתות
ט. קולק	- ראש עיריית ירושלים
אדריכל י. סינברגר	- משרד הדתות
מ. שמגר	- היועץ המשפטי לממשלה
מ. ניר	- מזכיר הועדה

השטח שנחפנה אחרי ודית מבנה דאר-אבו-סעוד

סר הדתות פותח.

מ ח ל י ט י ט : להטיל על ועדת הבטיחות, בראשות האדריכל סינברגר, להציע לוועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים, תוך 10 ימים, פתרונות בנקודות כדלהלן:

- הבטחת סוללת הגישה לשער המוגרבים וטיפוזה.
- אפשרות קיום חפירות ארכיאולוגיות וגישה למחפלים בטח מקצה הטיפוזה דרומה לפי הקו טיקב ע"י ועדת הבטיחות.
- יצירת גישה מסערת האספות למקום התפילה, כאמור בסעיף ב', וכן הבטחת צורה נאותה לדרך מסערת האספות לרחבת הכותל.
- הקמת גידור נאות סל סטח החפירות.
- עד לאיסור הצעות ועדת הבטיחות ע"י ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים, נשארת בחוקפה החלטת ועדת השרים בנדון זה מיום ח' באב תשכ"ט (23.7.69).

ה י ש י ב ה ג נ ע ל ח

— 262 — 110.

מזכירות הממשלה

ירושלים, כ"ט באב תשכ"ט
13 באוגוסט 1969

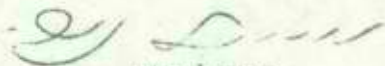
143-1-9

אל : חברי ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים

מאת: מזכיר הועדה

נחבקשתי ע"י יו"ר הועדה, השר ז. ורהפטיג,
להמציא לכם, מ"ב, הודעותיהם של הרבנים הראשיים בענין
... הכותל המערבי.

ב ב ר כ ה

מיכאל ניצן

העתק: שר הדתות

STANDARD SERVICE

STANDARD SERVICE
STANDARD SERVICE
STANDARD SERVICE
STANDARD SERVICE

STANDARD SERVICE
STANDARD SERVICE
STANDARD SERVICE
STANDARD SERVICE

STANDARD SERVICE
STANDARD SERVICE
STANDARD SERVICE
STANDARD SERVICE

1
P
OFFICE OF THE ATTORNEY GENERAL
STATE OF NEW YORK
ALBANY

TO THE HONORABLE THE JUDGES OF THE
SUPREME COURT OF THE STATE OF NEW YORK
AT ALBANY

YOUR EXCELLENCY WILL BE ADVISED THAT THE
COMMISSIONER OF THE DEPARTMENT OF TAXATION
AND FINANCE HAS REQUESTED THAT YOU

ADVISE HIM AS TO THE STATUS OF THE
CASES NOW PENDING IN YOUR COURT
AND THE DATE WHEN THEY WILL BE
RE-ARGUED.

VERY TRULY
YOURS

JOHN W. WALKER
ATTORNEY GENERAL

לשכת הראשון לציון, הרב הראשי לישראל

ב"ה. ירושלים,
כ"ג במנ"א התשכ"ט

לכבוד
מר מיכאל ארנון
מזכיר הממשלה
ירושלים.

א.נ.,

רצו"ב נוסח של גלוי דעת של כב' הרב הראשי
לישראל בענין הכותל המערבי.

נודה לך אם תואיל לגרום לכך שהעקק מגלוי
הדעה ימסר לכל אחד מחברי ועדת השרים לעניני המקומות
הקדושים.

בכבוד רב,

שייאו
המזכירות

הראשון לציון, הרב הראשי לישראל

הודעת הראשון לציון

הרב הראשי לישראל הרב יצחק נסים

הכותל המערבי ויתר הכתלים של בית קודשינו וחפצתנו בקדושתם הם עומדים וגם אחרי החורבן לא דחה שכינה מהם. המוני בית-ישראל עלו למקום זה ושפכו לפני הבורא שיח ותפילה על גורלו של העם ושטחו בפניו בקשות הכלל והפרט, פעם ליד הכותל המערבי ופעם ליד הכותל הדרומי ובתקופות הקדומות ליד הכותל המזרחי.

נסיון להפוך המקום לאתר היסטורי פירושו: הפקעתו מן המרכזיות והייחודיות שלו שאין דומה להן בעולם היהודי בשום מקום ובשום זמן. גילוי עברו וצפונותיו של המקום עניין הוא להסברת תפארת העבר וכל אשר ייעשה דין הוא שלא ייעשה אלא לצורך חישופם של הכתלים בכל פארם לצורך קדושתם והחזרת כל שטחיהם למקום תפילה.

לפיכך, על החופרים במקום לנהוג בכבוד ובצניעות הראויים למקום ועליהם לתכנן עבודתם באופן שתסתיים תוך תקופת זמן קצרה ומוגבלת והמקום יוכשר לייעודו.

לא בשל היות המקום אתר היסטורי סתם, נתעלו הכתלים ונתקדשו, יש עדיפויות ודרגות, ומעל כל חשיבות היסטורית עומדת הקדושה שקידש העם את המקום בכל דורותיו ושעתה עם החזרתו לידינו נחצמה ונתהדקה בשיעור שלא ידענו כמותו בשלום זרים. הללו צמצמו תחומנו והיצרו צעדינו, כלום יעלה על הדעת שגם בשלטון ישראל חידק רגלינו מחלקים גדולים שלו ותימנע מאיתנו תפילה בכל מקום שהוא?

אנו מקווים שהמקומות הקדושים ישמשו מפגש לכל חלקי האומה ומרכז המשכין שלום בעם ולא היפוכו. תיפקדה, איפוא, העיניים לראות נכונה שאין ערובה נאמנה לשמירתו של המקום ואין חיזוק לסענת בעלותינו על ירושלים אלא בשמירת קדושת הכתלים.

יישמר נכס זה, היקר מכל, כרוחו וכיעודו ובזכות תפילות כל ישראל המופנות אל המקום הזה יפר השם עצת אויבינו ויחדש ימינו בקדם וארמון על תילו ישב.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

THE UNIVERSITY OF CHICAGO LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
THE UNIVERSITY OF CHICAGO LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

THE UNIVERSITY OF CHICAGO LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
THE UNIVERSITY OF CHICAGO LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

THE UNIVERSITY OF CHICAGO LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
THE UNIVERSITY OF CHICAGO LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

THE UNIVERSITY OF CHICAGO LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
THE UNIVERSITY OF CHICAGO LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

THE UNIVERSITY OF CHICAGO LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
THE UNIVERSITY OF CHICAGO LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

THE UNIVERSITY OF CHICAGO LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
THE UNIVERSITY OF CHICAGO LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

הראשון לציון, הרב הראשי לישראל
הודעת הראשון לציון
הרב הראשי לישראל הרב יצחק נסים

הכוחל המערבי ויתר הכתלים של בית קודשינו ותפארתנו בקדושתם הם עומדים וגם אחרי ההורבן לא זזה שכינה מהם. המוני בית-ישראל עלו למקום זה ושפכו לפני הבורא שיח ותפילה על גורלו של העם ושטחו בפניו בקשות הכלל והפרט, פעם ליד הכוחל המערבי ופעם ליד הכוחל הדרומי ובתקופות הקדומות ליד הכוחל המזרחי.

נסיון להפוך המקום לאתר היסטורי פירושו: הפקעתו מן המרכזיות והייחודיות שלו שאין דומה להן בעולם היהודי בשום מקום ובשום זמן. גילוי עברו וצפונותיו של המקום עניין הוא להסכרת תפארת העבר וכל אשר ייעשה דין הוא שלא ייעשה אלא לצורך חישובם של הכתלים בכל פארם לצורך קדושתם והחזרת כל שטחיהם למקום תפילה.

לפיכך, על החופרים במקום לנהוג בכבוד ובצניעות הראויים למקום ועליהם לתכנן עבודתם באופן שתסתיים תוך תקופת זמן קצרה ומוגבלת והמקום יוכשר לייעודו.

לא בשל היות המקום אתר היסטורי סתם, נחעלו הכתלים ונתקדשו, יש עדיפויות ודרגות, ומעל כל חשיבות היסטורית עומדת הקדושה שקידש העם את המקום בכל דורותיו ושעתה עם החזרתו לידינו נתעצמה ונתהדקה בשיעור שלא ידענו כמותו בשלום זרים. הללו צמצמו תחומנו והיצרו צעדינו, כלום יעלה על הדעת שגם בשלטון ישראל תידחק רגלינו מחלקים גדולים שלו וחימנע מאיתנו תפילה בכל מקום שהוא ?

אנו מקווים שהמקומות הקדושים ישמשו מפגש לכל חלקי האומה ומרכז המשכין שלום בעם ולא היפוכו. חיפחנה, איפוא, העינים לראות נכוחה שאין ערובה נאמנה לשמירתו של המקום ואין חיזוק לטענת בעלותינו על ירושלים אלא בשמירת קדושת הכתלים.

יישמר נכס זה, היקר מכל, כרוחו וכיעודו ובזכות תפילות כל ישראל המופנות אל המקום הזה יפר השם עצת אויבינו ויחדש ימינו כקדם וארמון על חילו ישב.

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

143-1-9
13.8.69

ה ו ד ע ה ל ע ת ו נ ו ת

ועדת השרים לעניין שמירה על המקומות הקדושים דנה היום בתכניות
לבני השטח ליד הכותל המערבי דרומה מהסוללה המובילה לשער המוגרבים.

הועד להטיל על האריכל שיינברגר וועדת הבטיחות האחראית לבטיחות
הכותל להציע תוך 10 ימים פתרונות בנקודות כדלהלן:-

1. להבטיח את סוללת הגישה לשער המוגרבים ולשיפועה;
2. לאפשר קיום חפירות ארכיאולוגיות וגישה למתפללים בשטח
מקצה השיפוע של הסוללה המובילה לשער המוגרבים ~~אלא שאצא~~
דרומה לפי הקו שייקבע ע"י ועדת הבטיחות;
3. ליצור גישה מסער האשפות למקום התפילה כאמור בסעיף 2
וכן לאבטח בצורה נאותה את הדרך מסער האשפות לרחבת הכותל.
4. להקים גידור נאות על שטח החפירות;
5. עד לאישור הצעות ועדת הבטיחות ע"י ועדת השרים, תישאר
בחוקפה ההחלטה הקודמת.

13/8/69

שעה 2:30 א"ב

מסר אלוירק - גמון - ג' קפאן.

THE HISTORY OF THE

... of the ...
... of the ...
... of the ...

1. ...
2. ...
3. ...
4. ...
5. ...
6. ...
7. ...
8. ...
9. ...
10. ...

143-1-9

מזכירות הממשלה

ס ו ד י

ס ד ר ה י ו ט

לישיבה ועדת הסריס לסמירה על

המקומות הקדושים

יום א', כ"ו באב תשכ"ט - 10.8.69
(בשעה 8.30 בבוקר במזכירות הממשלה)

השטח שנחפנה אחרי הריסת מבנה דאר-אבו-סעוד

מזכירות הממשלה

143-1-9

ט ו ד י

ט ד ר ה י ו ם
לישיבת ועדת השרים לשמירה על
המקומות הקדושים
יום ב', כ' באב תשכ"ט - 4.8.69
(בשעה 8.00 בבוקר במזכירות הממשלה)

הטעם שנחפנה אחרי הריסת מבנה דאר-אבו-
סעוד

143-1-9

ה ו ד ע ה ל ע ת ו נ ו ת

ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים
סיירה היום בחפירות הארכיאולוגיות ובשטח
שבחשף על יד הכותל.

חברי הועדה שמעו הסברים ספי הפרופ' ב. מזר
והאדריכל א. שיינברגר.

המליץ יאכאב חאמ-הלאה חקלאה
על שם השומע.

י"ד באב תשכ"ט (29.7.69)

למסר למזכיר הגורמ

(אב קהאן)

הוא ה - 12

ב

29.7.69

1911-1912

THESE ARE THE RESULTS OF THE
ANALYSIS OF THE SAMPLES OF
THE SOILS OF THE AREA.

THE RESULTS OF THE ANALYSIS OF
THE SOILS OF THE AREA ARE
AS FOLLOWS:

THE RESULTS OF THE ANALYSIS OF
THE SOILS OF THE AREA ARE
AS FOLLOWS:

הו ד ע ה ל ע ת ו נ ו ת

ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים
סיירה היום בחסירות הארכיאולוגיות בשטח
שבחשף על יד הכותל.

חברי הועדה שמעו הסברים מפי הפרופ' ב. מזר
והאדריכל א. שיינברגר.

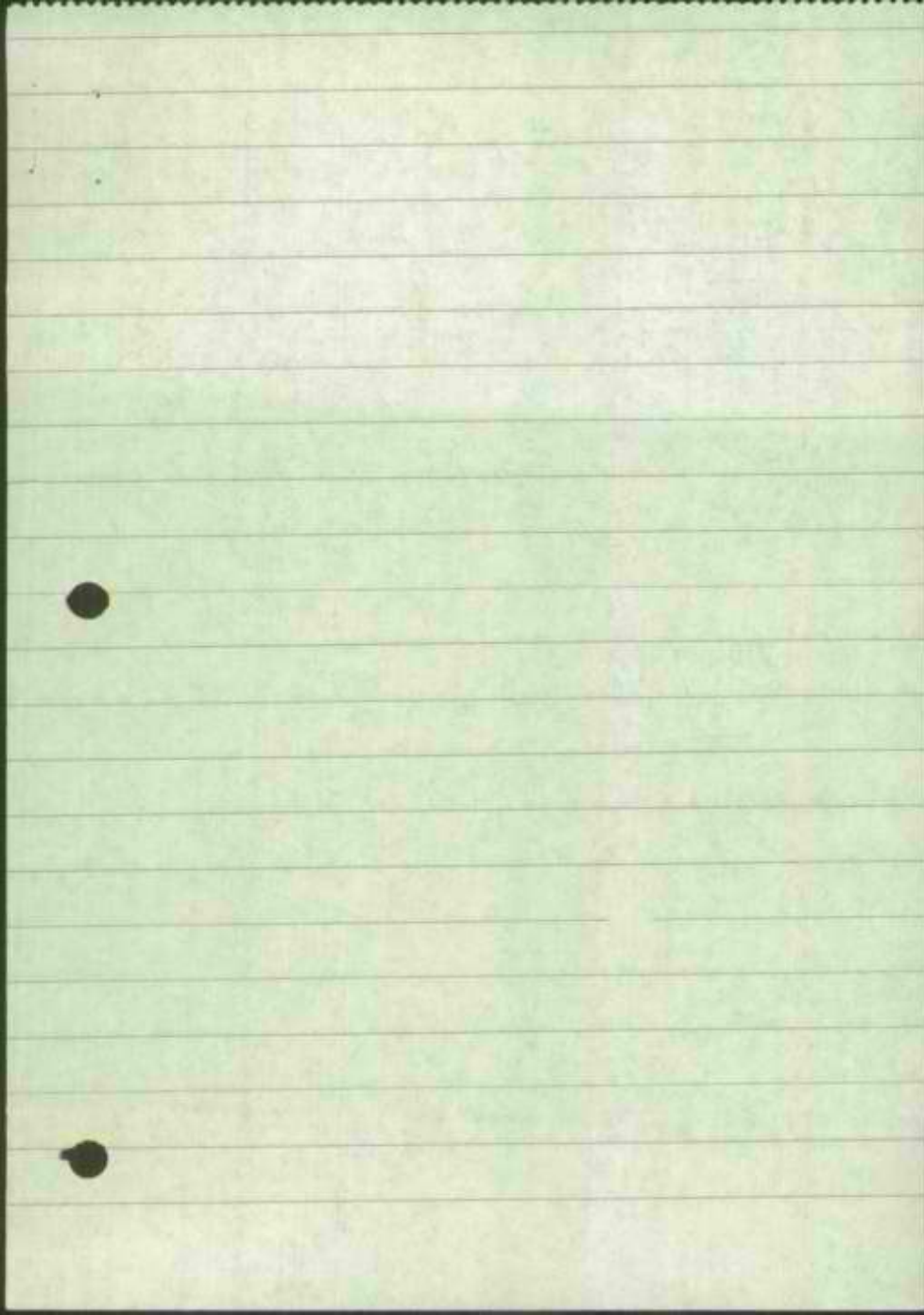
היום י"א טבת ה'תשכ"ט ירושלים
הקדושת

י"ד באב תשכ"ט (29.7.69)

באזהרת אשכול

אשר כל המעלה אל המעלה
הקדושה שיהיה הוא
המיוחד במינו ואלוהים
אשר כל המעלה
הוא המעלה אשר
הוא המעלה אשר
הוא המעלה אשר

29.7.67

לחלק

אלו שני

שטחים הם

השטחים

חייך
לך הלא נא בלב

אברהם הלא אבדו סגל
הלא; הלא אבדו סגל
הלא יסבס אבדו.

יבדו סגל אבדו אבדו

יבדו סגל אבדו אבדו

אבדו סגל אבדו אבדו

יבדו סגל אבדו אבדו

אבדו סגל אבדו אבדו

אבדו סגל אבדו אבדו

ד"ר :

הוא והסוף וסוף השלם
הוא הכולל הכל, כל
כל השלם אולם זה השלם
הוא.

יְרוּשָׁלַיִם, יג' באב תשכ"ט
28 ביולי 1969

143-1-9

רחוף ביוהר

לכבוד
מפקד נפת הבירה
משטרת ישראל
יְרוּשָׁלַיִם

א.נ.נ.

הנדון: סיור ועדת השרים -
לשמירה על המקומות הקדושים בכוהל

ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים, נמנעת ביום ג' -
29.7.69, בשעה 09.00 במשדר הרב הממונה על הכוהל.

השרים יסיירו בכוהל וישאו במקום כשעתיים.

נבקשתי ע"י מזכיר הממשלה להעביר העניין לידיעתך ולטמולק.

בברכה,

שלמה מלכאי
קצין במחוז

העוקב: מזכיר הממשלה, כ.א.ן

143-1-0

27.7.69 (אחריה)
כ"א/שכ"ט

ויעוד השטח מדרום לסוללה המוליכה לשער המוגרבים

862
143-1-9

מ ח ל י ט י ה, לא לחפור ולא לגשת לשטח שמדרום לסוללה המוליכה
לשער המוגרבים, עד להחלפת ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים,
שתקיים סיור במקום.

222

משרד ראש הממשלה

תאריך _____

אל : מנהל הארכיב

מאת: המחלקה _____

נא לצלם/לשכפל _____ המסמכים/שעונות ב _____ העתקים, לפי גודל
המסמכים המצורפים.

נושאי המסמכים: 1. _____

2. _____

ולחייב את תקציב המחלקה בעבודות הנ"ל.

* נא למחוק את המיותר

חתימת מנהל המחלקה

א ש ו ר

הנני מאשר צילום/שכפול הנ"ל ב _____ העתקים כל אחד/בשלמות

חתימת מנהל הארכיב

תאריך _____

צולם/שוכפל החומר הנ"ל לפי הגדלים והכמות:

קורטו | _____ | פוליו | _____ | חצי פוליו | _____ | שמינית | _____ |

פלום ניר פסול

קורטו | _____ | פוליו | _____ | חצי פוליו | _____ | שמינית | _____ |

חתימת המבצע

תאריך: _____

143-1-9

מזכירות הממשלה

ס ו ד י

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים
ח' באב תשכ"ט - 23.7.69

נכחו השרים: ז. ורהפטיג - יו"ר, מ. בגין, מ. קול, ח.מ. שפירא,
א. ששון.

נעדרו השרים: א. אבן, מ. דיין, י. ישעיהו, י.ש. שפירא (חולה).

מ. בנבנישתי - עיריית ירושלים
מ. בן-דב - המשלחת הארכיאולוגית
חא"ל ס. גזית - משרד הבטחון (בחלק הראשון של הישיבה)
ס. הלל - משרד החוץ
פרופ' ב. מזר - המשלחת הארכיאולוגית
הרב ד. פרלא - משרד הדתות
ט. קולק - ראש עיריית ירושלים
א. שיינברגר - משרד הדתות
מ. שמגר - היועץ המשפטי לממשלה
מ. ניר - מזכיר הועדה

א. ש א ל ה

שר הפיתוח והתיירות שואל בענין הכתבה והצילומים על מסלוח
אבן מאבני הכותל לחו"ל.

שר הדתות משיב.

ב. יעוד השטח מדרום לסוללה המוליכה
לשער המוגרבים

מ ח ל י ט י ס : לא חופרים ולא ניגסים לשטח שמדרום לסוללה
המוליכה לשער המוגרבים, עד להחלטת ועדת השרים לשמירה על
המקומות הקדושים, שתקיים סיור במקום.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ח

23 7-01

הודעה לעתונות

ועדת השרים לשמירה על המקומות
הקדושים בראשות שר הדתות, ד"ר ז. ורהפטיג,
קיימה בירור על יעודו של השטח מדרום
לסוללה המוליכה לשער המוגרבים.

נקבע כי הועדה תחליט סופית בסוגיה
זו לאחר שהקיים סיור במקום.

ב"כ הוחלט כי עד לקבלת ההחלטה לא
תעשינה הפירות בשטח הנ"ל ולא תאופשר
גישת אנשים.

ח' באב תשכ"ט
23 ביולי 1969

מיכאל ניר

23. 7. 69
✓

143-1-9

הודעה לעתונות

ועדת השרים לשמירה על המקומות
הקדושים בראשות שר הדתות, ד"ר ז. ורהפטיג,
קיימה בירור על יעודו של השטח מדרום
לסוללה המוליכה לשער המוגרבים.

נקבע כי הועדה תחליט סופית בסוגיה זו לאחר שתקיים סיור במקום.

ב"כ הוחלט כי עד לקבלת ההחלטה לא תעשינה חפירות בשטח הנ"ל ולא תאפשר גישת אנשים.

מיכאל גיר

ח' באב תשכ"ט
23 ביולי 1969

23.7.68
 אלה ביה
 חב - קולן
 חב חנויה
 חסר חסר

REPORT

The first section of the report
describes the work of the committee,
which was set up by the Board of
Education to study the problem.

The second section of the report
describes the work of the committee.

The third section of the report
describes the work of the committee.
The fourth section of the report
describes the work of the committee.

It is the hope of the committee
that this report will be of
service to the Board of Education.

Very truly yours,
[Signature]

הדפוס שנת 1941

1-4-41

אולם הדפוס הזה אינו
(הדפוס של ה-1)

"הדפוס של ה-1"

הוא הדפוס של ה-1

הוא הדפוס של ה-1

הוא הדפוס של ה-1

הוא הדפוס של ה-1

הוא הדפוס של ה-1

הוא הדפוס של ה-1

הוא הדפוס של ה-1

הוא הדפוס של ה-1

הוא הדפוס של ה-1

הוא הדפוס של ה-1

הוא הדפוס של ה-1

הוא הדפוס של ה-1

הוא הדפוס של ה-1

הוא הדפוס של ה-1

הוא הדפוס של ה-1

הוא הדפוס של ה-1

הוא הדפוס של ה-1

הוא הדפוס של ה-1

at 1000 ft. on the
side of the mountain.

הריסת המבנים ליד הכותל

להלן ההחלטות של ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים בקשר לב"ל:

א. י"ז בכסלו תשכ"ח (19.12.67):

מ ח ל י ט י מ:

- (1) להסיל על שר הדתות לעשות את הצעדים הדרושים לשם הפקעתם והריסתם של הבתים בצד הדרומי של הכותל המערבי (משער ברקלי דרומה).
- (2) למפוני הבתים, כאמור בסעיף 1, יבתן שיכון מתאים אליו יוכלו להיכנס מיד עם פינויים.
- (3) להכין פעולת הסברה מקיפה בדבר חשיבות חשיפת החלק הדרומי של הכותל המערבי, בה יודגש, בין היתר, כי במצב הנוכחי יש משום חלול הקודש ופגיעה ברגשות הדתיים של האוכלוסיה.
- (4) לשמור על אפשרות כניסה להר-הבית בלי כרטיסים, גם לאחר הריסת "בית המשולש", ע"י הבטחת המעבר דרך שער המוגרבים.

ב. כ' בשבט תשכ"ח (19.2.68):

מ ח ל י ט י מ:

- יו"ר הוועדה יביא לאישור הממשלה את תכנית הוועדה לחשיפת החלק הדרומי של הכותל לפי שלבים, כדלהלן:
- (1) מציאת שיכון אלטרנטיבי או מתן פיצויא כספי מתאים למפוני הבתים המיועדים להריסה.
 - (2) מו"מ עם המפונים.
 - (3) הוצאת צו הפקעה, הריסת הבתים וקביעת עיתוי מתאים לשתי הפעולות הנ"ל.

ג. ו' באב תשכ"ח (31.7.68):

מ ח ל י ט י מ: בהמשך להחלטה מיום י"ז בכסלו תשכ"ח (19.12.67), והחלטות מיום כ' בטבת תשכ"ח (21.1.68) ומיום כ' בשבט תשכ"ח (19.2.68), של ועדת השרים לענין המקומות הקדושים, לחדש ולסיים הריסת חצאי המבנים ההרוסים בצד הדרומי של הכותל המערבי.

ד. ה' באלול תשכ"ח (1.9.68):

מ ח ל י ט י מ: בהמשך להחלטה מיום ו' באב תשכ"ח (31.7.68):

- (1) להרוס את כל הבתים מדרום לרחבת הכותל, לאחר פינוי ומתן פיצויים גאותים לדייריהם.
 - (2) להבטיח, גם לאחר הריסת בנין אבן סעוד, כניסה להר הבית דרך שער המוגרבים.
- שר הדתות יתאם עם שר החוץ קביעת העיתוי לגבי הריסת בנין אבן סעוד, וכן עיתוי הצעדים המשפטיים אשר ינקטו אם יהיה צורך בהם, לגבי הפקעת השטח שמתחת למחכמה.

10/10/1918

Dear Sir,
I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of the 10th inst. in relation to the above matter.

I am sorry to hear that you are having trouble with your machine. I will try to get it fixed for you as soon as possible.

I am sure that you will be satisfied with the results. I will let you know when it is ready for you.

I am very sorry that I cannot be of more help to you at this time. I will try to get it fixed for you as soon as possible.

I am sure that you will be satisfied with the results. I will let you know when it is ready for you.

I am very sorry that I cannot be of more help to you at this time. I will try to get it fixed for you as soon as possible.

I am sure that you will be satisfied with the results. I will let you know when it is ready for you.

I am very sorry that I cannot be of more help to you at this time. I will try to get it fixed for you as soon as possible.

ה. כ"ח בתשרי תשכ"ט (20.10.68)

מ ח ל י ט י ס, בהמשך להחלטה מיום ח' באלול תשכ"ח (1.9.68), לא לבצע פעולות הריסה נוספות דרומית לרחבת הכותל עד לקבלת חוות דעת סופית של המכון הסטטי.

ו. ז' בשבט תשכ"ט (26.1.69)

מ ח ל י ט י ס, בהמשך להחלטה מיום ח' באלול תשכ"ח (1.9.68) והחלטה מיום כ"ח בתשרי תשכ"ט (20.10.68):

(1) לדחות ביצוע ההחלטה בענין הריסת בנין אבן סעוד לישיבה הנאה של הועדה, על מנת לאפשר לראש העיר לבדוק את הבעיות הקשורות בפינוי דייריו, ותוך פרק זמן זה גם לקבל את חוות דעתו של משרד החוץ.

(2) לישיבה הנאה של הועדה, כאמור בסעיף 1, יוזמן מנהל אגף העתיקות במשרד החינוך והתרבות, הד"ר א. בירן, וכן תוגש הצעת אדריכלים לגבי צורת המעבר דרך שער המוגרבים, לאחר הריסת בנין אבן סעוד.

ז. י"א בניסן תשכ"ט (30.3.69)

מ ח ל י ט י ס:

(1) לבקש את האדריכל י. שינברגר להכין תכנית אופרטיבית לענין המעבר לשער המוגרבים.

(2) ראש העיר ירושלים יוציא צו הריסה לחלק המסוכן של בנין אבן סעוד.

שר הדתות יודיע על ההחלטה הנ"ל לשר החוץ ויתאם אתו זמן להריסת יתר שני שליש של הבנין האמור.

(3) יתואם ענין מתן הפיצויים לאשה אשר גרה בחלק העומד להריסה, כאמור לעיל, של בנין אבן סעוד.

ח. ט"ז באייר תשכ"ט (4.5.69)

מ ח ל י ט י ס, בהמשך להחלטה מיום י"א בניסן תשכ"ט (30.3.69):

(1) ראש העיר ידאג להמציא לשר הדתות עוד היום צו הריסה לגבי שליש ממבנה אבן סעוד.

(2) להתחיל בהריסה מיד עם קבלת הצו, כאמור בסעיף א'.

(3) שר הדתות יקבל בהקדם חוות דעת מקצועית בענין בטיחות הכותל, באם יהרס בנין אבן סעוד כולו.

(4) עם קבלת חוות דעת חיובית הנ"ל, יינקטו כל הצעדים להכנת העבודה הקשורה בהריסת הבנין כולו.

(5) שר הדתות יבוא בדברים עם שר החוץ על מנת לסכם עמו סופית את העיתוי המוקדם האפשרי להריסת שני שליש הנותרים של מבנה אבן סעוד.

....

מ"ב העתקי מכתביו של שר החוץ אל שר הדתות מהימים י"ב בביסן
תשכ"ט (31.3.69) וי"א בסיון תשכ"ט (28.5.69) אשר בהם הוא מביע תחילה
את הסכמתו להריסת שליש הבנין ואחר כך להריסת החלק הנוסף.

שר החוץ

ירושלים, י"א בסיון תשכ"ט
28 במאי 1969

אל: שר הדתות

מאת: שר החוץ

הנדון: דאר אבו סעוד

ב-2 לספטמבר 1968 החליטה, כזכור, ועדת השרים לענין השמירה על המקומות הקדושים כדלקמן:

"א. להרוס את כל הבתים מדרום לרחבת הכותל, לאחר פינוי ומחן פיצויים נאותים לדייריהם.

ב. להבטיח, גם לאחר הריסת בנין אבו סעוד, כניסה להר הבית דרך שער המוגרבים.

ג. שר הדתות יתאם עם שר החוץ קביעת העתוי לגבי הריסת בנין אבו-סעוד."

במכתבי אליך מיום 31 למאי השתא הודעתך כי "מאחר ואחרינו בני עובד התערערו חלק ממבנה דאר אבו סעוד אין לי התנגדות להרסו אחר חלק שניבעו בו סדרים ואשר מהנדס העיר קבע שיש צורך דחוף בהריסתו".

מאחר וכבר נחתי הסכמתי להריסת השליש מהמבנה בתוכו נמצא דאר אבו סעוד עצמו, נראה לי כי אין עוד צורך להשאיר הריסת החלק פנויה לתיאום מוקדם עמנו. מאידך גיסא, מאחר ולפני החלטת ועדת השרים הנ"ל יש להרוס גם כל הקומפלקס הקרוי דאר אבו סעוד נראה לי עדיף שהריסת כל המבנה תיעשה בפעם אחת ולא חלקים לשעורין.

כל הנ"ל אמור כדי לבטל הצורך בתיאום מוקדם עמנו לגבי עיתוי ההריסה אל אין בכך של שנוי או קביעה לגבי בעיות אחרות בהן יש להתחשב כמו הבטחת כניסה להר הבית דרך שער המוגרבים (כמתחייב מהחלטת ועדת השרים הנ"ל), אופן פנוי הדיירים והפיצויים שיינחננו להם וכיו"ב, כמו-כן יש להקפיד היטב להבטיח לפני ההריסה שלא ייחשף כל קטע בלתי בנוי מהכותל המערבי כתוצאה מההריסה והיה ויתברר כי חלק מהכותל עתיד להחשף יש להקפיד ולהשלים בניית הקטע הנחשף עוד לפני הריסת המבנה באופן שחישמר ברציפות שלמות הכותל.

ב ב ר כ ה,

(4)

אבן אבא

יירושלים, י"ב בניסן
31 במרץ 1969

אל : שר הדתות

מאת: שר החוץ

הנדון: דאר אבו סעוד

בעקבות ישיבת ועדה השרים לענייני המקומות
הקדושים מיום י"א בניסן (30.3.69) ברצוני
להודיעך כי מאחר והועמדנו בפני עובדת התערערות
חלק ממבנה דאר אבו סעוד אין לי התנגדות להריסת
אותו חלק שניבעו בו סדקים ואשר מהנדס העיר קבע
שיש צורך דחוף בהריסתו.

עם זאת ברצוני לבקשך:

(א) להבטיח שפינוי הדיירת המתגוררת במבנה
המיועד להריסה יבוצע בדרכי שכנוע וללא
שמוש בכח כדי למנוע שערוריה שתעורר
הדים בינלאומיים לא רצויים ועלולת
להסב לנו נזק מדיני רב.

(ב) להבטיח שלהבא אכן תהיה הקפדה מלאה על
הנאי הבטיחות בהפצרות המחצעות ליד
הכותל ובמבנים הסמוכים לו, כמו דאר אבו
סעוד, המחכמה וכד', וזאת הן כדי למנוע
השנוה המקרה הנדון, דהיינו שלא נועמד
שוב בסני ההכרה להרוס חלק ממבנה אבוס
סעוד מבלי שהמועד להריסה תואם עמנו מראש
כמתחייב מהחלטת ועדת השרים למקומות הקדושים
מיום 2.9.68 והן כדי למנוע התערערות אפשרית
של מבנים אחרים שגם לגביהם קיימת רגישות
מדינית בינלאומית רבה.

(ג) להבטיח שהישמר רציפותה של גישה חפשית ונוחה
לקהל לשער המוגרבים שהוא כידוע השער היחידי
משערי הר הבית הנתון לשליטתנו ומיקוחנו המלאים.

בברכה,

אלהן ויתן

החתימה
צ. מ. י. רפיה
האגודה ✓

ירושלים, י"א בתמוז תשכ"ט
27 ביוני 1969

אל : ראש הממשלה

מאת: מזכיר הממשלה

הנדון: התקריט עם העתונאים ליד הכותל
המערבי ביום כ"ט בסיון תשכ"ט
(15.6.69)

כזכור, הודעת בישיבת הממשלה ביום ו' בתמוז תשכ"ט (22.6.69),
כי אדווח בישיבה הכאה של הממשלה על התקריט הנ"ל.

להלן מימצאיה של בדיקה זו:

א. אין ספק כי התנכלו בשני עתונאי החוץ חבובעים בדבר, ג'ון
ווליס מה"דיילי טלגרף" וויליאם שטיק מה"בלטימור סאן".

המעשה נעשה בשני שלבים, לאחר ששני העתונאים התלוננו בפני
מנהל לשכת העתונות הממשלתית בירושלים בין שלב לשלב.

ב. למסמך לא נמסרה כל תלונה רשמית על המקרה, ועל כן גם לא
חקרה אותו מבחינה פורמלית. ידועים לה באורח בלתי רשמי
פרטים שונים על מה שקרה באותו בוקר ליד הכותל, אולם בהעדר
תלונה רשמית כנ"ל, אין באפשרותה למסור פרטים רשמיים כלשהם.

ג. אחד משני העתונאים, ג'ון ווליס, עזב בינתיים את הארץ.

ביקשתי את לשכת העתונות הממשלתית לקבל פרטים מלאים מהעתונאי
השני, ויליאם שטיק, ודבר זה נעשה.

העתק מזכרו מ"ב.

לדבריו התנכל בו בשלב הראשון איש המסמך הצבאית מבין החוליה
השומרת דרך קבע על הכניסה לחצר הבית. בשלב זה נקרעה כותנתו.
האחריות להתנכלות בשלב השני, הפחות חמור, איננה ברורה כל
הצורך, וכנראה שהיו מעורבים בה גורמים שונים, כולל המסמך
הצבאית, עובדי אורח וגם מי שתוארו כאנשי משרד הדתות.

בכל/

ד. בכל הפרשה מילא תפקיד מרכזי אחד אוריאל חפץ המתואר כבעל כריכיה בירושלים. זהו "האיש הגדול במכבסים האפורים והכותנת הלבנה" אליו מתייחס מר שטיק.

מתברר כי בתן כנראה הוראות לאנשי המשטרה הצבאית ולגורמים אחרים בשטח מבלי שהסמיכו לכך איש, אולם גם מבלי שמישהו למעשה ערער על מעלליו אלה.

ה. לאחר שאירע מה שאירע, מחו העתונאים הנוגעים בדבר וכן גם אגודת עתונאי החוץ בפני השר י. גלילי על הפגיעה בתופש העתונות ודרשו עריכת חקירה רשמית.

השר י. גלילי הודיע להם בפגישה אשר קיים עמם ביום א' בתמוז תשכ"ט (17.6.69) כי בדיקתו העלתה כי אף גורם רשמי לא בתן הוראה למניעת הגישה משני הכתבים למקום, אדרבא, הענין נוגד במפורש את עקרון חופש העתונות - עקרון מוצהר במדיניות ההסברה של ישראל. עם זאת הכיז את צערו על אי הצעימות שבגרמה להם.

עם תום השיחת הודיעו העתונאים כי הם רואים את התקרית כמחוסלת.

ו. יש להעיר כי עצם מעשי זהויסטה אמנם תואם בין משרד החוץ לבין משרד הדתות, אולם לא הוצאו כנראה כל הבהיות מפורשות לגבי הסיפול בעתונאים במקום.

ב כ ר כ ה

מיכאל ארנון

שרותי החסברה
במשדד ראש הממשלה
לשכח העתונות הממשלתית

ירושלים 25.6.69

אל: סר סיכאל ארנון, מזכיר הממשלה

סאת: ד"ר מירון סדזיני, מנהל לע"ס ירושלים

הנידון: חקריה בכותל עם עתונאי חוץ

ביום ראשון, 15 ביוני 1969 בערך בשעה 10.30 הופיעו במשרדי העתונאים גון ווליס (דיילי טלגרף) וויליאם סמיק (בלטיסור סאן) והודיענו שכמה דקות לפני כן נדרשו בכוח מאיזור הכותל בו התנהלו עבודות הריסות בתים. לסרות העובדה שהציגות תעודות עתונאי ממשלתיות הם נדחפו ע"י לובשי מדים חובשי כובעי פלדה לבנים" לשמיק בקרעה חולצתו ווליס נדחף ונפל.

סלפנתי לרב פקד תורג'מן, דובר משרד ירושלים, הוא הבטיחני להודיע מיד לשוטרים באיזור הכותל לאפשר כיסוי חפשי לעתונאים. שבי העתונאים הלכו שניה לכותל. כעבור כשעה חזרו והודיעו שיהודים חרדים סנעו מהם גישה לשוטרים. הם סענו שאנשים אלה זיהו עצמם כעובדי משרד הדתות.

דווחתי על התקריה לסר בן חורין ולדובר משרד החוץ וכן לדובר משרד הדתות.

בברכה,

מירון סדזיני

ד"ר מירון סדזיני
מ/י. עמ. ביה

UNITED STATES DEPARTMENT OF JUSTICE
FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION
WASHINGTON, D. C. 20535

DATE: 10/13/85

TO: DIRECTOR, FBI (100-441100)

FROM: SAC, NEW YORK (100-100000)

SUBJECT: JOHN EDGAR HOOVER

RE: NEW YORK TELETYPE TO BUREAU, OCTOBER TWELVE LAST, ADVISING THAT
JOHN EDGAR HOOVER, FOUNDER OF THE FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION,
DIED AT HIS HOME IN WASHINGTON, D. C., ON OCTOBER TWELVE LAST.
HOOVER WAS BORN JANUARY TWENTY, NINETEEN THIRTY, IN NEW YORK CITY.
HOOVER WAS A MEMBER OF THE BUREAU OF INVESTIGATION SINCE 1935.
HOOVER WAS A MEMBER OF THE BUREAU OF INVESTIGATION SINCE 1935.

HOOVER WAS A MEMBER OF THE BUREAU OF INVESTIGATION SINCE 1935.
HOOVER WAS A MEMBER OF THE BUREAU OF INVESTIGATION SINCE 1935.
HOOVER WAS A MEMBER OF THE BUREAU OF INVESTIGATION SINCE 1935.
HOOVER WAS A MEMBER OF THE BUREAU OF INVESTIGATION SINCE 1935.
HOOVER WAS A MEMBER OF THE BUREAU OF INVESTIGATION SINCE 1935.

ADMINISTRATIVE: NEW YORK TELETYPE TO BUREAU, OCTOBER TWELVE LAST, ADVISING THAT
JOHN EDGAR HOOVER, FOUNDER OF THE FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION,
DIED AT HIS HOME IN WASHINGTON, D. C., ON OCTOBER TWELVE LAST.

END PAGE

מס. 3.7.

Carte de credit No.
Credit card No.
Emise par
Issued by
Validité
Validity

TELEGRAMME DE PRESSE
PRESS TELEGRAM

מברק עיתונות
בחדשון פיקרן/נוביינה

Nom et adresse de l'expéditeur / Sender's name & address / שם השולח ומענו

מס' סידורי	מס' מקורי	מס' מלים	תאריך	שעה	הודאות שירות	נוקב ע"י	השעה	שורר ע"י	השעה	המחיר	א"י	ל"י

החלפת בית הדין

PRESSE

memo to ronnie medzini
from william f. schmick, the baltimore sun

on sunday, may 15, at about ten a.m., john ~~wallis~~ wallis of the london daily telegraph and i were telephoned by a member of the abu saud family. he said the family ~~was~~ being evacuated from their houses and the houses demolished and asked us to come over. we met him at the gates of the chain and entered the abu saud quarter across the mosque area rather than through the moor gate. as we walked into the quarter, a smallish man in a black suit and open-necked white shirt ran over to me and told me to leave. i tried to ignore him, but a young military policeman immediately came up ~~and said~~ also. he said it was "forbidden" for us to be there. i told him i thought he was wrong and produced my press card. about this time a third person, a large man in grey trousers and a white shirt, also approached me. all three of these persons refused to identify themselves to me. they insisted i leave and when i refused, all three grabbed me and manhandled me out of the quarter into the mosque area. at this point the two civilians let go and the m.p. escorted me the rest of the way out of the mosque area, through the moor gate and halfway down the ramp. ~~at this point~~ he was holding me by the back of my belt and the back of my shirt and at one point the shirt was ripped. john wallis ~~had~~ remained inside a few minutes longer than i. he also protested his removal whereupon, he says, two civilians laid hold of him and ~~he~~ escorted him across the mosque area and through the moor gate. all this occurred roughly between 10.15 and 10.20 a.m. we then returned to the p.i.o. and talked with mr. medzini. he telephoned the police and we were assured we could return to the site and enter the abu saud quarter. as we walked up the ramp to the moor gate, the smallish man in the dark suit came up and introduced himself as being from the ministry of religious affairs. he asked what we wanted. we said we wanted to go inside. i walked slowly up the ramp with him. john wallis went ahead and was told ~~by~~ he could not ~~enter the~~ enter the abu saud quarter without the permission of this man. he came up and the three of us entered the quarter. we were in there about ten minutes. wallis and i walked into one of the houses, ~~wanting~~ wanting a look at the first floor while workers on the second floor were beating out the windows. we were inside a couple of minutes, trying

7.3.7

Carte de crédit No. כרטיס
Credit card No. הרשאה מס.
Emise par הוצא על ידי
Issued by
Validité תוקף
Validity

TELEGRAMME DE PRESSE
PRESS TELEGRAM

מברק עיתונות
בחדשכון פיקרון/גוביינא

Nom et adresse de l'expéditeur/Sender's name & address / שם השולח ומענו

2

מס' סידורי	מס' מקורי	מס' מלים	תאריך	שעה	חוראות שירות	נוקב על	השעה	שודר על	השעה	המחיר
										ל"י
										א"י

חוקות בית הדואר

PRESSE

to talk with a member of the abu saud family. a civilian came up and ordered us out of the house. we went. outside, i attempted to carry on conversation with another arab but was, in effect, harrassed by a large man in civilian dress who stood next to us glaring. at this point, i took a photograph of the workers on the second floor of one of the apartments. they howled and i was told to stop taking photographs. at this, one of the elderly abu saud sisters began shouting and the same large civilian ordered me out of the quarter. as i attempted to argue with him he grabbed me. the m.p. immediately came over and also grabbed me and i was escorted out of the quarter again. wallis, also under escort, followed.

although i repeatedly asked the civilian officials to identify themselves, they consistently refused. when i asked both the smallish ~~man~~ dark-suited man and the large man if they were from the religion ministry, they nodded and said yes. however, the large man said so in a relatively unofficial way, as though he were most of all interested in stopping conversation.

the ^{so} military policeman would not identify himself to me. although he did not say ~~to~~ me, it was clear to me that he was under supervision of the civilians. he was clearly not interested in giving explanations, however. when i attempted to explain to him my press card, he said, "you are not an israeli and that is no good. there are thousands of those."

end

Ronnie Medzini

ירושלים, י"א בתמוז תשכ"ט
27 ביוני 1969

אל : ראש הממשלה

מאת: מזכיר הממשלה

הנדון: המקרים עם העתובאים ליד הכותל
המערבי ביום כ"ט בסיון תשכ"ט
(15.6.69)

כזכור, הודעת בישיבת הממשלה ביום ו' בתמוז תשכ"ט (22.6.69),
כי אדווח בישיבה הבאה של הממשלה על המקרים הנ"ל.

להלן מיטבאיה של בדיקה זו:

- א. אין ספק כי התגברו בשבי עתובאי החוץ הצוגעים בדבר, ג'ון ווליס מה"דיילי טלגרף" וויליאם שטיק מה"בלטימור סאן".
המעשה נעשה בשבי שלבים, לאחר ששני העתובאים התלוננו בפני מנהל לשכת העתובות הממשלתית בירושלים ב"ן שלב לשלב.
 - ב. למטערה לא במטרה על תלונה רשמית על המקרה, ועל כן גם לא הקרה אותו מבחינה פורמלית. ידועים לה באורח בלתי רשמי פרטים שונים על מה שקרה באותו בוקר ליד הכותל, אולם בהעדר תלונה רשמית כנ"ל, אין באפשרותה למסור פרטים רשמיים כלשהם.
 - ג. אחד משני העתובאים, ג'ון ווליס, עזב בינתיים את הארץ.
ביקשתי את לשכת העתובות הממשלתית לקבל פרטים מלאים מהעתובאי השני, ויליאם שטיק, ודבר זה נעשה.
העק מזכרו מ"ב.
- לדבריו התגבר בו כשלב הראשון איש המטערה הצבאית מבין החוליה השומרת דרך קבע על הכניסה להר הבית. בשלב זה בקרעה כותבמו. האחריות להתגברות בשלב השני, הפחות אמור, איבנה ברורה כל הצורך, וכברא שהיו מעורבים בה גורמים שונים, כולל המטערה הצבאית, עובדי אורה וגם מי שתוארו כאנשי משרד הדתות.

בכל/.

ד. בכל הפרשה מילא תפקיד מרכזי אחד אוריאל חפץ המתואר כבעל כריכיה בירושלים. זהו "האיש הגדול במכנסים האפורים והכותנת הלבנה" אליו מתייחס מר שטיק.

מתברר כי בתן כנראה הוראות לאנשי המשטרה הצבאית ולגורמים אחרים בשטח מבלי שהסמיכו לכך איש, אולם גם מבלי שמישהו למעשה ערער על מעלליו אלה.

ה. לאחר שאירע מה שאירע, מחו העתובאים הנוגעים בדבר וכן גם אגודת עתובאי החוץ בפני השד י. גלילי על הפגיעה בחופש העתובות ודושו עריכת הקירה רשמית.

השד י. גלילי הודיע להם בפגישה אשר קיים עמם ביום א' בתמוז תשכ"ט (17.6.69) כי בדיקתו העלתה כי אף גורם רשמי לא בתן הוראה למביעת הגישה משבי הכתבים למקום, אדרבא, הענין נוגד במפורש את עקרון חופש העתובות - עקרון מוצהר במדיניות ההסכרה של ישראל. עם זאת הביע את צערו על אי הנעימות שבגרמה להם.

עם תום השיחה הודיעו העתובאים כי הם רואים את התקרית כמחוסלת.

ו. יש להעיר כי עצם מעשי החריטה אמנם מואס בין משרד החוץ לבין משרד הריאות, אולם לא הוצאו כנראה כל הנחיות מפורשות לבני הטיפול בעתובאים במקום.

ב ב ר כ ה

מיכאל ארנון

7. 10. 74 Carte de credit No. כרטיס Credit card No. הרשאה מס' Emise par הוצא על ידי Issued by Validité חוקית Validity		TELEGRAMME DE PRESSE PRESS TELEGRAM		סמך עיתונות בחשבון פיקדון/נוכחיה		שם השולח ומענו / Nom et adresse de l'expéditeur / Sender's name & address						
מס' סדר	מס' מקור	מס' מלים	תאריך	שעה	הוראות סירות	נוקב ע"י	השעה	שודר ע"י	השעה	המחיר	א"י	ל"י
PRESSE												

memo to ronnie medzini
 from william f. schmick, the baltimore sun

on sunday, may 15, at about ten a.m., john ~~wallis~~ wallis of the london daily telegraph and i were telephoned by a member of the abu saud family. he said the family ~~was~~ being evacuated from their houses and the houses demolished and asked us to come over. we met him at the gates of the chain and entered the abu saud quarter across the mosque area rather than through the moor gate. as we walked into the quarter, a smallish man in a black suit and open-necked white shirt ran over to me and told me to leave. i tried to ignore him, but a young military policeman immediately came up ~~and~~ also. he said it was "forbidden" for us to be there. i told him i thought he was wrong and produced my press card. about this time a third person, a large man in grey trousers and a white shirt, also approached me. all three of these persons refused to identify themselves to me. they insisted i leave and when i refused, all three grabbed me and manhandled me out of the quarter into the mosque area. at this point the two civilians let go and the m.p. escorted me the rest of the way out of the mosque area, through the moor gate and halfway down the ramp. ~~at this point~~ he was holding me by the back of my belt and the back of my shirt and at one point the shirt was ripped. john wallis ~~had~~ remained inside a few minutes longer than i. he also protested his removal whereupon, he says, two civilians laid hold of him and ~~we~~ escorted him across the mosque area and through the moor gate. all this occurred roughly between 10.15 and 10.20 aye emm. we then returned to the p.i.o. and talked with mr. medzini. he telephoned the police and we were assured we could return to the site and enter the abu saud quarter. as we walked up the ramp to the moor gate, the smallish man in the dark suit came up and introduced himself as being from the ministry of religious affairs. he asked what we wanted. we said we wanted to go inside. i walked slowly up the ramp with him. john wallis went ahead and was told ~~by~~ he could not ~~enter~~ enter the abu saud quarter without the permission of this man. he came up and the three of us entered the quarter. we were in there about ten minutes. wallis and i walked into one of the houses, ~~where~~ wanting a look at the first floor while workers on the second floor were beating out the windows. we were inside a couple of minutes, trying

כרטיס
 Carte de credit No. כרטיס
 Credit card No. כרטיס
 Emite par הוצא על ידי
 Issued by הוצא על ידי
 Validité חוקיות
 Validity חוקיות

TELEGRAMME DE PRESSE
 PRESS TELEGRAM

מכרז עיתונות
 בחשבון פיקדון/נוביינה

Num et adresse de l'expéditeur / Sender's name & address / שם השולח ומענו

חובת בית הודאר

מס' סדר	מס' מקור	מס' מיל	חאריך	שעה	חודאות שירות	נוקב ע"י	השעה	שודר ע"י	השעה	המחיר
										אנ' / ל"י

PRESSE

to talk with a member of the abu saud family. a civilian came up and ordered us out of the house. we went. outside, i attempted to carry on conversation with another arab but was, in effect, harrassed by a large man in civilian dress who stood next to us glaring. at this point, i took a photograph of the workers on the second floor of one of the apartments. they howled and i was told to stop taking photographs. at this, one of the elderly abu saud sisters began shouting and the same large civilian ordered me out of the quarter. as i attempted to argue with him he grabbed me. the m.p. immediately came over and also grabbed me and i was escorted out of the quarter again. wallis, also under escort, followed.

although i repeatedly asked the civilian officials to identify themselves, they consistently refused. when i asked both the smallish ~~man~~ dark-suited man and the large man if they were from the religion ministry, they nodded and said yes. however, the large man said so in a relatively unofficial way, as though he were most of all interested in stopping conversation. ~~man~~

the military policeman ^{so} would not identify himself to me. although he did not say ~~to~~ me, it was clear to me that he was under supervision of the civilians. he was clearly not interested in giving explanations, however. when i attempted to explain to him my press card, he said, "you are not an israeli and that is no good. there are thousands of those."

end

10-1-143

755.

מעשי הפיצוץ בדרך המובילה לכותל המערבי בליל שבת,

ד' בתמוז תשכ"ט (20.6.69)

22.6.69 58/א

שר המטרה, שר הבטחון ואלוף פקוד המרכז סוקרים את מעשי הפיצוץ ומעלים הצעות לפעולה.

בדיון משתתפים: השרים ח.מ. שפירא, י. גלילי, י. ברזילי, מ. דיין, ג. מאיר, י.ש. שפירא, מ. בגין, ז. ארן, פ. ספיר, א. אבן, מ. בנטוב, וי. אלמוגי.

ההחלטה שמורה במזכירות הממשלה.

143-1-9

758.

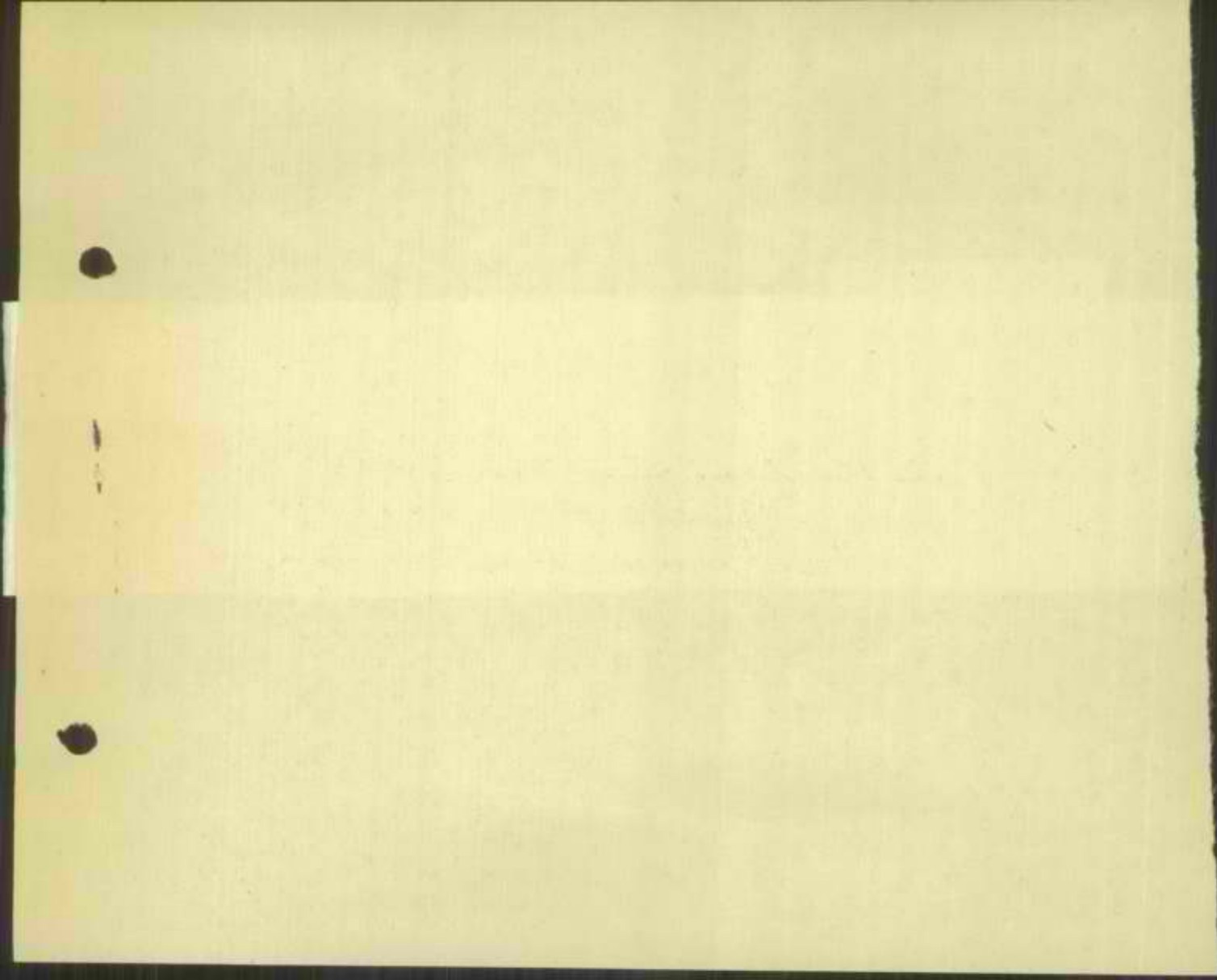
הפגיעה בעתונאי החוץ ליד הכותל ומערבי ביום

כ"ט בסיון תשכ"ט (15.6.69) ס"ז/ג' 6.6.69

בהמשך לדיון בישיבת הממשלה ביום ב' כתמוז תשכ"ט (18.6.69), מוסר
מ"מ שר הדתות פרטים על המקרה.

בדיון משתתפים: השרים א. ששון וי. גלילי.

ראש הממשלה מודיעה כי מזכיר הממשלה יביא לישיבת הקרובה של הממשלה
דו"ח על זהותם של המעורבים בהתבכלות בעתונאי החוץ.

145-1-9

754. הריסת הבתים ברחבת הכותל בכ"ט בסיוון תשכ"ט (15.6.69) 18-669 Ge/zo

ראם הממשלה מוסרת על ההדים בבריטניה על מעשי ההריסה.

בדיון משתתפים: השרים ח.מ. שפירא וי. גלילי.

מ"מ שר הדתות מודיע כי ביקש לבדוק את פרסי המקרה וידווח על כך בישיבה הקרובה של הממשלה ביום ו' בתמוז תשכ"ט (22.6.69).

ירושלים, י"א בסיון תשכ"ט
28 במאי 1969

אלו: שר הדתות

מאת: שר החוץ

הנדון: דאר אבו סעוד

ב-2 לספטמבר 1968 החליטה, כזכור, ועדת השרים לענין השמירה על
המקומות הקדושים כדלקמן:

א. להרוס את כל הבתים מדרום לרחבת הכותל, לאחר פינוי ומתן
פיצויים נאותים לדייריהם.

ב. להבטיח, גם לאחר הריסת בנין אבו סעוד, כניסה לחר הבית
דרך שער המוגרבים.

ג. שר הדתות יחאם עם שר החוץ קביעת העתוי לגבי הריסת בנין
אבו-סעוד.

במכתבי אליון מיום 31 למחץ השתא הודעתיו כי "מאחר וחלופתנו בטני
עובדת התערערת חלק ממבנה דאר אבו סעוד אין לי התנגדות להרסו אחר
חלק שניבעו בו סדרים ואשר מהנדס העיר קבע שיש צורך דחוף בהריסתו".

מאחר וכבר נתתי הסכמתי להריסת השליש מהמבנה בחוכו נמצא דאר אבו
סעוד עצמו, נראה לי כי אין עוד צורך להשאיר הריסת החלק שנותר לתיאום
מוקדם עמנו. מאידך גיסא, מאחר ולפני החלטה ועדת השרים הנ"ל יש להרוס את
כל הקומפלקס הקרוי דאר אבו סעוד נראה לי עדיף שהריסת כל המבנה תיעשה
בתעם אחת ולא חלקים לשעורין.

כל הנ"ל אמור כדי לבטל הצורך בתיאום מוקדם עמנו לגבי עיתוי ההריסה
אבל אין בכך של שנוי או קביעה לגבי בעיות אחרות בהן יש להתחשב כמו הבטחת
כניסה לחר הבית דרך שער המוגרבים (כמתחייב מהחלטה ועדת השרים הנ"ל),
אופן פנוי הדיירים והפיצויים שיינתנו להם וכיו"ב, כמו-כן יש להקפיד היטב
להבטיח לפני ההריסה שלא ייחשף כל קטע בלתי בנוי מהכותל המערבי כתוצאה מההריסה
והיה ויתברר כי חלק מהכותל עתיד להחשף יש להקפיד ולהשלים בניית הקטע הנחשף
עוד לפני הריסת המבנה באופן שהישמר ברציפות שלמות הכותל.

SECRET

1962
1000

SECRET
SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

143-1-9

לשכת שר הדתות

ב"ה ירושלים, ד' בסיון תשכ"ט

21 במאי 1969

אל: מר מ. ניר

מזכירות הממשלה.

שר הדתות בקשני להעביר הר"ב לידיעתך.

בברכה,

י. קופלוביץ

מנהל הלשכה

Josef Kahan, M. Sc. M. Ing. E.
David Lev, B.A. B.A.I. D.I.C.

24809

רח' כורש 14, ירושלים, טל-53809
14, Koresh St., Jerusalem, Tel. 53809

20.5.69

לכבוד

ארכ' י. שנברגר
יו"ר ועדה הבטיחות לבנינים ע"י הכותל
ירושלים

א.נ.ג.

הנדון:- בנין המחכמה

לפי בקשתו של הרב פרלא, הנני מאשר כי במסגרת התפקיד אשר הוטל עלי ע"י ועדת הבטיחות, אני מלווה את העבודות של פינוי והריסה, הנעשות בקומה הקרקע של הבנין הנ"ל, בסיקור הנדסי שוטף וייעוץ לגבי בעיות בטיחות והנדסה כפי שהן מתעוררות. את עבודתי זאת אני עושה במגע תמידי עם מבצעי העבודות, בסיחוף פעולה והתייעצות עם מהנדס דוד קיסין, ת"א, וחוף תיאום מלא אתך, כיו"ר הועדה הנ"ל.

בנוסף לנ"ל, הנני לאשר כי בשבועיים האחרונים, (לכה"פ), לא הובאה לידיעתי או לחשומת לבי כל עובדה או בעיה הדורשת טיפול לגבי בטיחות בבנין הנ"ל בהקשר לעבודות המתבצעות בקומה הקרקע.

בכבוד רב,

דוד לב

143-1-9

יְרוּשָׁלַיִם, כ"ו באייר תשכ"ט
(14.5.69)

ס ו ר י

אל: שר הדתות

הנדון: מכנה המחכמה

הובא לידיעתי כי פייס חשש לבטיחות
של המחכמה לאור מהפירות האחרונות, והנני מבקש
לכן, לקיים דיון דחוף בהנדון בועדת השרים למקומות
הקדושים.

ב ב ר כ ה,

שר המסמכים

העתק: מזכיר הממשלה

14
4/11/19

143-1-9

לפיך את המסמך
המקורי קבוע

מחולק
ל-3 חלקים

הוא כ"ה זמן (13.5.69) / 102 ב"ה
הוא את המסמך המקורי להחלטה - קבוע
זהו להחלטה ממשלית / אישית.

ב"ה הולדת המסמך: אישית
ל. זק, מ. רחמי, י. יערי, מ. נ. מ. מ. , ו. ש. ש. /
Nov. 14

הוא הולדת כ"ה 6.6.69 - ב"ה

לחל - חל
מ. ז. - חל
מ. ז. - חל
מ. ז. - חל
מ. ז. - חל

הוא הולדת
הוא הולדת
הוא הולדת

14.5.69

החלטות ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים בישיבתה מיום ט"ז באייר תשכ"ט
(4.5.69):

143-1-9

11.5.69 טז/מ

608. ספרית הכותל

מ ח ל י ט י ט:

- א. שר הדתות לא יתקשר עם כל אגודה לטיפול בספרית הכותל עד להחלטת הועדה בנדון.
- ב. הועדה תדון מחדש בענין ספרית הכותל באחת מישיבותיה הקרובות, ועד אז לא יקבעו כל עובדות חדשות.
- ג. שר הדתות יבדוק למי שייכים הבתים בין בנין המחכמה ולבין בית שטראוס ואם אפשר להגיע להסדר עם בעליהם לגבי פתיחת מעבר לרחוב השלשלת.

11.5.69

טז/מ

609. בנין אבו-סעוד

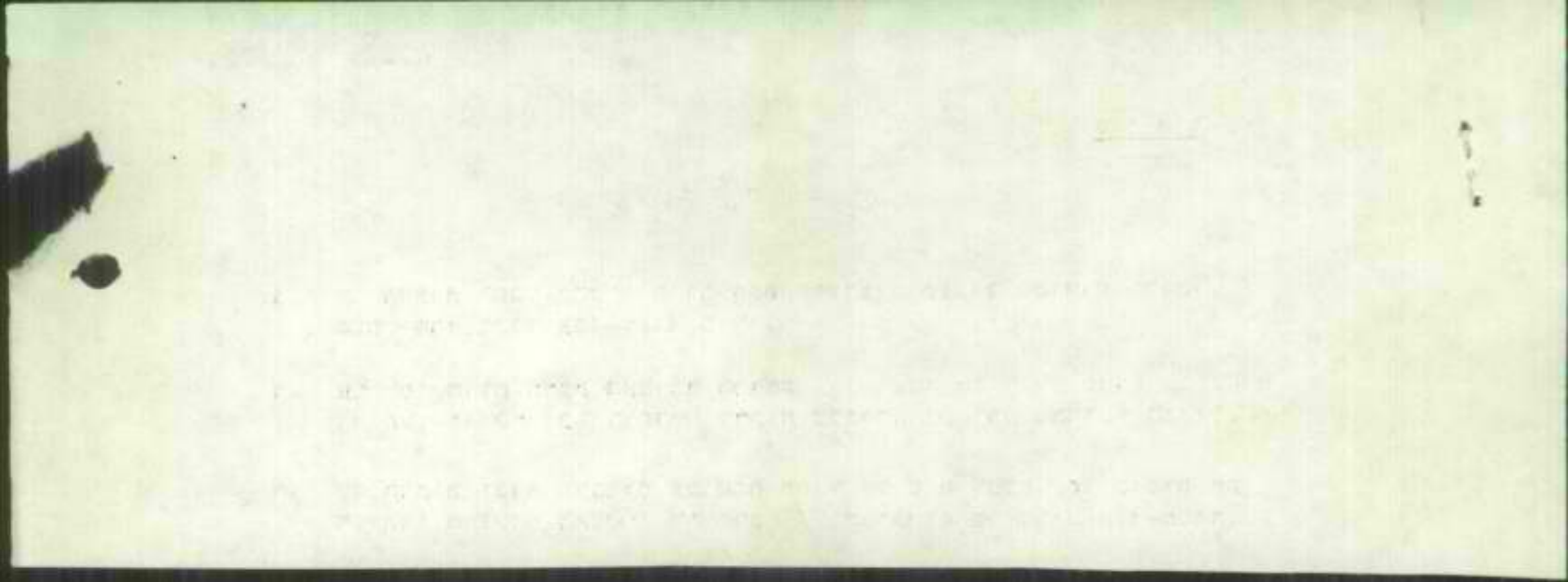
מ ח ל י ט י ט:, בהמשך להחלטת הועדה מיום י"א בניסן תשכ"ט (30.3.69):

- א. ראש העיר ידאג להמציא לשר הדתות עוד היום צו הריסה לגבי 1/3 ממבנה אבו-סעוד.
- ב. להתחיל בהריסה מיד עם קבלת הצו, כאמור בסעיף א.

ג. שר הדתות יקבל בהקדם חוות דעת מקצועית בענין בטיחות בכותל,
באם יהרס בנין אבו-סעוד כולו.

ד. אם לפי חוות הדעת האמורה הריסת בנין אבו סעוד לא תפגע בבטיחות
הכותל, ייבקשו כל הצדדים להכנת העבודה הקשורה בהריסת הבנין.

ה. שר הדתות יבוא בדברים עם שרה החוץ על מנת לסכם עמו סופית את
העיתוי המוקדם האפשרי להריסת $2/3$ הבתרים של מבנה אבו-סעוד.

143-1-9

ירושלים, כ"ג באייר תשכ"ט
11 במאי 1969

אל: מפקד נפת הכירה

מאה: קב"ט - משרד ראש הממשלה

הנדון: סיור ועדת השרים למקומות
הקדושים בכותל

בחאריך 13 מאי 1969 שעה 09.00

ייערך סיור של ועדת השרים לענייני המקומות
הקדושים בכותל.

השרים נפגשים ליד הכותל וככל שידוע לא יוצאים
מתחומי הכותל.

לידיעתכם ולטפולכם.

ב ב ר כ ה,

ש. מלכאי

העתק:

מזכיר הממשלה ✓

11. June 1961

Dear Sir,

I am writing to you in regard to the

letter of the 11th June 1961.

I am sorry that I have not been able to
reply to you earlier. I have been very busy
with other work.

I am sorry that I have not been able to
reply to you earlier. I have been very busy
with other work.

Yours faithfully,

J. H. H.

J. H. H.

Yours faithfully,

J. H. H.

43-1-9

580. שאלה נו/שע 4.5.69

שר הדתות שואל בדבר מתן רשיון לעריכת תפילה חגיגית ליד הכותל
ביום כ"ח באייר תשכ"ט (16.5.69).

מזכירות הממשלה

סודי

פ ר ט י כ ל
ישיבת ועדת הסרים לסמירה על המקומות הקדושים
ס"ז באייר תשכ"ט - 4.5.69

נכחו הסרים: ז. ורהפטיג - יו"ר, מ. בגין, ח.מ. ספירא, י.ס. ספירא, מ. קול, א. ששון.

נעדרו הסרים: א. אבן, מ. דיין, י. יסעיהו.

מ. ארנון - מזכיר הממשלה
מ. בנבנישתי - עיריית ירושלים
תא"ל ס. גזית - משרד הבטחון
ס. הלל - משרד החוץ
פרופ" ב. מזר - האוניברסיטה העברית
הרב ד. פרלא - משרד הדתות
צ. רפיה - משרד החוץ
ס. קולק - ראש עיריית ירושלים

מ. ניר - מזכיר הועדה

1. ספירת הכותל

סר הדתות פותח.

מ ח ל י ס י מ :

א. סר הדתות לא יתקשר עם כל אגודה לטיפול בספירת הכותל עד להחלטת הועדה בנדון זה.

ב. הועדה תדון מחדש בענין ספירת הכותל באחת מישיבותיה הקרובות, ועד אז לא יקבעו כל עובדות חדשות.

ג. סר הדתות יבדוק למי סייכיס הבתים בין בנין המחכמה ולבין בית טטראוס
ואם אפשר להגיע להסדר עם בעליהם לגבי פתיחת מעבר לרחוב הסלסלה.

• / בנין

THE UNITED STATES OF AMERICA
DO hereby certify that
[Name] is a citizen of the United States of America.

WITNESSETH my hand and the seal of the Department of State at Washington, D.C., this [Date] day of [Month], 19[Year].

By the Secretary of State
[Signature]
Secretary of State

NOTARIAL CERTIFICATE

I, the undersigned, a Notary Public in and for the State of [State], do hereby certify that [Name] is a citizen of the United States of America, and that he is qualified to [Action].

WITNESSETH my hand and the seal of my office at [Location], this [Date] day of [Month], 19[Year].

[Signature]
Notary Public

2. בנין אבו-סעוד

סר הדתות פותח.

מ ח ל י ס י ם , בהמשך להחלטת הועדה מיום י"א בניסן תשכ"ט (30.3.69):

א. ראס העיר יזאג להמציא לסר הדתות עוד היום צו הריסה לגבי 1/3 ממבנה אבו-סעוד.

ב. להתחיל בהריסה מיד עם קבלת הצו, כאמור בסעיף א.

ג. סר הדתות יקבל בהקדם חוות דעת מקצועית בענין בטיחות הכותל, באם יהרס בנין אבו-סעוד כולו.

ד. עם קבלת חוות דעת חיובית הנ"ל, יינקטו כל הצעדים להכנת העבודה הקטורה בהריסת הבנין כולו.

ה. סר הדתות יבוא בדברים עם סר החוץ על-מנת לסכם עמו סופית את העיתוי המוקדם האפשרי להריסה 2/3 הנותרים של מבנה אבו-סעוד.

3. סדרי תפילה וגישות לכותל המערבי

סר הדתות פותח.

מ ח ל י ס י ם להמשיך בדיון לאחר סובו של סר הפיתוח והתיירות מחו"ל.

ה י ס י ב ה נ נ ע ל ה

1. STATE OF NEW YORK

IN SENATE,

JANUARY 1, 1907.

REPORT OF THE COMMISSIONERS OF THE LAND OFFICE.

ALBANY: J.B. LEECH, STATE PRINTER, 1907.

THE COMMISSIONERS OF THE LAND OFFICE, STATE OF NEW YORK, HAVE THE HONOR TO ACKNOWLEDGE THE RECEIPT OF THE FOLLOWING:

THE LAND OFFICE, STATE OF NEW YORK, HAS THE HONOR TO ACKNOWLEDGE THE RECEIPT OF THE FOLLOWING:

THE LAND OFFICE, STATE OF NEW YORK, HAS THE HONOR TO ACKNOWLEDGE THE RECEIPT OF THE FOLLOWING:

2. STATE OF NEW YORK

IN SENATE,

JANUARY 1, 1907.

REPORT OF THE COMMISSIONERS OF THE LAND OFFICE.

ALBANY: J.B. LEECH, STATE PRINTER, 1907.

THE COMMISSIONERS OF THE LAND OFFICE, STATE OF NEW YORK, HAVE THE HONOR TO ACKNOWLEDGE THE RECEIPT OF THE FOLLOWING:

THE LAND OFFICE, STATE OF NEW YORK, HAS THE HONOR TO ACKNOWLEDGE THE RECEIPT OF THE FOLLOWING:

THE LAND OFFICE, STATE OF NEW YORK, HAS THE HONOR TO ACKNOWLEDGE THE RECEIPT OF THE FOLLOWING:

THE LAND OFFICE, STATE OF NEW YORK, HAS THE HONOR TO ACKNOWLEDGE THE RECEIPT OF THE FOLLOWING:

THE LAND OFFICE, STATE OF NEW YORK, HAS THE HONOR TO ACKNOWLEDGE THE RECEIPT OF THE FOLLOWING:

THE LAND OFFICE, STATE OF NEW YORK, HAS THE HONOR TO ACKNOWLEDGE THE RECEIPT OF THE FOLLOWING:

THE LAND OFFICE, STATE OF NEW YORK, HAS THE HONOR TO ACKNOWLEDGE THE RECEIPT OF THE FOLLOWING:

THE LAND OFFICE, STATE OF NEW YORK, HAS THE HONOR TO ACKNOWLEDGE THE RECEIPT OF THE FOLLOWING:

THE LAND OFFICE, STATE OF NEW YORK, HAS THE HONOR TO ACKNOWLEDGE THE RECEIPT OF THE FOLLOWING:

THE LAND OFFICE, STATE OF NEW YORK, HAS THE HONOR TO ACKNOWLEDGE THE RECEIPT OF THE FOLLOWING:

מזכירות הממשלה

ס ו ד י

ס ד ר ה י ו ם
לישיבת ועדת השרים לשמירה
על המקומות הקדושים
יום א', ט"ז באייר תשכ"ט - 4.5.69
(בשעה 8.30 בבוקר במזכירות הממשלה)

- א. סדרי גישה ותפילה לכותל המערבי והדרומי
- ב. ספרית הכותל
- ג. הסכסוך האתיופי-קופטי
- ד. בקשת העדה הקופסית להכרה בה

543. בנין אבו-סעוד

לח/אנט 7.4.69

מ ח ל י ט י מ:

- א. לבקש את האדריכל י. שינברגר להכין תכנית אופרטיבית לענין המעבר לשער המוגרבים.
- ב. ראש העיר ירושלים יוציא צו הריסה לחלק המסוכן של בנין אבו-סעוד. שר הדתות יודיע על ההחלטה הנ"ל לשר החוץ ויתאם אתו זמן להריסת יתר שני שליש של הבנין האמור.
- ג. יתואם ענין מתן הפיצויים לאשה הגרה בחלק העומד להריסה, כאמור לעיל, של בנין אבו-סעוד.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1000
1000

1000
1000

1000
1000

1000
1000

143-1-9

י"ב בניסן תשכ"ט
31 במרץ 1969

אל : שר הדתות

מאת: שר החוץ

הנדון: דאר אבו סעוד

בעקבות ישיבה ועדה השרים לענייני המקומות הקדושים מיום י"א בניסן (30.3.69) ברצוני להודיעך כי מאחר והועמדנו בפני עובדת התערערות חלק ממבנה דאר אבו סעוד איך לי התנגדות להריסת אותו חלק שניבעו בו טדקים ואשר מהנדס העיר קבע שיש צורך דחוף בהריסתו.

עם זאת ברצוני לבקשך:

(א) להבטיח שפינוי היירות המחגורת במבנה המיועד להריסה יבוצע בדרכי שכנוע וללא שמוש בכח כדי למנוע שערוריה שחעורר הדים בינלאומיים לא רצויים ועלולת להסב לנו נזק מדיני רב.

(ב) להבטיח שלהבא אכן תהיה הקפדה מלאה על חנאי הבטיחות בחפירות המבצעות ליד הכותל ובמבנים הסמוכים לו, כמו דאר אבו סעוד, המחכמה וכד', וזאת הן כדי למנוע השנות המקרה הנדון, דהיינו שלא נועמד שוב בפני ההכרח להרוס חלק ממבנה אבו סעוד מבלי שהמועד להריסה תואם עמנו מראש כמהחייב מהחלטת ועדת השרים למקומות הקדושים מיום 2.9.68 והן כדי למנוע התערערות אפשרית של מבנים אחרים שגם לגביהם קיימת רגישות מדינית בינלאומית רבה.

(ג) להבטיח שתישמר רציפותה של גישה חפשיה ונוחה
לקהל לשער הסוגרבים שהוא כידוע השער היחידי
משערי הר הבית הנתון לשליטתנו ופיקוחנו המלאים.

בברכה,

אברהם זלמן

החתימה
3 בי יפיה
✓ אברהם זלמן

143-1-9

מוכירות הממשלה

סודי

פרט ל

ישיבת ועדה השרים לשמירה על המקומות הקדושים
ז' בשבט תשכ"ט - 26.1.69

נכחו השרים: ז. ורהפטיג - יו"ר, מ. בגין, י. ישעיהו, מ. קול, ח.מ. שפירא, א. טסון.

נעדרו השרים: א. אבן, מ. דיין, י.ש. שפירא.

חת-אלוף ש. גזית - משרד הבטחון
ש. הלל - משרד החוץ
ס. קולק - ראש עיריפת ירושלים
אדריכל י. שינברגר - משרד המדע

מ. ניר - מזכיר הועדה

א. חשיפת הכוחל ובטיחותו

סר הדחות מוטר פרטים על פעולות חשיפת הכוחל, פעולות למען בטיחותו וקל הקמת ספריית הכוחל.

מ ח ל י ט י ט , בהמשך להחלטה של הועדה מיום ח' באלול תשכ"ח (1.9.68) וההחלטה מיום כ"ח בתשרי תשכ"ט (20.10.68):

1. לדחות ביצוע ההחלטה בעניין הריסת בנין אבו סעוד לישיבה הבאה של הועדה, על-מנת לאפשר לראש העיר לבדוק את הבעיות הקשורות בפינוי דייריו, ותוך פרק זמן זה גם לקבל את חוות דעתו של משרד החוץ.
2. לישיבה הבאה של הועדה, כאמור בסעיף 1, יוזמן מנהל אגף העתיקות במשרד החינוך והתרבות, הד"ר א. בירן, וכן חוגש הצעת אדריכלים לגבי צורת המעבר דרך סער המוגרבים, לאחר הריסת בנין אבו סעוד.

ב. מפעל המזכרות מאבני רחבת הכוחל

סר הדחות פותח.

מ ח ל י ט י ט לא להרשות לעובדי משרד הדחות להוציא איסורים כי האבנים במזכרות של הכוחל המערבי הן מאבני הכוחל או מרחבת הכוחל.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ח

2. בנין אבו-סעוד

סר הדחות פותח.

מחללים, בהמשך להחלטת הועדה מיום י"א בניסן תשכ"ט (30.3.69):

א. ראש העיר ידאג להמציא לסר הדחות עוד היום צו הריסה לגבי 1/3 ממבנה אבו-סעוד.

ב. להתחיל בהריסה מיד עם קבלת הצו, כאמור בסעיף א.

ג. סר הדחות יקבל בהקדם חוות דעה מקצועית בענין בטיחות הכוחל, באם יהרס בנין אבו-סעוד כולו.

ד. עם קבלת חוות דעה חיובית הנ"ל, יינקטו כל הצעדים להכנת העבודה הקטורה בהריסת הבנין כולו.

ה. סר הדחות יבוא בדברים עם סר החוץ על-מנת לסכם עמו סופית את העיתוי המוקדם האפשרי להריסת 2/3 הנותרים של מבנה אבו-סעוד.

3. סדרי תפילה וגיוסה לכוהל המערבי

סר הדחות פותח.

מחללים להמשיך בדיון לאחר סובו של סר הפיתוח והתיירות מחו"ל.

ה י ס י ב ה ג נ ע ל ח

פ ר ט י כ ל
ישיבה ועדת הסרים לענין הסמירה
על המקומות הקדושים

כ"ח כחשרי תשכ"ח - 20.10.68

נכחו הסרים: ז. ורהפטיג - יו"ר, מ. בגין, מ. דיין, י. יסקיהו, מ. קול, ח.מ. ספירא, י.ט. ספירא, א. שרון.

נעדר הסר: א. אבן (כח"ל).

חח-אלוף ש. גזית - מטוד הבטחון
רב-סרן מ. רבינוביץ - משרד הבטחון
ס. הלל - משרד החוץ

מ. ניר - מזכיר הועדה

א. בג"צ בענין תפילות על הר-הבית

סר המדפטים מודיע כי בבג"צ 222/68 יסען היועץ המדפטי לממשלה או נציגו, כסענה מקדמית, כי הנושא איננו ספיקס ואיננו מצוי בחמכותו של בית המספט הגבוה לצדק, הן לאור מהותו של הנושא והן לאור הוראותיו של דבר המלך במועצתו (מקומות קדושים), 1924.

ב. חסיפת הכוחל

סר הדחות מוסר על פעולות החסיפה צפוגית לרחבת הכוחל ועל פיננוי המבנים דרומית לרחבה.

מ ח ל י ס י ס , בהמסך להחלטה מיום ח' באלול תשכ"ח (1.9.68), לא לבצע פעולות הריסה נוספות דרומית לרחבת הכוחל עד לקבלת חוות דעה סופית של המכון הסטטי.

ה י ס י ב ה נ נ ע ל ח

חשיפת הסטח מדרום לרחבת הכותל

בהמשך להחלטה מיום ו' באב תשכ"ח (31.7.68):

1. להרוס את כל הבתים מדרום לרחבת הכותל, לאחר פינוי ומחן מיצויים נאותים לדייריהם.
 2. להבטיח, גם לאחר הריסת בנין אבן סעוד, כניסה להר הבית דרך סער המוגרבים.
- ג. סר הדתות יתאס עם יזר החוץ קביעת העיתוי לגבי הריסת בנין אבן סעוד, וכן עיתוי הצעדים המשפטיים אשר ינקטו אם יהיה צורך בהם, לגבי הפקעת הסטח שמחת למחכמה.

ה י ס י ב ה נ נ ע ל ח

י"ב בניסן תשכ"ט
31 במרץ 1969

אל : שר הדתות

מאת: שר החוץ

הנדון: דאר אבו סעוד

בעקבות ישיבת ועדה השרים לעניני המקומות הקדושים מיום י"א בניסן (30.3.69) ברצוני להודיעך כי מאחר והועמדנו בפני עובדה התערערה חלק ממבנה דאר אבו סעוד אין לי התנגדות להריסת אותו חלק שניבעו בו סדקים ואשר מהגדס העיר קבע שיש צורך דחוף בהריסתו.

עם זאת ברצוני לבקשך:

(א) להבטיח שפינוי הדיירת המהגוררת במבנה הסיועד להריסה יבוצע בדרכי שכנוע וללא שמוש בכח כדי למנוע סערוריה שתעורר הדים בינלאומיים לא רצויים ועלולת להסב לנו נזק מדיני רב.

(ב) להבטיח שלהבא אכן תהיה הקפדה מלאה על חנאי הבטיחות בחטפירות המחבצעות ליד הכותל ובמבנים הסמוכים לו, כמו דאר אבו סעוד, המחכמה וכד', וזאת הן כדי למנוע השנוה המקרה הנדון, דהיינו שלא נועמד שוב בסני ההכרה להרוס חלק ממבנה אבוס סעוד מבלי שהסועד להריסה תואס עמנו מראש כמתחייב מהחלטה ועדה השרים למקומות הקדושים מיום 2.9.68 והן כדי למנוע התערערה אפשרית של מבנים אחרים שגם לגביהם קיימת רגישות מדינית בינלאומית רבה.

(ג) להבטיח שתיסמר רצימוּתה של גישה חמשיה ונוחה
לקהל לשער המוגרבים שהוא כידוע השער היחידי
משערי הר הבית הנתון לשליטתנו וסיקוחנו המלאים.

בברכה,

אלהן ואלהן

החתימה
3 בי
רפ"ח
האגודה
✓

שר החוץ

ירושלים, י"א בסיון תשכ"ט
28 במאי 1969

אל: שר הדתות

מאת: שר החוץ

הנדון: דאר אבו סעוד

ב-2 לספטמבר 1968 החליטה, כזכור, ועדת השרים לענין השמירה על
המקומות הקדושים כדלקמן:

1. להרוס את כל הבתים מדרום לרחבת הכותל, לאחר פינוי ומחן
פיצויים נאותים לדייריהם.

2. להבטיח, גם לאחר הריסת בנין אבו סעוד, כניסה להר הבית
דרך שער המוגרבים.

ג. שר הדתות יתאם עם שר החוץ קביעת העתוי לגבי הריסת בנין
אבו-סעוד.

במכתבי אליך מיום 31 למחץ השתא הודעתך כי "מאחר ואחוזקדנו בפני
עובדה התערעורת חלק ממבנה דאר אבו סעוד אין לי התנגדות להסילת אותו
חלק שניבעו בו סדרים ואשר מהנדס העיר קבע שיש צורך דחוף בהריסתו!

מאחר וכבר נתתי הסכמתי להריסת השליש מהבנה בחוכו נמצא דאר אבו
סעוד עצמו, נראה לי כי אין עוד צורך להשאיר הריסת החלק בנותר לתיאום
מוקדם עמנו. מאידך גיסא, מאחר ולפני החלטת ועדת השרים הנ"ל יש להרוס את
כל הקומפלקס הקרוי דאר אבו סעוד נראה לי עדיף שהריסת כל המבנה תיעשה
בעם אחת ולא חלקים לשעורין.

כל הנ"ל אמור כדי לבטל הצורך בתיאום מוקדם עמנו לגבי עיתוי ההריסת
אבל אין בכך של שנוי או קביעה לגבי בעיות אחרות בהן יש להחשוב כמו הבטחת
כניסה להר הבית דרך שער המוגרבים (כמתחייב מהחלטת ועדת השרים הנ"ל),
אופן פינוי הדיירים והפיצויים שיינתנו להם וכיו"ב, כמו-כן יש להקפיד היטב
להבטיח לפני ההריסה שלא ייחשף כל קטע בלתי בנוי מהכותל המערבי כתוצאה מההריסה.
והיה ויתברר כי חלק מהכותל עתיד להחשף יש להקפיד ולהשלים בניית הקטע הנחשף
עוד לפני הריסת המבנה באופן שחישמר ברציפות שלמות הכותל.

ב ב ר כ ה,
(4)

אבן אבא

ירושלים, י"ב בניסן
תשכ"ט 31 במרץ 1969

אל : שר הדתות

מאת: שר החוץ

הנדון: דאר אבו סעוד

בעקבות ישיבת ועדת השרים לעניני המקומות
הקדושים מיום י"א בניסן (30.3.69) ברצוני
להודיע כי מאחר והועמדנו בפני עובדת התערעור
חלק מסכנה דאר אבו סעוד אין לי החנגדות להריסת
אותו חלק שניבעו בו סדקים ואשר מהנדס העיר קבע
שיש צורך דחוף בהריסתו.

עם זאת ברצוני לבקש:

- (א) להבטיח שפינוי היירה המחוררת במסגרת
הסיוע להריסת יבוצע בדרכי שכנוע וללא
שימוש בכח כדי למנוע סערותיה שחורר
הדים בינלאומיים לא רצויים ועלולה
להסב לנו נזק מדיני רב.
- (ב) להבטיח שלחבא אכן תהיה הקפדה מלאה על
תנאי הבטיחות בחפירות המבצעות ליד
הכותל ובמבנים הסמוכים לו, כמו דאר אבו
סעוד, הסחכמה וכד', וזאת הן כדי למנוע
השנות המקרה הנדון, דהיינו שלא נועמד
שוב בפני ההכרח להרוס חלק מסכנה אבוס
סעוד מבלי שהסועד להריסת הואם עמנו מראש
כמהחייב מהחלטת ועדת השרים למקומות הקדושים
מיום 2.9.68 והן כדי למנוע התערעור אפסות
של מבנים אחרים שגם לגביהם קיימת רגישות
מדינית בינלאומית רבה.

(ג) להבטיח שחישמר רציפותה של ביטחון חפשיה ונוחה
לקהל לשער הסוגרבים שהוא כידוע השער היחיד
מסערי הר הביח הנחון לשליטתנו ופיקוחנו המלאים.

בברכה,

אברהם ורמון

החתימה
צ. ר. י. ר. י.
✓ אברהם ורמון

143-1-9

ירושלים, י"ב בניסן תשכ"ט
31 במרץ 1969

לכבוד
מר ט. קולק
ראש העיר
ירושלים

א. ג.

הנני מתכבד להביא לתשומת לבך החלטות ב' ו- ג' של
ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים, בישיבתה מיום
י"א בניסן תשכ"ט (30.3.69):

"בנין אבו-סעוד"

מ ח ל י ט י מ :

ב. ראש העיר ירושלים יוציא צו הריסה לחלק המסוכן
של בנין אבו-סעוד.

שר הדתות יודיע על ההחלטה הנ"ל לשר החוץ ויתאם
אתו זמן להריסת יחד שני שליש של הבנין האמור.

ג. יתואם ענין מתן הטיפושים לאשה אשר גרה בחלק
העומד להריסה, כאמור לעיל, של בנין אבו-סעוד.

לכבוד רב

א. יושנסקי

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1950
1951
1952

1953
1954

1. The first part of the book is devoted to a general survey of the history of the subject. It begins with a brief history of the subject from its origin to the present time. It then discusses the various methods of research and the results of the research. It ends with a summary of the main points of the book.

CHAPTER I

1. The first part of the book is devoted to a general survey of the history of the subject. It begins with a brief history of the subject from its origin to the present time. It then discusses the various methods of research and the results of the research. It ends with a summary of the main points of the book.

2. The second part of the book is devoted to a detailed study of the subject. It begins with a brief history of the subject from its origin to the present time. It then discusses the various methods of research and the results of the research. It ends with a summary of the main points of the book.

3. The third part of the book is devoted to a detailed study of the subject. It begins with a brief history of the subject from its origin to the present time. It then discusses the various methods of research and the results of the research. It ends with a summary of the main points of the book.

4. The fourth part of the book is devoted to a detailed study of the subject. It begins with a brief history of the subject from its origin to the present time. It then discusses the various methods of research and the results of the research. It ends with a summary of the main points of the book.

1950
1951
1952
1953
1954

143-1-9

ירושלים, י"ב בניסן תשכ"ט
31 במרץ 1969

אל : שר הדתות

מאת: מזכירות הממשלה

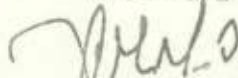
הנני מחבד להביא להשומת לבך החלטות ועדה השרים לשמירה על
המקומות הקדושים, בישיבתה מיום י"א בניסן תשכ"ט (30.3.69):

"בנין אבו-סעוד"

מ ח ל י ט י מ :

- א. לבקש את האדריכל י. סינברגר להמין חכנית אוטרטיבית לענין
המעבר לשער המוגרבים.
- ב. ראש העיר ירושלים יוציא צו הריסה לחלק המסוכן של בנין אבו-
סעוד.
- ג. שר הדתות יודיע על ההחלטה הנ"ל לשד החוץ ויתאם אחר זמן
להריסת יתר שני שליש של הבנין האמור.
- ד. יחואם ענין מהן המיצויים לאשה אשר ברת בחלק העומד להריסה,
כאמור לעיל, של בנין אבו-סעוד.

ב ב ר כ ה

א. ליסנסקי

העחק: לשר החוץ

מזכירות הממשלה

סודי

פרט יכל

ישיבת ועדת הסרים לשמירה על המקומות הקדושים
י"א בניסן תשכ"ט - 30.3.69

נכחו הסרים: ז. ורהפטיג - יו"ר, מ. בגין, י. יסעיהו, ח.מ. ספירא, מ. קול, א. טשון.

נעדרו הסרים: א. אבן, מ. דיין, י.ס. ספירא (באו"ל).

מ. ארנון	- מזכיר הממשלה
מ. בנבנישתי	- עיריית ירוסלים
חא"ל ט. גזית	- משרד הבטחון
פרופ" ב. מזר	- האוניברסיטה העברית
הרב ד. פרלא	- משרד הדתות
ס. קולק	- ראש עיריית ירוסלים
צ. רפיה	- משרד החוץ
אדריכל י. סינברגר	- משרד הדתות
מ. טמגר	- היועץ המשפטי לממשלה

א. ליסנסקי - מזכירות הממשלה

בנין אבו-סעוד

ראש העיר ירוסלים פותח.

בדיון משתתפים: הסרים מ. קול, ז. ורהפטיג, מ. בגין, ח.מ. ספירא, א. טשון, י. יסעיהו וה"ה ט. קולק, ב. מזר, ס. סינברגר, ט. גזית וצ. רפיה.

מ ח ל י ס י מ :

א. לבקט את האדריכל י. סינברגר להכין חכנית אופרטיבית לענין המעבר לסער המוגרבים.

ב. ראש העיר ירוסלים יוציא צו הריסה לחלק המסוכן של בנין אבו-סעוד.

סר הדתות יודיע על ההחלטה הנ"ל לסר החוץ ויחאס אהו זמן להריסת יתר שני סליס של הבנין האמור.

ג. יחואס ענין מוחן הפיצויים לאסה אשר גרה בחלק העומד להריסה, כאמור לעיל, של בנין אבו-סעוד.

11/11/11

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

- 1. The first part of the book is devoted to the history of the United States from the beginning of the world to the present time.
- 2. The second part of the book is devoted to the history of the United States from the beginning of the world to the present time.
- 3. The third part of the book is devoted to the history of the United States from the beginning of the world to the present time.
- 4. The fourth part of the book is devoted to the history of the United States from the beginning of the world to the present time.
- 5. The fifth part of the book is devoted to the history of the United States from the beginning of the world to the present time.
- 6. The sixth part of the book is devoted to the history of the United States from the beginning of the world to the present time.
- 7. The seventh part of the book is devoted to the history of the United States from the beginning of the world to the present time.
- 8. The eighth part of the book is devoted to the history of the United States from the beginning of the world to the present time.
- 9. The ninth part of the book is devoted to the history of the United States from the beginning of the world to the present time.
- 10. The tenth part of the book is devoted to the history of the United States from the beginning of the world to the present time.

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

9-1-43

מוכירות הממשלה

סדר היום

לישיבת ועדת הסרים לסמירה על המקומות הקדושים
יום א', י"א בניסן תשכ"ט - 30.3.69
(בשעה 8.30 בבוקר במסדר ראש הממשלה)

א. דו"ח על התקדמות עבודות ברחבת הכותל

ב. בנין אבו סעוד

1. The first of these is the
fact that the system of
control, which is the basis of
the whole system, is not
the same as the system of
control which is the basis of
the whole system.

2. The second of these is the
fact that the system of
control, which is the basis of
the whole system, is not
the same as the system of
control which is the basis of
the whole system.

3. The third of these is the
fact that the system of
control, which is the basis of
the whole system, is not
the same as the system of
control which is the basis of
the whole system.

מזכירות הממשלה

ס ד ר ה י ו ם

ליסיבת ועדת הסרים לסמירה על המקומות הקדושים
יום א', י"א בניסן תשכ"ט - 30.3.69
(בשעה 8.30 בבוקר במסדר ראש הממשלה)

א. דו"ח על התקדמות עבודות ברחבת הכותל

ב. בנין אבו סעוד

THE
OFFICE OF THE
ATTORNEY GENERAL
STATE OF NEW YORK
ALBANY, N. Y.
JANUARY 1, 1901

TO THE HONORABLE SENATE

AND ASSEMBLY

פרטיכל מס' 5 של ועדת בטיחות - ועדת המומחים לבדיקת
בטיחות - הכותל (י"ח ניסן תשכ"ט) 20.3.69.

נכחים החברים: נציג משרד הדתות: אדריכל יוסף שנברגר יו"ר

נציג משרד הבטחון: מהנדס יניב

נציג המשלחת הארכיאולוגית: מר מאיר בן דוב

מהנדסים: קיסין - לב

מאיר קוזניץ

הרב פרלא - מנהל המחלקה למקומות קדושים - משרד הדתות

נעדר: מר בנבנישתי - עיריית ירושלים -

1. סדר היום: 1. דו"ח פעולות בשטח

2. עבודות חזק במחכמה

3. בעית בטיחות בניני אבו-סעוד

2. חברי הועדה בקרו במקומות העבודה השונים במקום.

סכום הדיונים

1. לפי הצעת מהנדס יניב נקבעו ישיבות הועדה בזמנים
קבועים פעם בחודש מלבד ישיבות מיוחדות בעניינים
דחופים לפי הזמנת היו"ר הישיבה הבאה נקבעה ליום
רביעי 23.4.69 בשעה 8.30 במשרד ע"י הכותל. (תאריך
זה נקבע בסעות ליום עצמאות על כן תוזמן הועדה ליום
30.4.69)

2. סעיפים (1) (2) של סדר היום

א. על יסוד החלטת ועדה הבטיחות בישיבה (4) ובהתאם
לתוצאות המכרז. נמסרו עבודות התמיכות ליד הכותל
הדרומי לקבלנים פרץ בן גיאת העבודה נמצאת בבצוע
בהתאם לתכנית.

לפי תנאי המקום היה צורך בשנויים בהתאם להוראות
פרופ' אידלמן הפיקוח הקבוע הוא בידי מהנדס ד.לב
בהתיעצות עם מהנדס קיסין.

השנויים גורמים להגדלה נכרת של התקציב המקורי
העבודות נראים כיומן ויבדקו באופן קבוע ע"י
המחלקה למקומות קדושים במשרד הדתות.

ב. חזק בנין המחכמה

לפי החלטת ישיבה (4) של הועדה הוכנה תכנית מפורטת
ע"י מהנדס לב והוגשה לוועדה תכנית 66/4 מיום 183.69
תב לוואי מיום 20.3.69 הועדה מבקשת את חות דעתם של
מהנדס קיסין מהנדס יניב על הצעה וכן את אשרו של פרופ'
אידלמן להצעה המפורטת.

27. The first of these is the re-

construction of the re-

construction of the re-

construction of the re-

construction of the re-

construction of the re-

construction of the re-

construction of the re-

construction of the re-

construction of the re-

construction of the re-

construction of the re-

construction of the re-

construction of the re-

construction of the re-

construction of the re-

construction of the re-

construction of the re-

construction of the re-

construction of the re-

construction of the re-

התכנית תובא לידיעת הואקף באמצעות הרב פרלא ומר כנבנישתי ויקבעו דרכי הבצוע.

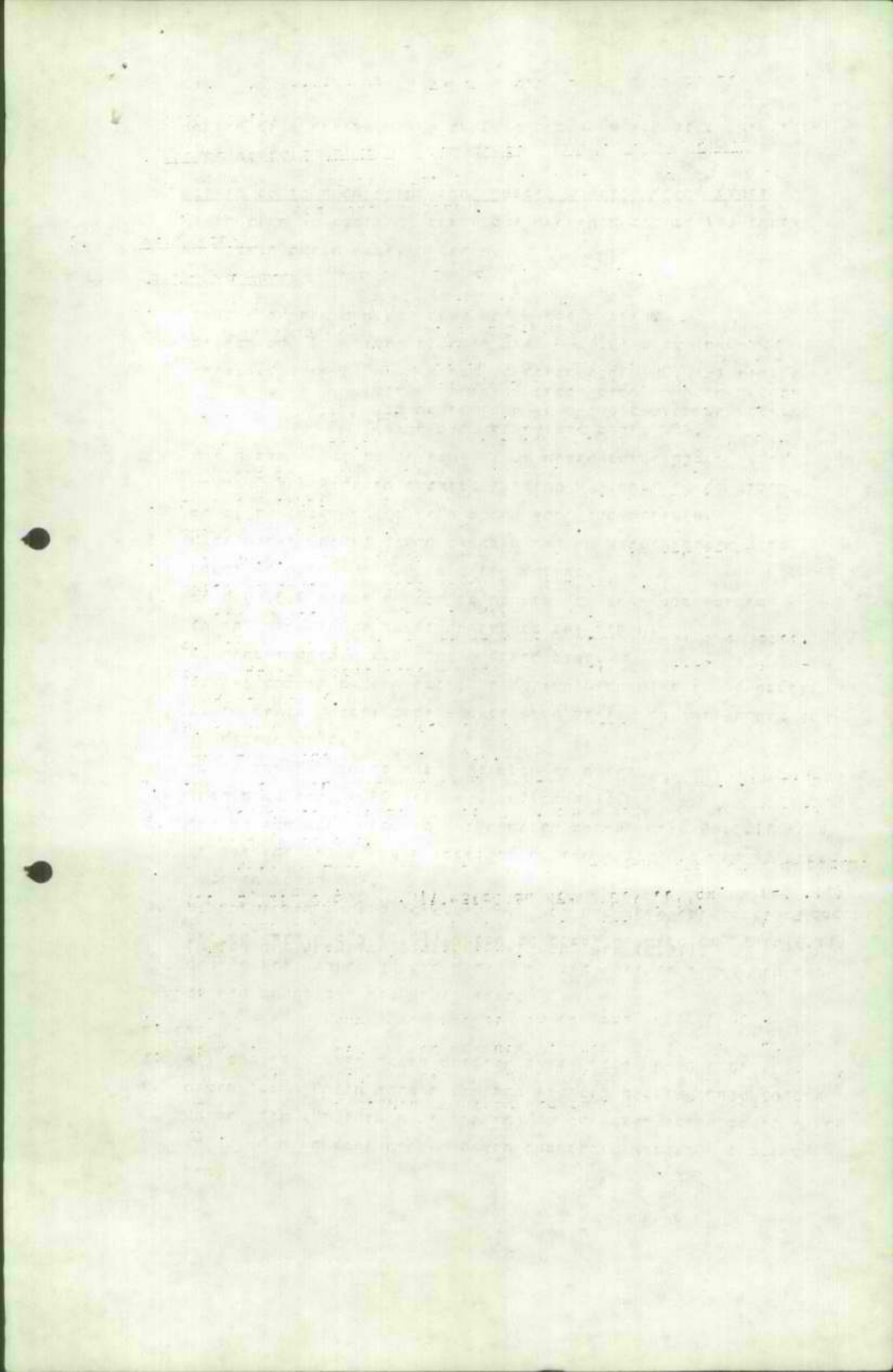
ג. עבודות במפלס רחבת הכותל מתחת למבנים הסמוכים לכותל לצפון
הועדה בדקה את העבודות שבוצעו מאז הוראותיה בישיבה (4) והביע את שביעת רצונה מבצוע העבודות.

3. בניני אבו-סעור

1. נתקבלו מדידות המהנדס לוקס מכל מפלסי המבנים.
2. בישיבה מס' 4 של ועדה הבטיחות מיום 19.1.69 נקבע (ראה פרוטוקול סעיף 3) "ה-טח ינוקה עד לגובה בערך (10,00-) ויתגלו עוד 3 חרות של נדבכי חומת הר הבית המערבי שטח הנקוי ימשך עד למרחק כ-5.0 מטר לבנינים (א) 5 מטר אלו יעובדו בשפוע 45°.
- לפי הודעה מר בן דב בישיבה (4) של הועדה נבדקו המבנים ע"י המלחת הארכיאולוגית ומבחינת יציבותם ע"י מהנדסים לב-קיסין. מר בן דב נתבקש להכין דו"ח מפורט אחרי גמר הבדיקות.
3. העבודה לפי (2הנ"ל) בוצעה באמצעות המלחת הארכיאולוגית אולם התנאי של המרחק של 5.0 לא קויים במלואו.
4. ביום 9.3.69 הובאו לחסומה לב המהנדס לב נראו מספר סדקים כחזית הדרומית של הבנין המהנדס לב נתן הוראה.
 - א. יוכנסו סתימות גבס לסדקים לצורך מעקב.
 - ב. אין להמשיך בעבודה בבנין עד לקביעת מידת היציבות של הבנין.
 - ג. יש לדאוג שהבנין כולו - כולל קומה עליונה לא יהי' בסכנת קריעה הנ"ל.
 - ד. יש לתאם עם מהנדס מבנים מסוכנים של העיריה. (ראה העתק יומן 0304 מיום 9.3.69) (נספח 1)
5. יחד עם זאת מסר מהנדס לב ליו"ר הועדה במכתבו מיום 11.3.69 דו"ח על פעולותיו ביעוץ ופקוח בבנין הנ"ל. ואת ההגבלות בפקוח על בצוע העבודות (נספח ב').
6. בקשר להוראות המהנדס לב (סעיף 3,4 פנה הרב פרלא למר כנבנישתי כמכתבו מיום 11.3.69) "ה-טח ינוקה עד לגובה בערך (10,00-) ויתגלו עוד 3 חרות של נדבכי חומת הר הבית המערבי שטח הנקוי ימשך עד למרחק כ-5.0 מטר לבנינים (א) 5 מטר אלו יעובדו בשפוע 45°.

הוחלט:

1. אין מתפקידי הועדה לקבוע מדיניות ועתוי לגבי הריסת הבתים.
2. הועדה יכולה להיות אחראית לבטיחות ויציבות המבנים בהתאם לתפקיד שהוטל עליה ע"י ועדת המרים אך ורק אם כל מבצעי עבודה במקום יטמרו על מחמעה מלאה לגבי הוראות הועדה והמהנדסים היועצים שנתמנו על ידה.

3. יו"ר הועדה יודיע בכתב לגורמים הפועלים במקום דהיינו -

הקבלן פרץ בן גיאת, חברת משהב, המשלחת הארכיאולוגית:

1. את תוכן החלטה (2) הנ"ל

2. אין לבצע עבודות במקום אלא לפי הוראות המהנדסים המפקחים (דוד לב וקיסין).

3. כל הוראה יש לרשום ביומן, העתק אחד נשמר אצל אחראי במקום והעתק שני אצל מהנדס לב.

4. כל מבצע עבודה מחוייב להודיע למהנדס לב על פעולותיו המתוכננות במידה שנוגעת לבטיחות במקום וליציבות המבנים לפחות 24 שעות לפני בצוע עבודה כל שהיא.

5. מהנדס לב ידאג לתקשורת מתאימה עם יו"ר הועדה.

4. אחרי בדיקה קובעת הועדה שהחלק הדרומי של המבנים מסוכן וקיימת סכנה לדיירים מעל לקומה התחתונה בה נתגלו סדקים.

א. יו"ר הועדה יפנה בט"ס הועדה למהנדס העיר במברק דלהלן:

ועדה הבטיחות לאיזור הכתל המערבי והדרומי משיבתה מיום (20.3) ולאחר ביקור במקום קובעת שהחלק הדרומי של בניני אבו-סעוד נמצאים במצב המהווה סכנה לבנין ולדייריו נתגלו סדקים פתוחים בחלק של המבנים.

נא לפעול באופן דחוף.

ב/הועדה - אדריכל יוסף שנברגר
יו"ר הועדה

ב. הרב פרלא יפעל במסגרת הועדה הבין משרדית בדבר כעיות פנוי
הדיירים

אדריכל יוסף שנברגר
יו"ר הועדה

ב"ה, כ" אדר תשכ"ט

10 במרס 1969

לכבוד

מר מ. בנבנשתי

הממונה על מזרח ירושלים,

עירית ירושלים.

א.נ.,

פרופ' ווייסמן, טכניון חיפה, שבקר בשטח החפירות גילה דעתו שסכנה

צפויה לבית אבו סעוד.

הודעתי על כך לפרופ' מזר ולאדריכל מר י. שינברגר "יו"ר ועדת הבטיחות

הממשלתי" ובקשתי ליוזם פגישת הועדה בנדון.

בכבוד רב,

הרב ד. פרלא

מנהל המחלקה

1911-1912

1911

1912

1913

1914

1915

1916

1917

1918

1919

1920

1921

1922

ירושלים, כ"א אדר חשכ"ט

11 מרץ 69

מס' 544/69

לכבוד

הרב ד. פרלא

מנהל המחקה למקומות קדושים

משרד הדתות,

ירושלים

א.נ.,

הנדון: דאר אבו סעוד

במכתבך מיום 10 מרץ 69 הודעת לי כי פרופ' ויסמן מן הסכניון גילה דעתו שסכנה צפויה לבית אבו סעוד. בע"פ הוספת כי הנך מבקש שהעיריה תתן חות דעת על בטיחות המבנה הסדוק, מתוך כוונה להשתמש בחוות דעת זו כדי להרוס את הבנין.

אמנם, זוהי חובתה החוקית של העיריה לבדוק את מידת סכנתם של מבנים מסוכנים, אולם, ברצוני לציין בצעד כי קיים אצלי רושם חזק שפנייתך נובעת מן הרצון להעביר את האחריות להריסת בית דאר אבו סעוד, שבו היית מעוניין מזמן, עלינו.

התערעורתו של בית דאר אבו סעוד לא באה כתוצאה מכוח עליון או מסיבות שלא היתה עליהן שליטה. עד כמה שהצלחתי לברר היא נובעת מאי מילויו של הוראות ועדת בטיחות הכותל (פרטיכל מס. 4 מיום 19.1.69 - סעיף 3). ועדה זו קבלה בזמנו הנחיות ברורות כי עליה, עד להחלטה אחרת, להבטיח את תקנותם ושלמותם של המבנים הנותרים באיזור, והוראותיה, אילו היו מבוצעות, אכן היו מבטיחות זאת.

אין זה המקום להכנס לברור הסיבות שהנחו את הגורמים המוסמכים להורות על אי - הריסתם, כרגע, של המבנים אולם, על אחת מן הסיבות ברצוני לעמוד,

ביום 18 ינו' 69 הצעת לוועדה בהרכב האדריכל שינברגר, הרב פרלא והח"מ לפנות את הדיירים במקום. הסברנו לך כי הדבר בלתי אפשרי כרגע והוא עלול להבל במאמצי פינויים של תושבים אחרים באזור. ההסבר התקבל על דעתך. לא הסתפקנו בכך וביום 6 פבר' 69 שלח ראש העיר תזכיר לשר הדתות ובו פירוט הבעיות שיתעוררו אם יעשה פינוי חפוז של דיירי אבו סעוד, שימת לבך מופנית לסעיף 9-6 בתזכיר הנ"ל. על כך לא כא כל ערעור משום צד שהוא.

כגורם הממשלתי האחראי לאזור, ולעניות דעתי גם ליישום החלטות ועמ' בטיחות הכותל, וכמי שהיה שותף אישית לשיבות מיום 18, 19, בינואר 69, נדמה לי שחיתה זו חובתך לדאוג לכך שהסיכומים שהושגו אמנם יבוצעו, ושלא ייווצרו עובדות שיהפכו סיכומים אלה לחוכא ואטלולא. /.

10-10-10

10-10-10

10-10-10

10-10-10

10-10-10

10-10-10

10-10-10

The first of the three main parts of the report is a description of the work done during the year. This is followed by a summary of the results of the work, and finally a discussion of the work done during the year.

The second part of the report is a description of the work done during the year. This is followed by a summary of the results of the work, and finally a discussion of the work done during the year.

The third part of the report is a description of the work done during the year. This is followed by a summary of the results of the work, and finally a discussion of the work done during the year.

The fourth part of the report is a description of the work done during the year. This is followed by a summary of the results of the work, and finally a discussion of the work done during the year.

The fifth part of the report is a description of the work done during the year. This is followed by a summary of the results of the work, and finally a discussion of the work done during the year.

The sixth part of the report is a description of the work done during the year. This is followed by a summary of the results of the work, and finally a discussion of the work done during the year.

לאור האמור לעיל, ברצוני להביע את מחאתי על כך שלא רק שנקבעות עובדות המנוגדות לסיכומים פורמליים אשר לפחות לשניים מהם אני שותף, אלא, גם שבסופו של דבר אני נקרא לחפות על פעולות אלה. מה שיש לי להגיד לעצם הענין אגיד בועדת בסיחות הכותל ובמקומות אחרים, בשלב זה, ברצוני להודיעך כי העיריה, אם תתבקש רשמית, תס' לא את החובה המוטלת עליה לפי החוק, אולם מהנדסי העיריה, לא ימליצו על הריסת המבנה האמור, אלא, על חיזוקו, יהיה אשר יהיה מחירו של חיזוק זה. כמו כן, לא נבוא בדברים עם הדיירים, לא נקבל על עצמנו מו"מ על פינויים ולא נהיה אחראים לתשלום פיצויים על הנזקים שיגרמו להם.

ב ב ר כ ה,

מירון בנבנשתי

הממונה על עניני מ' רח העיר

העתק: מר ט. קולק, ראש העיר

ד"ר בירן, אגף העתיקות

מר ע. יפה, מהנדס העיר

האדריכל שנברגר

מר צ. רפיה, משרד החוץ

מר יהושע ברוכי

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

המחלקה למקומות קדושים

ב"ה ירושלים, ז' בניסן תשכ"ט

26 במרס 1969

כ/14/36/15

לכבוד

מר מ. בנבנישתי

הממונה על מזרח העיר

עיריית ירושלים.

א.נ.,

הנדון: מכתבך מתאריך 11.3.69

מבלי להכנס לכוונותיה של ועדת השרים למקומות קדושים, ידוע לכולנו ההחלטה שקבלה בזמנה פה אחד שיש להוריד כל המבנים הדבוקים לבתל יחד עם השרותים.

חלק מהמבנים הוסרו בהתאם להחלטה הנ"ל ובתאום מלא עם משרד החוץ, ובנוגע להמשך המבנים והשרותים שעדיין דבוקים לבתל לא נעשתה ולא תעשה על ידינו שום פעולה ללא תאום מלא עם משרד החוץ כפי בקשת כב' שר החוץ בישיבת ועדת השרים הנ"ל, לתאם את העתוי לבצוע ההחלטות הנ"ל עם משרד החוץ.

עצם הנושא כולל מכתבך ה"נועז" הנ"ל והתקפותך על הכוונות שלי למרות ששמעת ממני בדיוק את ההיפך הגמור, על כל משמעותיה והשלכותיה הצבוריים הנני מרשה לעצמי להביא לישיבה הקרובה של ועדת הבטיחות הממשלתית האחראית לכל העבודות ברחבת הכותל שתתקיים השבוע ביום ה' 20.3.69 לפי הודעת יו"ר הועדה האדריכל מר י. שינברגר.

ב ב ר כ ה,

הרב ד. פרלא

מנהל המחלקה

העתק: מר ט. קולק, ראש העיר

ד"ר בירן, אנף העתיקות

מר ע. יפה, מהנדס העיר

אדריכל מר י. שינברגר

מר צ. רפיה, משרד החוץ

מר יהושוע ברוכי

United States of America

Washington, D.C.
October 10, 1944
Dear Sirs:

Enclosed for you are
three copies of a report
on the subject of the
United States of America.

Very truly yours,
Franklin D. Roosevelt

The report is a summary of the work of the
United States of America in the field of
international relations.

The report is a summary of the work of the
United States of America in the field of
international relations. It is a summary of the
work of the United States of America in the
field of international relations.

The report is a summary of the work of the
United States of America in the field of
international relations. It is a summary of the
work of the United States of America in the
field of international relations.

Sincerely,
Franklin D. Roosevelt

Enclosed for you are
three copies of a report

on the subject of the
United States of America.
The report is a summary of the work of the
United States of America in the field of
international relations.

פרטיכל מס' 5 של ועדת בטיחות - ועדת המומחים לבדיקת
בטיחות - הכותל (י"ח ניסן תשכ"ט) 20.3.69.

נכחים החברים: נציג משרד הדתות: אדריכל יוסף שנברגר יו"ר

נציג משרד הבטחון: מהנדס יניב

נציג המשלחת הארכיאולוגית: מר מאיר בן דוב

מהנדסים: קיסין - לב

מאיר קוזניץ

הרב פרלא - מנהל המחלקה למקומות קדושים - משרד הדתות

נעדר: מר בנבנישתי - עיריית ירושלים -

1. סדר היום: 1. דו"ח פעולות בשטח

2. עבודות חזק במחכמה

3. בעית בטיחות בניני אבו-העוד

2. חברי הועדה בקרו במקומות העבודה השונים במקום.

סכום הדיונים

1. לפי הצעה מהנדס יניב נקבעו ישיבות הועדה בזמנים
קבועים פעם בחודש מלבד ישיבות מיוחדות בעניינים
דחופים לפי הזמנת היו"ר הישיבה הבאה נקבעה ליום
רביעי 23.4.69 בשעה 8.30 במשרד ע"י הכותל. (תאריך
זה נקבע בטעות ליום עצמאות על כן תוזמן הועדה ליום
30.4.69)

2. סעיפים (1) (2) של סדר היום

א. על יסוד החלטת ועדה הבטיחות בישיבה (4) ובהתאם
לתוצאות המכרז. נמסרו עבודות התמיכות ליד הכותל
הדרומי לקבלנים פרץ בן גיאת העבודה נמצאת בבצוע
בהתאם לתכנית.

לפי תנאי המקום היה צורך בשנויים בהתאם להוראות
פרופ' אידלמן הפיקוח הקבוע הוא בידי מהנדס ד.לב
בהתייעצות עם מהנדס קיסין.

השנויים גורמים להגדלה נכרת של התקציב המקורי
העבודות נראים ביומן ויבדקו באופן קבוע ע"י
המחלקה למקומות קדושים במשרד הדתות.

ב. חזק בנין המחכמה

לפי החלטת ישיבה (4) של הועדה הוכנה תכנית מפורטת
ע"י מהנדס לב והוגשה לוועדה תכנית 66/4 מיום 183.69 תשכ"ט-
חב לואי מיום 20.3.69 הועדה מבקשת את חות דעתם של
מהנדס קיסין מהנדס יניב על הצעה וכן את אשורו של פרופ'
אידלמן להצעה המפורטת.

The first part of the paper is devoted to a discussion of the general principles of the theory of the structure of the atom. It is shown that the structure of the atom is determined by the laws of quantum mechanics, and that the laws of quantum mechanics are in agreement with the experimental facts. The second part of the paper is devoted to a discussion of the application of the theory of the structure of the atom to the study of the properties of matter. It is shown that the theory of the structure of the atom can be used to explain the properties of matter, and that the properties of matter can be used to test the theory of the structure of the atom.

התכנית חובא לידיעת הואקף באמצעות הרב פרלא ומר בנבנישתי ויקבעו דרכי הבצוע.

ג. עבודות במפלס רחבת הכותל מתחת למבנים הסמוכים לכותל לצפון
הועדה בדקה את העבודות שבוצעו מאז הוראותיה בישיבה (4) והביע את שביעת רצונה מבצוע העבודות.

3. בניני אבו-סעוד

1. נחקבלו מדידות המהנדס לוקס מכל מפלסי המבנים.
2. בישיבה מס' 4 של ועדת הבטיחות מיום 19.1.69 נקבע (ראה פרוטוקול סעיף 3) "הלאה ינוקה עד לגובה בערך (10,00-) ויחגלו עוד 3 גורות של נדבכי חומת הר הבית המערבי שטח הנקוי ימשך עד למרחק כ-5.0 מטר לבנינים (א) 5 מטר אלו יעובדו בשפוע 45°.
- לפי הודעה מר בן דב בישיבה (4) של הועדה נבדקו המבנים ע"י המלחת הארכיאולוגיה ומבחינת יציבותם ע"י מהנדסים לב-קיסין. מר בן דב נתבקש להכין דו"ח מפורט אחרי גמר הבדיקות.
3. העבודה לפי (2הנ"ל) בוצעה באמצעות המלחת הארכיאולוגיה אולם התנאי של המרחק של 5.0 לא קויים במלואו.
4. ביום 9.3.69 הובאו לתחומה לב המהנדס לב נראו מספר סדקים כחזית הדרומית של הבנין המהנדס לב נתן הוראה.
א. יוכנסו סתימות גבס לסדקים לצורך מעקב.
ב. אין להמשיך בעבודה בבנין עד לקביעת מידת היציבות של הבנין.
ג. יש לדאוג שהבנין כולו - כולל קומה עליונה לא יהי' בשפוע עד לקביעת הנ"ל.
- ד. יש לתאם עם מהנדס מבנים מסוכנים של העיריה.
(ראה העתק יומן 0304 מיום 9.3.69) (נספח 1)
5. יחד עם זאת מסר מהנדס לב ליו"ר הועדה במכתבו מיום 11.3.69 דו"ח על פעולותיו ביעוץ ופקוח בבנין הנ"ל. ואת ההגבלות בפקוח על בצוע העבודות (נספח ב').
6. בקשר להוראות המהנדס לב (סעיף 3,4 פנה הרב פרלא למר בנבנישתי כמכתבו מיום 11.3.69) "הלאה ינוקה עד לגובה בערך (10,00-) ויחגלו עוד 3 גורות של נדבכי חומת הר הבית המערבי שטח הנקוי ימשך עד למרחק כ-5.0 מטר לבנינים (א) 5 מטר אלו יעובדו בשפוע 45°.

הוחלט:

1. אין מתפקידי הועדה לקבוע מדיניות ועמדי לגבי הריסת הבתים.
2. הועדה יכולה להיות אחראית לבטיחות ויציבות המבנים בהתאם לתפקיד שהוטל עליה ע"י ועדת המרים אך ורק אם כל מבצעי עבודה במקום ישמרו על מחמעת מלאה לגבי הוראות הועדה והמהנדסים היועצים הנחמנו על ידה.

3. יו"ר הועדה יודיע בכתב לגורמים הפועלים במקום דהיינו -

הקבלן פרץ בן גיאת, חברת משהב, המטלחת הארכיאולוגית:

1. את תוכן החלטה (2) הנ"ל

2. אין לבצע עבודות במקום אלא לפי הוראות המהנדסים המפקחים

(דוד לב וקיסין).

3. כל הוראה יש לרשום ביומן, העתק אחד נשמר אצל אחראי

במקום והעתק שני אצל מהנדס לב.

4. כל מבצע עבודה מחוייב להודיע למהנדס לב על פעולותיו

המתוכננות במידה שנוגעת לבטיחות במקום וליציבות המבנים

לפחות 24 שעות לפני בצוע עבודה כל שהיא.

5. מהנדס לב ידאג לתקשורת מתאימה עם יו"ר הועדה.

4. אחרי בדיקה קובעת הועדה שהחלק הדרומי של המבנים מסוכן וקיימת סכנה

לדיירים מעל לקומה התחתונה בה נתגלו סדקים.

א. יו"ר הועדה יפנה בט"ס הועדה למהנדס העיר במברק דלהלן:

ועדת הבטיחות לאיזור הכתל המערבי והדרומי מיטיבתה מיום

(20.3) ולאחר ביקור במקום קובעת שהחלק הדרומי של בניני

אבו-סעוד נמצאים במצב המהווה סכנה לבנין ולדייריו נתגלו

סדקים פתוחים בחלק של המבנים.

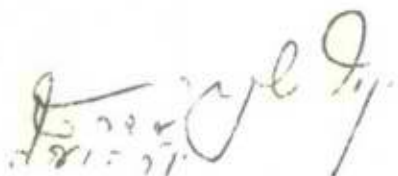
נא לפעול באופן דחוף.

ב/הועדה- אדריכל יוסף שנברגר

יו"ר הועדה

ב. הרב פרלא יפעל במסגרת הועדה הבין משרדית בדבר בעיות פנוי

הדיירים

7

The first part of the report deals with the general situation of the country. It is a very interesting and informative account of the country and its people. The second part of the report deals with the economic situation of the country. It is a very interesting and informative account of the country and its people. The third part of the report deals with the political situation of the country. It is a very interesting and informative account of the country and its people. The fourth part of the report deals with the social situation of the country. It is a very interesting and informative account of the country and its people. The fifth part of the report deals with the cultural situation of the country. It is a very interesting and informative account of the country and its people. The sixth part of the report deals with the religious situation of the country. It is a very interesting and informative account of the country and its people. The seventh part of the report deals with the educational situation of the country. It is a very interesting and informative account of the country and its people. The eighth part of the report deals with the health situation of the country. It is a very interesting and informative account of the country and its people. The ninth part of the report deals with the environment situation of the country. It is a very interesting and informative account of the country and its people. The tenth part of the report deals with the future of the country. It is a very interesting and informative account of the country and its people.

9-1-43

המחלקה למקומות קדושים

ב"ה, כ' אדר חשכ"ט

10 במרס 1969

לכבוד

מר מ. בנבנשתי

הממונה על מזרח ירושלים,

עירית ירושלים.

א.נ.,

פרופ' ווייסמן, סכניון חיפה, שבקר בשטח החפירות גילה דעתו שסכנה

צפויה לבית אבו סעוד.

הודעתי על כך לפרופ' מזר ולאדריכל מר י. שינברגר "יו"ר ועדת הבטיחות

הממשלתי" ובקשתי ליזום פגישת הועדה בנדון.

בכבוד רב,

הרב ד. פרלא

מנהל המחלקה

CONFIDENTIAL

MEMORANDUM FOR THE DIRECTOR

DATE: 10/10/54

SUBJECT:

1. The following information was received from

Source on 10/10/54:

Source stated that

Source

Source stated that Source had been in contact with

Source on 10/10/54.

Source stated that Source had been in contact with Source on 10/10/54.

Source

Source

Source

לכבוד

הרב ד. פרלא

מנהל המחקה למקומות קדושים

משרד הדתות,

ירושלים

א.נ.,

הנדון: דאר אבו סעוד

במכתבך מיום 10 מרץ 69 הודעת לי כי פרופ' ויסמן מן הטכניון גילה דעתו שסכנה צפויה לבית אבו סעוד. בע"פ הוספת כי הנך מבקש שהעיריה תתן חות דעת על בטיחות המבנה הסדוק, מתוך כוונה להשתמש בחוות דעת זו כדי להרוס את הבנין.

אמנם, זוהי חובתה החוקית של העיריה לבדוק את מידת סכנתם של מבנים מסוכנים, אולם, ברצוני לציין בצעד כי קיים אצלי רושם חזק שפנייתך נובעת מן הרצון להעביר את האחריות להריסת בית דאר אבו סעוד, שבו היית מעונין מזמן, עלינו.

התערערתו של בית דאר אבו סעוד לא באה כתוצאה מכוח עליון או מסיבות שלא היתה עליהן שליטה. עד כמה שהצלחתי לברר היא נובעת מאי מילוי של הוראות ועדת בטיחות הכותל (פרטיכל מס. 4 מיום 19.1.69 - סעיף 3). ועדה זו קבלה בזמנו הנחיות ברורות כי עליה, עד להחלטה אחרת, להבטיח את תקנותם ושלמותם של המבנים הנותרים באיזור, והוראותיה, אילו היו מבוצעות, אכן היו מבטיחות זאת.

אין זה המקום להכנס לברור הסיבות שהנחו את הגורמים המוסמכים להורות על אי - הריסתם, כרגע, של המבנים אולם, על אחת מן הסיבות ברצוני לעמוד,

ביום 18 ינו' 69 הצעת לוועדה בהרכב האדריכל שינברגר, הרב פרלא והח"מ לפנות את הדיירים במקום. הסברנו לך כי הדבר בלתי אפשרי כרגע והוא עלול להבל במאמצי פינויים של תושבים אחרים באזור. ההסבר התקבל על דעתך. לא הסתפקנו בכך וביום 6 פבר' 69 שלח ראש העיר תזכיר לשר הדתות ובו פירוט הבעיות שיתעוררו אם יעשה פינוי חפוז של דיירי אבו סעוד, שימת לבך מופנית לסעיף 9-6 בתזכיר הנ"ל. על כך לא כא כל ערעור משום צד שהוא.

כגורם הממשלתי האחראי לאזור, ולעניות דעתי גם ליישום החלטות ועדת בטיחות הכותל, וכמי שהיה שותף אישית לשיבות מיום 18, 19, בינואר 69, נדמה לי שחיתה זו חובתך לדאוג לכך שהסיכומים שהושגו אמנם יבוצעו, ושלא ייווצרו עובדות שיהפכו סיכומים אלה לתוכא ואסלולא.

Page 1

10/10/1910

10/10/1910

10/10/1910

10/10/1910

10/10/1910

10/10/1910

The first of these is the fact that the
the following is a list of the names of the
the names of the persons who have been
the names of the persons who have been

the names of the persons who have been
the names of the persons who have been
the names of the persons who have been
the names of the persons who have been

the names of the persons who have been
the names of the persons who have been
the names of the persons who have been
the names of the persons who have been
the names of the persons who have been

the names of the persons who have been
the names of the persons who have been

the names of the persons who have been
the names of the persons who have been
the names of the persons who have been

the names of the persons who have been
the names of the persons who have been
the names of the persons who have been

the names of the persons who have been
the names of the persons who have been
the names of the persons who have been
the names of the persons who have been
the names of the persons who have been

לאור האמור לעיל, ברצוני להביע את מחאתי על כך שלא רק שנקבעות
עובדות המנוגדות לסיכומים פורמליים אשר לפחות לשניים מהם אני שותף,
אלא, גם שבסופו של דבר אני נקרא לחפות על פעולות אלה.
מה שיש לי להגיד לעצם הענין אגיד בועדת בסיחות הכותל ובמקומות אחרים,
בשלב זה, ברצוני להודיעך כי העיריה, אם תתבקש רשמית, תס' לא את החובה
המוטלת עליה לפי החוק, אולם מהנדסי העיריה, לא ימליצו על הריסת המבנה
האמור, אלא, על חיזוקו, יהיה אשר יהיה מחירו של חיזוק זה.
כמו כן, לא נבוא בדברים עם הדיירים, לא נקבל על עצמנו מו"מ על פינויים
ולא נהיה אחראים לתשלום פיצויים על הנזקים שיגרמו להם.

ב ב ר כ ה,

מירון בנבנשתי

הממונה על עניני מ' רח העיר

העתק: מר ט. קולק, ראש העיר

ד"ר בירן, אגף העתיקות

מר ע. יפה, מהנדס העיר

האדריכל שנברגר

מר צ. רפיח, משרד החוץ

מר יהושע ברוכי

1. The first part of the report deals with the general situation of the country and the progress of the work during the year. It also mentions the results of the various investigations and the conclusions drawn from them.

2. The second part of the report deals with the results of the various investigations and the conclusions drawn from them. It also mentions the progress of the work during the year and the general situation of the country.

3. The third part of the report deals with the results of the various investigations and the conclusions drawn from them. It also mentions the progress of the work during the year and the general situation of the country.

4. The fourth part of the report deals with the results of the various investigations and the conclusions drawn from them. It also mentions the progress of the work during the year and the general situation of the country.

5. The fifth part of the report deals with the results of the various investigations and the conclusions drawn from them. It also mentions the progress of the work during the year and the general situation of the country.

6. The sixth part of the report deals with the results of the various investigations and the conclusions drawn from them. It also mentions the progress of the work during the year and the general situation of the country.

המחלקה למקומות קדושים

ב"ה ירושלים, ז' בניסן תשכ"ט

26 במרס 1969

כ/15/14/36

לכבוד

מר מ. בנב"י שתי

הממונה על מזרח העיר

עירית ירושלים.

א.נ.,

הנדון: מכתב מתאריך 11.3.69

מבלי להכנס לכוונותיה של ועדת השרים למקומות קדושים, ידוע לכולנו ההחלטה שקבלה בזמנה פה אחד שיש להוריד כל המבנים הדבוקים לבוחל יחד עם השרותים.

חלק מהמבנים הוסרו בהתאם להחלטה הנ"ל ובתאום מלא עם משרד החוץ, ובנוגע להמשך המבנים והשרותים שעדיין דבוקים לבוחל לא נעשתה ולא תעשה על ידינו שום פעולה ללא תאום מלא עם משרד החוץ כפי בקשת כב' שר החוץ בישיבת ועדת השרים הנ"ל, לתאם את העתוי לבצוע ההחלטות הנ"ל עם משרד החוץ.

עצם הנושא כולל מכתבך ה"נועז" הנ"ל והתקפותך על הכוונות שלי למרות ששמעת ממני בדיוק את ההיפך הגמור, על כל משמעותיה והשלכותיה הצבוריים הנני מרשה לעצמי להביא לישיבה הקרובה של ועדת הבטיחות הממשלתית האחראית לכל העבודות ברחבת הכותל שתתקיים השבוע ביום ה' 20.3.69 לפי הודעת יו"ר הועדה האדריכל מר י. שינברגר.

ב ב ר כ ה,

הרב ד. פרלא

מנהל המחלקה

העתק: מר ס. קולק, ראש העיר

ד"ר בירן, אגף העתיקות

מר ע. יפה, מהנדס העיר

אדריכל מר י. שינברגר

מר צ. רפיח, משרד החוץ

מר יהושוע ברוכי

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

21 ✓

ה ע ת ק

ראש העיר

ירושלים י"ט בשבט תשכ"ט
7.2.69

לכבוד
השר ז. ורהפטיג
שר הדתות
משרד הדתות
רחוב יפו 30
ירושלים.

אדוני השר,

הנדון: פינויים בעיר העתיקה - בנין אבו-סעיד

בישיבת ועדה השרים לשמירה על המקומות הקדושים
בז' בשבט תשכ"ט (26.1.69) התבקשתי לבדוק את הבעיות הקשורות בפינוי
דיירי הבית הנ"ל.

הריני מעביר לך בזה דו"ח על התקדמות עבודת הפינויים בעיר העתיקה
שכית אבו סעיד הוא חלק ממנה. מדו"ח זה משתמעות המלצותינו לגבי
הדיירים השוכנים עדיין בבית זה.

אודה לך אם תוכל להפיץ את הדו"ח בין חברי הועדה.

ב כ ר כ ה

(-) סדי קולק

1-10-1944

The first part of the report is a general statement of the purpose of the study. The second part is a description of the methods used. The third part is a presentation of the results. The fourth part is a discussion of the results. The fifth part is a conclusion.

1957

1992 278 1800

143-1-9

החלטת ועדת השרים לשמירה על המקומות הקדושים מיום ז' בשבט תשכ"ט (26.1.69)

2.2.69 גע/מ

מפעל המזכרות מאבני רחבת הכותל

359.

מ ח ל י ט י ס לא להרשות לעובדי משרד הדתות להוציא אישורים, כי
האבנים במזכרות של הכותל המערבי הן מאבני הכותל או מרחבת הכותל.

9-1-43

ירושלים, ט' בשבט תשכ"ט
28 בינואר 1969

אל : שר הדתות

מאת: מזכיר ועדת השרים לשמירה על הקטנות הקדושים

הנני מתכבד להביא לאשורה לבך החלטה ב' של ועדת
השרים לשמירה על המקומות הקדושים, בישיבתה מיום ז' בשבט
תשכ"ט (26.1.69):

מסקל ומבואר: מאמני מרחבת הכותל ב.

מ ח ל י ט י מ לא לתושר לעובדי משרד הדתות לתוציא
אישורים כי האבנים במוסדות של הכותל המערבי תן האבני
הכותל או מרחבת הכותל.

ב ב ר כ ת

מיכאל ניר

9-1-43

ירושלים, ט' בשבט תשכ"ט
28 בינואר 1969

אל ז' שר החוץ
ראש הניר, ירושלים

האג: מזכיר ועדת השרים לעסקים על המקומות הקדושים

הנני מתכבד להביא להחלטת לבכם תחלטה א' 1 של ועדת
השרים לשמירתו על המקומות הקדושים, בישיבתה מיום ט' בשבט
תשכ"ט (26.1.69):

א. "השיטה הכוחל ובטיחותה"

פ ה ל י ט י ס , באופן לתחלטה של הוועדה מיום ט'
באלול תשכ"ח (9.9.68) ותחלטה מיום כ"ה בתשרי
תשכ"ט (20.10.68):

1. לזכות ביצוע התחלטה בענין הריסת בנין אבן סעוד
לישיבה הבאה של הוועדה, על-מנת לאפשר לראש העיר
לכרוך את חבציות הקטורות במיבוי דייריו, ולחץ
פרץ זמן זה גם לקבל את חוות דעתו של משרד החוץ.

ב ב ר כ ה

מיכאל ניר

יְרוּשָׁלַיִם, ט' בשבט תשכ"ט
28 בינואר 1969

אל : שר העבודה

מאת : טגן מזכיר הממשלה

בתאריך כ' בחשוון תשכ"ט (11.11.68), הבאתי לתשומת
לבך את החלטה ועדת חשרים לשמירה על המקומות הקדושים,
בעניין הקמת ועדת מומחים לשמירה על בטיחות הכותל, אשר
בין חבריה היה גם נציג משרד העבודה.

בישיבה הראשונה של ועדת חשרים נמסר כי אין נציג
משרד העבודה משתתף בדיוני ועדת המומחים, ועל כן בתצפתי
ע"י היושב-ראש להזכירך את החלטה הועדה בעניין זה.

לנוחיותך, אני מ"ב העתק מסכתבי אליך מיום 11.11.68.

ב כ ר כ ה

מיכאל ניר

העתק: שר הדתות - יו"ר ועדת חשרים לשמירה על המקומות
הקדושים.

143-1-9
ירושלים, כ" בחשוון תשכ"ט
11 בנובמבר 1968

אל : שר העבודה .

מאת : מזכיר ועדת השרים לעניין השמירה על המקומות הקדושים

הנדון : מינוי נציג מע"צ לועדת המומחים לשמירה על בטיחות הכותל

בהחלטת של ועדת השרים לעניין השמירה על המקומות הקדושים מיום ח'
באלול תשכ"ח (1.9.68), הוחלט על מינוי ועדת מומחים אשר תפקד על בטיחות
המבנים סמוך לכותל המערבי כדלהלן:

"הבטחת בטיחות במבנים היעשה ע"י ועדת מומחים, אשר בנוסף לאמור בסעיף
1 דלעיל, תציע לועדת השרים תכנית להבטחת בטיחות המבנים והחומה, במידה
ויוחלט על שיפוצים או מחקר ארכיאולוגי נוסף.

הרכב הועדה: נציג משרד הדתות - יו"ר, נציג משרד חכשחון - חבר, נציג
מחלקת עבודות ציבוריות - חבר, נציג עיריית ירושלים - חבר, נציג המשלחת
הארכיאולוגית - חבר."

בהחלטת מיום כ" בחשוון תשכ"ט (11.11.68), הרחיבה ועדת השרים את
סמכויותיה של ועדת המומחים האמורה, וקבעה שהיא תהכנן ותפקד על עבודות
הבטיחות ליד הכותל המערבי כולו וכן ליד הכותל הדרומי.

מאחר ומתנדס המהוז, מר ע. פרידמן, טיפל כבר בבעיות הקשורות בבטיחות
הכותלים, והוא התנה את השתתפותו בועדה בקבלת מינוי מידר, אורה לך אם חוציא
את המינוי הדרוש.

ב ב ר כ ח

מיכאל ניר

העמק: שר הדתות - יו"ר הועדת השרים לעניין השמירה על המקומות הקדושים.

143-1-9

מזכירות הממשלה

ס ו ד י

פ ר ט י כ ל

ישיבת ועדה השרים לשמירה על המקומות הקדושים
ז' בשבט תשכ"ט - 26.1.69

נכחו השרים: ז. ורהפטיג - יו"ר, מ. בגין, י. ישעיהו, מ. קול, ח.מ. ספירא,
א. סטון.

נעדרו השרים: א. אבן, מ. דיין, י.ס. ספירא.

חח-אלוף ש. גזית - משרד הבטחון
ש. הלל - משרד החוץ
ט. קולק - ראש עיריית ירושלים
אדריכל י. שינברג - משרד הדפוס

מ. ניר - מזכיר הועדה

א. חשיפת הכותל ובטיחותו

סר הדתות מוטר פרטים על פעולות חשיפת הכותל, פעולות למען בטיחותו ועל
הקמת ספריית הכותל.

מ ח ל י ט י ט , בהמשך להחלטה של הועדה מיום ח' באלול תשכ"ח (1.9.68)
וההחלטה מיום כ"ח בתשרי תשכ"ט (20.10.68):

1. לדחות ביצוע ההחלטה בעניין הריסת בנין אבן סעוד לישיבה הבאה של הועדה,
על-מנת לאפשר לראש העיר לבדוק את הבעיות הקשורות בפינוי דייריו, וחוך
פרק זמן זה גם לקבל את חוות דעתו של משרד החוץ.

2. לישיבה הבאה של הועדה, כאמור בסעיף 1, יוזמן מנהל אגף העתיקות במשרד
החינוך והתרבות, הד"ר א. בירן, וכן תוגש הצעה אדריכלים לגבי צורת
המעבר דרך שער המוגרבים, לאחר הריסת בנין אבן סעוד.

ב. מפעל המזכירות מאבני רחבת הכותל

סר הדתות פותח.

מ ח ל י ט י ט לא להרשות לעובדי משרד הדתות להוציא אישורים כי האבנים
במזכרות של הכותל המערבי הן מאבני הכותל או מרחבת הכותל.

ה י ש י ב ה נ ג ע ל ח

1. The first part of the report is a summary of the work done during the period covered by the report.

2. The second part of the report is a detailed account of the work done during the period covered by the report.

3. The third part of the report is a summary of the work done during the period covered by the report.

4. The fourth part of the report is a summary of the work done during the period covered by the report.

5. The fifth part of the report is a summary of the work done during the period covered by the report.

6. Summary of the work done during the period covered by the report.

The first part of the report is a summary of the work done during the period covered by the report.

The second part of the report is a detailed account of the work done during the period covered by the report.

The third part of the report is a summary of the work done during the period covered by the report.

The fourth part of the report is a summary of the work done during the period covered by the report.

7. Summary of the work done during the period covered by the report.

The first part of the report is a summary of the work done during the period covered by the report.

The second part of the report is a detailed account of the work done during the period covered by the report.